

**UCHWAŁA NR XXXV/36/2018
RADY GMINY WIELKIE OCZY**

z dnia 2 sierpnia 2018 r.

w sprawie przyjęcia "Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018-2023"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.) Rada Gminy Wielkie Oczy uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018-2023", stanowiący Załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wielkie Oczy.

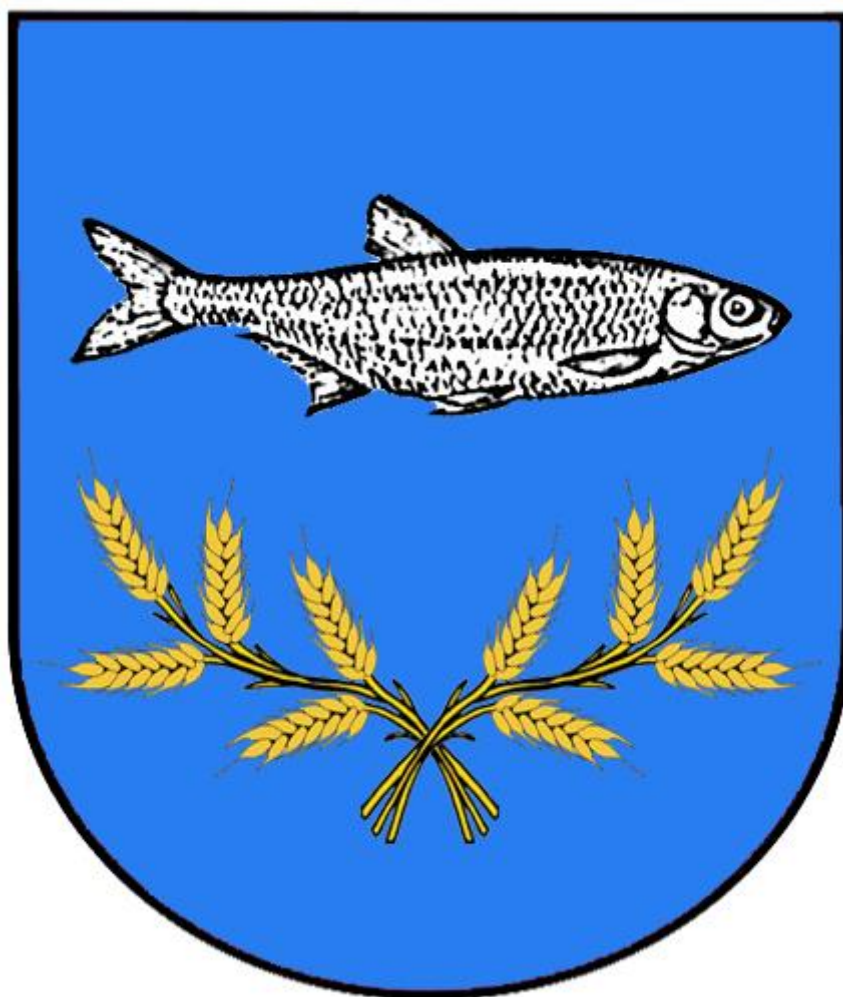
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy Wielkie Oczy

Antoni Mach

Załącznik do uchwały Nr XXXV/36/2018
Rady Gminy Wielkie Oczy
z dnia 2 sierpnia 2018 r.

LOKLALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WIELKIE OCZY NA LATA 2018 - 2023

Wielkie Oczy, czerwiec 2018

Opracowanie:
GMINA WIELKIE OCZY
ul. Leśna 2
37 – 627 Wielkie Oczy

Zespół ds. LPR Wielkie Oczy na lata 2018-2023

Mariusz Janeczko – kierownik Zespołu
Krzysztof Żywiak – członek Zespołu
Krzysztof Bołotiuch – członek Zespołu

Agencja Personalna HR KARPATY

Wiesław Marchel

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp	5
1.1.	Wprowadzenie	5
1.2.	Ogólne dane dotyczące Gminy Wielkie Oczy	7
1.3.	Podstawowe definicje dotyczące rewitalizacji w ramach RPO WP 2014 – 2020	7
1.4.	Nawiązanie do dokumentów strategicznych	9
1.5.	Zasady horyzontalne rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023	18
2.	Diagnoza społeczno – gospodarcza Gminy Wielkie Oczy	21
2.1.	Sfera społeczna	27
2.2.	Sfera gospodarcza	40
2.3.	Sfera przestrzenno – funkcjonalna	42
2.4.	Sfera techniczna	46
2.5.	Sfera środowiskowa	53
3.	Wyznaczenie obszarów kryzysowych	54
3.1.	Metodologia wyboru obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	54
3.1.1.	Podstawowe informacje charakteryzujące poszczególne obszary diagnozy	55
3.2.	Identyfikacja zróżnicowania wewnątrzgminnego	58
3.3.	Analiza zjawisk kryzysowych	62
3.3.1.	Wskaźniki społeczne	62
3.3.2.	Wskaźniki gospodarcze	64
3.3.3.	Wskaźniki przestrzenno - funkcjonalne	65
3.3.4.	Wskaźniki techniczne	66
3.3.5.	Wskaźniki środowiskowe	66
3.4.	Wyniki delimitacji i wskazanie obszarów zdegradowanych	67
3.5.	Zasięg terytorialny obszaru rewitalizacji i uzasadnienie jego wyboru	71
3.5.1.	Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji	71
4.	Założenia LPR Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 -2023	73
4.1.	Wizja obszarów zdegradowanych	73
4.2.	Cele rewitalizacji	74
4.3.	Nazwa projektu i zadania rewitalizacyjne	77
4.3.1.	Zadania o charakterze społecznym	81
4.3.2.	Zadania o charakterze infrastrukturalnym	81
4.3.3.	Powiązania zaplanowanych zadań z celami rewitalizacji	82
4.4.	Opis innych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	85
4.5.	Planowane efekty rewitalizacji	87
4.6.	Mechanizmy zapewnienia komplementarności	87
4.6.1.	Komplementarność problemowa	88
4.6.2.	Komplementarność przestrzenna	89
4.6.3.	Komplementarność proceduralno – instytucjonalna	89
4.6.4.	Komplementarność międzyokresowa	90
4.6.5.	Komplementarność źródeł finansowania	91
5.	Plan finansowy, harmonogram i źródła finansowania	91
5.1.	Harmonogram realizacji planowanych zadań	92
5.2.	Źródła finansowania planowanych zadań	92
5.3.	Analiza ryzyka i zaplanowane środki zaradcze	94
6.	Wdrożenie LPR Wielkie Oczy na lata 2018 2023: monitoring, ewaluacja, promocja, informacja, aktualizacja	96
6.1.	Organizacja procesu wdrażania	96
6.2.	Struktura zarządzania	96
6.3.	Zadania Urzędu Gminy w Wielkich Oczach	97
6.4.	Promocja i informacja	98
6.5.	Monitoring i ewaluacja	100

6.6.	Aktualizacja Programu	101
6.6.1.	Aktualizacja wzór wniosku – zadania społeczne	102
6.6.2.	Aktualizacja wzór wniosku – zadania inwestycyjne	104
7.	Partycypacja społeczna w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023	106
7.1.	Wzór Ankiety	108
7.2.	Wyniki konsultacji społecznych	112
8.	Oddziaływanie na środowisko zadań zaplanowanych do realizacji w ramach LPR Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023	133
9.	Podsumowanie	134
10.	Spis tabel	135

1. Wstęp

1.1. Wprowadzenie

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 -2023 jest przygotowany na podstawie ustawy o samorządzie gminnym, w tym Uchwałą Nr XXXIII/19/2018 z dnia 24 maja 2018 roku, Rady Gminy Wielkie Oczy w sprawie opracowania Lokalnego Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 (LPR Gminy). Dokument ten jest planem wieloletnich działań mających na celu wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanów kryzysowych oraz stworzenia korzystnych uwarunkowań skierowanych na wzmocnienie lokalnych potencjałów i zasobów Gminy Wielkie Oczy. Zaplanowane działania rewitalizacyjne są ujęte w sposób zintegrowany podmiotowo i przedmiotowo w formie programu rewitalizacji.

Niniejszy dokument przedstawia proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego wskazanego przy udziale społeczności lokalnej, przedsiębiorców, samorządowych jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych, grup inicjatywnych oraz organizacji pozarządowych na obszarach zdegradowanych w Gminie Wielkie Oczy. Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Wielkie Oczy, zgodnie z zaprezentowanymi w nim informacjami zaplanowano, iż przeprowadzony zostanie on w sposób kompleksowy, poprzez realizację zintegrowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, wskazano, iż zadania w nim ujęte są skoncentrowane terytorialnie, oraz poprowadzone będą przez i przy współdziałaniu interesariuszy rewitalizacji wskazanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023. Z uwagi na fakt, że celem rewitalizacji jest równoczesna odnowa społeczna, gospodarcza, przestrzenna – funkcjonalna, techniczna i środowiskowa, modernizacja, remonty lub nadanie nowych funkcji powinny być środkiem, a nie celem rewitalizacji. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 został opracowany z uwzględnieniem zasad określonych w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 –2020*,¹ oraz zgodnie z *Instrukcją przygotowania programów rewitalizacyjnych w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020*.² Zgodnie z nimi:

Lokalny Program Rewitalizacji musi posiadać następujące cechy:

- **Partycypacja**

- uczestnictwo we współdecydowaniu w procesie rewitalizacji,
- stanowi rzeczywisty akces społeczny.
- niezbędna na każdym etapie procesu rewitalizacji tj.: diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie, ewaluacja.

- **Koncentracja**

- skupienie interwencji na najbardziej zdegradowanych obszarach gminy, na których skala zjawisk kryzysowych jest największa.

- **Kompleksowość**

- wdrażanie działań wielowymiarowych i całościowych, uwzględniających takie sfery jak: społeczna, kulturowa, gospodarcza, przestrzenna, techniczna, środowiskowa,

---

¹ Ministerstwo Rozwoju, Warszawa, 2 sierpnia 2016 r.

² Uchwała nr 194/167 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 12 lipca 2016 r.

- łączenie finansowania ze środków EFRR, EFS, FS, innych środków publicznych, prywatnych.

- **Komplementarność**

- kontynuacja lub dopełnienie przedsięwzięć zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007 – 2013,

- powiązanie działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami Gminy Wielkie Oczy,

- współdziałanie instytucji, spójność procedur w procedurze zarządzania projektami rewitalizacyjnymi.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 jest powiązany z innymi dokumentami Gminy Wielkie Oczy, mającymi charakter strategiczny i planistyczny. LPR Gminy wzmacnia realizację zawartych w nich celów oraz będzie miał wpływ na zmiany i rozwój sfery społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, oddziałując również na ożywienie kulturalne i turystyczne. Przy opracowaniu LPR Gminy uwzględniono zapisy *Strategii Rozwoju Gminy Wielkie Oczy na lata 2015 – 2025*³, w której priorytety strategiczne zostały określone w następujący sposób:

“Strategia rozwoju gminy Wielkie Oczy opierać się będzie na czterech wymiarach, którymi są:

- społeczeństwo, rolnictwo, turystyka, infrastruktura i środowisko”

Wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 wymagać będzie od Samorządu Gminy konsekwencji i ciągłości oraz dodatkowych, uzupełniających inicjatyw możliwych do realizacji, a mogących wynikać z procesu ewaluacji.

Głównym celem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 jest przeprowadzenie skoncentrowanych i kompleksowych działań, które poprzez zainicjowanie przemian przestrzennych, technicznych, ekonomicznych, a przede wszystkim społecznych, wpłyną na przywrócenie lub nadanie nowych funkcji terenom i miejscom publicznym, podnosząc poziom warunków dla rozwoju kapitału osobowego i społecznego na obszarze kryzysowym.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 jest dokumentem, który jest podzielony na trzy części.

Pierwsza jest wprowadzeniem do zagadnienia rewitalizacji oraz wskazuje zgodność zaplanowanej interwencji z dokumentami strategiczne, programowe, planistyczne i inne na poziomie Unii Europejskiej, Polski, Regionu, Subregionu i Gminy. Stanowi ogólne wprowadzenie w problematykę poprzez przedstawienie idei rewitalizacji, jej definicji, celów, mechanizmów tworzenia, stanowiska lokalnego samorządu w sprawie rewitalizacji oraz ogólnie zostało opisane położenie i sytuacja Gminy Wielkie Oczy.

W drugiej części przedstawiona jest diagnoza aktualnej sytuacji społeczno – gospodarczej, przestrzenno- funkcjonalnej i technicznej, środowiskowej.

W trzeciej części zostały przedstawione zaplanowane przedsięwzięcia na obszarach zdegradowanych w Gminie Wielkie Oczy, wskazanych, jako obszary rewitalizacji na lata 2018 – 2023. Ponadto został w niej przedstawiony harmonogram wdrożenia zaplanowanych działań wraz z projektami uzupełniającymi. Opisany został także sposób monitorowania i oceniania procesu wdrażania działań rewitalizacyjnych oraz aktualizowania Programu.

³ Uchwała NR XI/79/2015 Rady Gminy Wielkie Oczy z dnia 28 grudnia 2015 r.

1.2. *Ogólne dane dotyczące Gminy Wielkie Oczy*

Gmina Wielkie Oczy jest gminą wiejską, położoną w województwa podkarpackiego, w powiecie lubaczowskim. Wielkie Oczy od 18 maja 1671 roku były miastem. Prawa miejskie utraciły w roku 1935 i do chwili obecnej posiadają status wsi. Dla miejscowości Wielkie Oczy najbardziej dynamicznym okresem rozwoju był okres XVIII (z wyłączeniem okresu konfederacji barskiej) oraz przełomu XIX i XX wieku. Wiek XX wraz z I Wojną Światową oraz II Wojną Światową przyniosły ogromne zniszczenia oraz wyludnienie. Ponowne ożywienie gospodarcze w Wielkich Oczach rozpoczęło się w raz z odkryciem i eksploatacją, od roku 1958, złóż gazu ziemnego na terenie gminy. Kopalnia gazu ziemnego i ropy naftowej zlokalizowana jest na terenie miejscowości Żmijowska i wchodzi w skład obszaru górniczego „Lubaczów”. Gmina Wielkie Oczy jest najbardziej na południe wysuniętą gminą powiatu lubaczowskiego i jest najsłabiej zaludnioną gminą powiatu.

Gmina Wielkie Oczy położona jest na terenie równinnym pokrytym niewysokimi wzniesieniami, z których najwyższy nazywa się Łysa Góra i ma wysokość 269 metrów. Tereny gminy w większości pokryte są lasami, o ponad 55% wskaźniku lesistości, co sprzyja dobremu środowisku naturalnemu. Istotnym problemem dla gminy jest jednak brak kanalizacji. Gmina ma charakter rolniczy i jest rolnictwem wielokierunkowym. Dominują gospodarstwa małe o powierzchni do 5 ha, które stanowią około 69% udziału w strukturze rolnej. Gospodarstwa duże o powierzchni ponad 15 ha stanowią jedynie około 4 % struktury rolnej.

Do czasów obecnych zostały zachowane zabytki architektoniczne charakteryzujące wyznania i narodowości osób zamieszkujących tereny obecnej gminy. Na uwagę zasługują przepiękne obiekty architektury drewnianej, murowanej i krajobrazowej, które są obecne w każdej miejscowości. Jest to efektem zgodnego funkcjonowania trzech narodowości, trzech kultur i trzech wyznań.

W Gminie Wielkie Oczy znajdujemy zabytki charakteryzujące trzy wyznania: katolicyzm obrządku łacińskiego, greko-katolicyzm, judaizm.

Gmina Wielkie Oczy posiada dobrze zewidencjonowane zasoby kulturowe zarówno sakralne jak i świeckie. W każdej miejscowości znajdują się cenne obiekty i zespoły zabytkowe. Zaliczają się do nich również cmentarze, obiekty zagrodowe, drewniane domy, bunkry, park z aleją dojazdową i przydrożne kapliczki. Na terenie gminy jest stosunkowo duża liczba zlokalizowanych stanowisk archeologicznych. Na koniec 2014 roku gminę zamieszkiwało 3 936 mieszkańców, co stanowiło 6,9% ludności powiatu. Gęstość zaludnienia wynosi 26 osób na km². Powierzchnia Gminy Wielkie Oczy wynosi 146,29 km², co stanowi 11,2% powierzchni powiatu lubaczowskiego. Miejscowość Wielkie Oczy od roku 1975 jest siedzibą gminy. W układzie administracyjnym 1975 -1998 Wielkie Oczy należały do województwa przemyskiego. Po wprowadzeniu reformy administracyjnej od roku 1999 wchodzi w skład województwa podkarpackiego.

1.3. *Podstawowe definicje dotyczące rewitalizacji w ramach RPO WP 2014 – 2020*

- **RPO WP 2014 – 2020⁴**

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020 wspierany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. Regionalne Programy operacyjne zostały przygotowane dla 15 regionów słabiej rozwiniętych oraz dla województwa mazowieckiego, które w nowej perspektywie finansowej (2014 – 2020) kwalifikuje się jako region lepiej rozwinięty. Łącznie jest to 16 Regionalnych Programów Operacyjnych. Programy Regionalne 2014- 2020 mają na celu zwiększenie konkurencyjności województw oraz poprawę

⁴ Uchwała nr 33/629/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 3 marca 2015 r.

jakosci życia ich mieszkańców poprzez wykorzystywanie potencjałów regionalnych oraz niwelowanie barier rozwojowych. Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020 jest zarządzany przez Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego. Alokacja RPO województwa podkarpackiego wynosi ponad 2,1 mld euro (z EFRR ponad 1,5 mld euro, z EFS ponad 594 mld euro).

- **Rewitalizacja**

Jest procesem wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, poprzez realizację działań/zadań (powiązanych z sobą wzajemnie w obszarze kwestii społecznych i gospodarczych lub przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych lub środowiskowych), zintensyfikowanych i integrujących interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni oraz lokalnej gospodarki, na wybranym obszarze, które prowadzone są/będą w sposób zaplanowany i zintegrowany w oparciu o posiadany lokalny program rewitalizacji. Działania rewitalizacyjne/projekty mają na celu doprowadzić do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru zdegradowanego, niwelowanie poziomu wykluczenia społecznego, odzyskanie przez słabszych uczestników życia społecznego do reintegracji społecznej i zawodowej oraz aktywnego uczestniczenia w sferze kultury, rekreacji, konsumpcji. Wdrażanie interwencji w ramach procesu rewitalizacji współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej należy rozumieć jako: *„wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowanej terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji”*⁵.

- **Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023**

Jest dokumentem strategicznym, w którym obejmuje się wszelkie inne działania/przedsięwzięcia/zadania, zapisane lub możliwe do realizacji, w ramach programu lub jego aktualizacji, w innych dokumentach, jak np.: strategia rozwoju, strategia rozwiązywania problemów społecznych, strategiczna ocena oddziaływania na środowisko, plany zagospodarowania przestrzennego, wieloletnia prognoza finansowa, budżet gminy itp.

- **Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowy**

Jest stanem wynikającym ze skoncentrowania się negatywnych zjawisk społecznych (bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niski poziom uczestniczenia w życiu publicznym oraz kulturalnym, itp.), który można wyznaczyć, jako obszar zdegradowany w przypadku wystąpienia na nim ponadto, co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- a) gospodarczych - w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, lub
- b) środowiskowych – w szczególności przekraczania standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- c) przestrzenno – funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- d) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz nefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożli-

---

⁵ Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 – Założenia, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2014, s. 4.

wiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

1.4. Nawiązanie do dokumentów strategicznych

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 jest zgodny z dokumentami strategicznymi i programowymi UE, Państwa, Regionu oraz Gminy Wielkie Oczy. Poniższa tabela jest ogólną informacją o danym dokumencie dla każdego z poziomów(UE, Państwo, Region, Gmina Wielkie Oczy) oraz jego celach i priorytetach.

Tabela nr 1. Dokumenty strategiczne, programowe, planistyczne i inne na poziomie UE, Państwa, Regionu, Subregionu, Gminy.

L.p.	Nazwa dokumentu	Powiązanie LPR Gminy Wielkie Oczy z zapisami danych dokumentów strategicznych
POZIOM UNII EUROPEJSKIEJ		
1	Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	<p>Priorytet III. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu - wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.</p> <p>Możliwość osiągnięcia 5 celów głównych tj.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cel 1. Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20 – 64 lata. 2. Cel 2. Badania i rozwój oraz innowacje (na inwestycje w badania i rozwój oraz w innowacje). 3. Cel 3. Zmiany klimatu i energii(ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do poziomu z roku 1990, 20% energii powinno pochodzić ze źródeł odnawialnych, a efektywność energetyczna powinna wzrosnąć o 20%), 4. Cel 4. Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10%, oraz poprzez zwiększenie, do co najmniej 40% osób, w wieku 30-34 lat mających wykształcenie średnie lub równoważne. 5. Cel 5. Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczenie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego, co najmniej 20 mln obywateli.
2	Umowa Partnerstwa ⁶	<p>Cel główny: zwiększenie konkurencyjności gospodarki, poprawa spójności społecznej i terytorialnej kraju oraz poprawa efektywności administracji publicznej.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cel Tematyczny 3. Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego, finansowego, doradczego i szkoleniowego. 2. Cel Tematyczny 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach. 3. Cel Tematyczny 6. Zachowanie i ochrona środowi-

⁶ Umowa Partnerstwa(UP) jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej(WPR) i wspólnej polityki rybołówstwa(WPRyb) w Polsce w latach 2014 - 2020(grudzień 2015)

		<p>ska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami.</p> <p>4. Cel Tematyczny 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników.</p> <p>5. Cel Tematyczny 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją.</p>
	POZIOM KRAJOWY	
3	<p>Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju</p>	<p>Obszar Konkurencyjność i innowacyjność gospodarki: Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna</p> <p>Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki.</p> <p>Kapitał Ludzki</p> <p>Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”.</p> <p>2. Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:</p> <p>Rozwój regionalny</p> <p>Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.</p> <p>3. Obszar Efektywność i sprawność państwa:</p> <p>Kapitał społeczny</p> <p>Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju</p>
4	<p>Strategia Rozwoju Kraju 2020 aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne Państwo.</p>	<p>Dokument stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych.</p> <p>W kontekście niniejszego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023 szczególnie istotne są:</p> <p>Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo</p> <p>Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela.</p> <p>Priorytetowe kierunki interwencji publicznej I.3.2.</p> <p>Rozwój kapitału społecznego</p> <p>Priorytetowe kierunki interwencji publicznej I.3.3.</p> <p>Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela</p> <p>Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna</p> <p>Cel III.1. Integracja społeczna</p> <p>Priorytetowe kierunki interwencji publicznej III.1.1.</p> <p>Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>Priorytetowe kierunki interwencji publicznej III.1.2.</p> <p>Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych.</p>
		<p>Cel główny:</p> <p>Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców. Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.</p> <p>1. Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, w zakresie: poprawy</p>

5	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020(z perspektywą do 2030 r.)	dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne oraz wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy. Zaplanowane w LPR Gminy działania są zbieżne z zakładanymi efektami realizacji Strategii m.in. poprzez: stworzenie przyjaznych warunków bytowych, poprawę jakości życia, zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji i szkoleń, które podwyższą poziom kwalifikacji i kompetencji mieszkańców Gminy, poprawę dostępu do infrastruktury publicznej(miejsca spotkań, spacerów, rekreacji, wypoczynku itp.), wzrost dochodów mieszkańców Gminy.
6	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie	<p>Cel główny: Efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cel 1 – Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów. 2. Cel 2 – Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji. 3. Cel 3 – Tworzenie warunków do skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.
7	Strategia Rozwoju Społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020	<p>Cel strategicznym polityki państwa w latach 2007-2020: wzrost poziomu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej całej Polski Wschodniej i każdego z jej województw w rozszerzonej Unii Europejskiej z uwzględnieniem zasady trwałego i zrównoważonego rozwoju.</p> <p>Priorytety:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Oddziaływanie na poprawę jakości kapitału ludzkiego, 2. Budowanie społeczeństwa informacyjnego opartego na wiedzy, 3. Wspieranie gospodarki, wspieranie funkcjonowania MSP, 4. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej Polski Wschodniej poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej, 5. Wykorzystanie położenia przy zewnętrznej granicy UE, rozwój współpracy transgranicznej, 6. Wsparcie funkcji metropolitalnych miast Polski Wschodniej, 7. Konserwacja i wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz ochrona różnorodności biologicznej.
8	Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej 2014 - 2020	<p>Cel główny KREPS: Do roku 2020 podmioty ekonomii społecznej staną się ważnym elementem aktywizacji osób w trudnej sytuacji na rynku pracy oraz dostawcą usług użyteczności publicznej działającym we wspólnotach samorządowych.</p> <p>Cel operacyjny1: Wspólnota – wzmocnienie roli podmiotów ekonomii społecznej we wspólnotach samorządowych.</p>

		<p>Cel operacyjny 2: Otoczenie – powstanie i utrzymanie 35 tys. miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych</p> <p>Cel operacyjny 3: Przywództwo – wzrost mechanizmów zarządzania i koordynacji polityki ekonomii społecznej.</p> <p>Cel operacyjny 4: Kompetencje – wzrost kompetencji w obszarze ekonomii społecznej w społeczeństwie</p>
9	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji	<p>Cel operacyjny 1 Usługi dla aktywności i profilaktyki – ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży,</p> <p>Cel operacyjny 2 Gwarancje dla przyszłości młodzieży – Stworzenie szansy dla młodzieży do wejścia na rynek pracy i tworzenie rodzin,</p> <p>Cel operacyjny 3 Aktywna osoba, zintegrowana rodzina, odpowiednie lokalne środowisko,</p> <p>Cel operacyjny 4 Zapobieganie niepewności mieszkaniowej,</p> <p>Cel operacyjny 5 Seniorzy- bezpiecznie, aktywni i potrzebni.</p>
10	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	<p>Cel główny: Tworzenie uporządkowanej i estetycznej przestrzeni zgodnie z zasadami ładu przestrzennego, respektującego różnicowanie kulturowe i historyczne tradycje architektoniczne, oraz w możliwie, jak największym stopniu zachowującą walory naturalne krajobrazu przyrodniczego.</p> <p>1. Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich, oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.</p> <p>2. Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.</p> <p>3. Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.</p>
11	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	<p>Cel główny: umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich, poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>Cel szczegółowy 1: Wzrost zatrudnienia,</p> <p>Cel szczegółowy 2: Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych,</p> <p>Cel szczegółowy 3: Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,</p> <p>Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej,</p>

		Cel szczegółowy 5: Podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli.
12	Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	<p>Cel główny: Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>Cel szczegółowy 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji</p> <p>Cel szczegółowy 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne</p> <p>Cel szczegółowy 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy</p> <p>Cel szczegółowy 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.</p>
13	Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020	<p>Cel główny: wzrost poziomu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej całej Polski Wschodniej i każdego z jej województw w rozszerzonej Unii Europejskiej z uwzględnieniem zasady trwałego i zrównoważonego rozwoju.</p> <p>1. Priorytet I – Oddziaływanie na poprawę jakości kapitału ludzkiego</p> <p>2. Priorytet II – budowanie społeczeństwa informacyjnego opartego na wiedzy.</p> <p>3. Priorytet III – Wspieranie gospodarki, wspieranie funkcjonowania MŚP</p> <p>4. Priorytet VII – Konserwacja i wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz ochrona różnorodności biologicznej.</p>
14	Krajowy Plan Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych	<p>Cel główny: zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych, zużytej w sektorze transportowym, sektorze energii elektrycznej, sektorze ogrzewania i chłodzenia w 2020 roku, udział w osiągnięciu krajowych celów ogólnych w zakresie udziału OZE w wykorzystaniu energii finalnej.</p>
15	Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r.	<p>Cel główny: zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego</p>
POZIOM REGIONALNY I SUBREGIONALNY		
16	Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego 2020	<p>Cel główny: Efektywne wykorzystanie zasobów wewnętrznych i zewnętrznych dla zrównoważonego i inteligentnego rozwoju społeczno – gospodarczego drogą do poprawy jakości życia mieszkańców.</p> <p>1. 2.2. Kultura i dziedzictwo kulturowe – Kierunki Działań:</p> <p>2.2.1. Tworzenie warunków dla zapewnienia możliwie równego i powszechnego dostępu do oferty kulturalnej, w tym do kultury wysokiej</p> <p>2. 2.3. Społeczeństwo obywatelskie – Kierunki Działań:</p> <p>2.3.1. Wzrost aktywności obywatelskiej i wzmocnienie trzeciego sektora</p>

		<p>2.3.2. Zwiększenie udziału obywateli i trzeciego sektora w życiu publicznym</p> <p>3. 2.4. Włączenie społeczne – Kierunki Działań:</p> <p>2.4.3. Tworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym</p> <p>4. Sport Powszechny – Kierunki Działań:</p> <p>2.6.1. Upowszechnienie w społeczeństwie aktywności ruchowej, jako składowej zdrowego stylu życia</p> <p>5. 3.5. Spójność przestrzenna i wzmacnianie funkcji biegunów wzrostu – Kierunek Działań:</p> <p>3.5.4. Rewitalizacja oraz poprawa ładu przestrzeni, sprzyjające rozwojowi ośrodków miejskich</p>
17	Podkarpacki Program Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2016 - 2020	<p>Cel główny: Rozwój podmiotów ekonomii społecznej, jako formy aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców województwa podkarpackiego do 2020.</p> <p>Wizja: Podkarpackie jest województwem rozwiniętej ekonomii społecznej efektywnie ograniczającej problemy społeczne i ich skutki, opartej na profesjonalnych, stabilnych finansowo podmiotach działających w zintegrowanych społecznościach lokalnych, silnych aktywnością i przedsiębiorczością swoich mieszkańców dbających o tradycję i rozwój swojego otoczenia.</p> <p>Cel szczegółowy I: Spójny system wsparcia ekonomii społecznej.</p> <p>Cel szczegółowy II. Wspieranie istniejących i tworzenie nowych miejsc pracy w podmiotach ekonomii społecznej.</p> <p>Cel szczegółowy III. Promocja i upowszechnienie ekonomii społecznej w regionie.</p> <p>Cel szczegółowy IV. Samorząd lokalny wspierający ekonomię społeczną.</p>
	POZIOM GMINY	
18	Strategia Rozwoju Gminy Wielkie Oczy na lata 2015 - 2025	<p>Cel główny: Strategia rozwoju gminy Wielkie Oczy opierać się będzie na czterech wymiarach, którymi są:</p> <ul style="list-style-type: none"> - społeczeństwo, rolnictwo, turystyka, infrastruktura i środowisko <p>Priorytet strategiczny społeczeństwo: rozwój zasobów ludzkich poprzez otwarcie na zmiany oraz innowacje jak również pobudzenie aktywności mieszkańców, aktywizacja rynku pracy oraz integracja społeczna i gospodarcza.</p> <p>Priorytet strategiczny rolnictwo: modernizacja poprzez rozwój rolnictwa towarowego jak i ekologicznego oraz produkcji zdrowej żywności, tworzenie nowych miejsc pracy w przetwórstwie rolno-spożywczym, obsłudze rolnictwa, produkcji, usługach i handlu.</p> <p>Priorytet strategiczny turystyka: pobudzenie ruchu turystycznego poprzez wzrost zainteresowania miejscowymi zabytkami architektury oraz tradycją.</p> <p>Priorytet strategiczny infrastruktura i środowisko: rozwój systemów telekomunikacyjnych, systematyczne zwiększanie efektywności systemów energetycznych</p>

		oraz udziale odnawialnych źródeł energii(OZE) w dywersyfikacji wykorzystywania źródeł energii.
19	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wielkie Oczy na lata 2016 - 2025	<p>Cel główny: Nadrzędnym celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wielkie Oczy na lata 2016 – 2025 jest stworzenie mieszkańcom Gminy Wielkie Oczy możliwości rozwoju we wszystkich sferach życia społecznego oraz skuteczne przeciwdziałanie zjawiskom marginalizacji i wykluczenia społecznego.</p> <p>Obszar problemowy I: Infrastruktura społeczna Cel strategiczny: wsparcie infrastruktury społecznej</p> <p>Obszar problemowy II: Bezrobocie Cel strategiczny: przeciwdziałanie bezrobociu</p> <p>Obszar problemowy III: Przemoc w rodzinie Cel strategiczny: przeciwdziałanie przemocy w rodzinie</p> <p>Obszar problemowy IV: Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych Cel strategiczny: odbudowanie prawidłowych relacji i umacniania prawidłowych postaw rodzicielskich</p> <p>Obszar problemowy V: Opieka medyczna, w tym niepełnosprawność i długotrwała choroba Cel strategiczny: zapewnienie wsparcia i opieki</p> <p>Obszar problemowy VI: Alkoholizm Cel strategiczny: przeciwdziałanie alkoholizmowi</p> <p>Obszar problemowy VII: Migracje zewnętrzne i wewnętrzne Cel strategiczny: przeciwdziałanie negatywnym skutkom migracji</p> <p>Obszar problemowy VIII: Bezpieczeństwo publiczne Cel strategiczny: przeciwdziałanie niebezpieczeństwu publicznemu</p> <p>Obszar problemowy IX: Potrzeba ochrony macierzyństwa Cel strategiczny: wsparcie społeczne rodzin wielodzietnych</p> <p>Obszar problemowy X: Bieda i ubóstwo Cel strategiczny: przeciwdziałanie biedzie i ubóstwu.</p>
20	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wielkie Oczy	<p>Zadania polityki przestrzennej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona i kształtowanie środowiska naturalnego. 2. Ochrona wartości kulturowych i krajobrazu. 3. Inteligentne kształtowanie struktury funkcjonalno – przestrzennej. 4. Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacji. <p>Cele rewitalizacyjne wpisują się w nakreślone warunki rozwoju gminy. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wielkie Oczy definiuje je w następujący sposób: zachowanie kulturowych i przyrodniczych walorów oraz użytkowania przestrzeni i form krajobrazu przy jednoczesnym tworzeniu warunków i szans dla rozwoju gospodarczego, tak, aby nie naruszały one układu elementów przyrodniczych i estetyki krajobrazu.</p>

21	Plan Odnowy Miejscowości Wielkie Oczy	<p>Cel główny: Podniesienie standardu życia mieszkańców w miejscowości Wielkie Oczy, zaspokojenie potrzeb społecznych a także lepsze wykorzystanie przestrzeni wokół obiektów istotnych w punktu widzenia życia społeczno – kulturalnego mieszkańców.</p> <p>Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno - przestrzenne.</p> <p>Priorytety: trzy obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców</p> <p>1. Rynek z przyległymi ulicami uznawany za centrum miejscowości, wokół którego znajduje się park, kościół, przystanek PKS, zlokalizowane są sklepy oraz punkty usługowe. Wokół placu znajdują się miejsca parkingowe. To miejsce gdzie można zatrzymać się samochodem, dokonać zakupów. Przez cały dzień odbywa się tu duży ruch pieszych i rowerzystów. Inwestycja obejmuje swym zasięgiem obszar stanowiący dla mieszkańców ważny ciąg komunikacyjny ze względu na układ przestrzenny wsi. W ramach planowanych inwestycji konieczna jest realizacja przebudowy deptaka, co jest kolejnym etapem prac związanych z rewitalizacją centrum miejscowości.</p> <p>2. Ulica Łukawiecka położona przy ruchliwej drodze powiatowej, jest głównym traktem łączącym powiat lubaczowski z przejściem granicznym w Korczowa - Krakowiec. Jest to droga o bardzo dużym natężeniu ruchu samochodów osobowych i ciężarowych. Ulica Łukawiecka jest to obszar o największej gęstości zamieszkania, co powoduje, że codziennie jest tu bardzo duży ruch pieszych, osób idących, wracających z pracy, szczególnie dzieci i młodzieży uczęszczających do Zespołu Szkół Publicznych w Wielkich Oczach. W związku z tym na wniosek większości mieszkańców zaplanowano przebudowę istniejącego chodnika jak również w latach następnych budowę ciągu dla pieszych prowadzącego do budowanego Kompleksu Sportowo –Rekreacyjnego.</p> <p>3. Ulica Dąbrowszczaków i ulica Leśna, przy których położone jest nowo powstałe osiedle domków jednorodzinnych, Zespół Szkół Publicznych w Wielkich Oczach, były ośrodek wypoczynkowy PGNiG i Ośrodek Zdrowia. Przy tych ulicach w ostatnich latach występuje coraz większe natężenie ruchu pieszych, rowerzystów oraz samochodów osobowych. Dlatego też społeczność Wielkich Oczu uznała, że obszar ten powinien być doinwestowany w formie realizacji inwestycji takich jak: budowa oświetlenia ulicznego i chodników.</p>
		<p>Cel główny: osiągnięcie poprawy w zakresie stanu zachowania oraz utrzymania obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie Gminy Wielkie Oczy.</p> <p>Cele priorytetowe i zadania do realizacji:</p>

22	Gminny Program Opieki Nad zabytkami na lata 2016 – 2019	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja wytycznych konserwatorskich określonych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wielkie Oczy ze szczególnym uwzględnieniem zaleceń w wyznaczonych strefach ochrony konserwatorskiej. 2. Pomoc w przygotowaniu właścicielom zabytków nieruchomych z terenu Gminy Wielkie Oczy dokumentów prawnych do wprowadzenia obiektu do rejestru zabytków. 3. Prowadzenie prac remontowych przy obiektach zabytkowych zgodnie z wymaganiami konserwatorskimi. 4. Współpraca z wojewódzkimi służbami ochrony zabytków w przypadku realizacji prac budowlanych przy obiektach podlegających ochronie konserwatorskiej. 5. Prowadzenie oraz dokonywanie okresowej weryfikacji gminnej ewidencji zabytków. 6. Opieka sprawowana przez właścicieli polegać będzie w szczególności na zapewnieniu warunków do: naukowego badania i dokumentowania zabytku, prowadzenie prac konserwatorskich i robót budowlanych przy zabytku, zabezpieczeniu i utrzymaniu zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie, korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie wartości, popularyzowanie i upowszechnianie wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury. 7. Gmina Wielkie Oczy wspierać będzie działania właścicieli lub posiadaczy, a także podejmować samodzielne działania w celu: zahamowania procesów degradacji zabytków i doprowadzenia do poprawy stanu ich zachowania, wyeksponowania poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego, zwiększania atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych, wspierania inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami. 8. Prowadzić działania edukacyjne, które polegać będą w szczególności na: budowaniu klimatu społecznego zrozumienia i akceptacji dla idei ochrony zabytków odczytywanych, jako źródło tożsamości, wiedzy i dumy z przeszłości, tradycji, wiedzy o sposobie życia i pracy przodków, wspieraniu inicjatyw mających na celu edukowanie społeczeństwa, zwłaszcza dzieci i młodzieży na rzecz ochrony dziedzictwa, ze szczególnym uwzględnieniem tradycji lokalnych i idei małych ojczyzn, popularyzacji opieki nad zabytkami poprzez wszelkiego rodzaju konkursy premiujące wiedzę i znanstwo dziedzictwa kulturowego, informowaniu innych właścicieli obiektów zabytkowych o możliwości pozyskania środków na odbudowę zabytków, publikowaniu materiałów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w prasie lokalnej i na stronie internetowej Gminy Wielkie Oczy.
----	---	---

Źródło: Opracowanie własne

1.5. Zasady horyzontalne rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023

- **Partycypacja społeczna w ramach rewitalizacji**

Opracowanie lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 było prowadzone w oparciu o model partycypacyjno - ekspercki, który umożliwia szeroki udział wszystkich interesariuszy w trakcie opracowywania Programu, jak również w trakcie jego wdrażania, monitoringu i ewaluacji.

Większość danych dotyczących oceny sytuacji w poszczególnych miejscowościach dla wskaźników referencyjnych była przygotowywana przez pracowników Urzędu Gminy Wielkie Oczy. Eksperti zewnątrzni, w procesie opracowywania Programu: zbierali i przetwarzali dane statystyczne dotyczące Gminy Wielkie Oczy i jej jednostek pomocniczych, wspomagali proces konsultacji społecznych, współpracowali z pracownikami Urzędu Gminy w Wielkich Oczach, uczestniczyli w spotkaniach z interesariuszami rewitalizacji, przygotowali końcowy kształt dokumentu.

Konsultacje w sprawie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018- 2023 były prowadzone po uchwaleniu Przez Radę Gminy w dniu 24 maja Uchwały Nr XXXIII/19/2018, w sprawie przystąpienia do jego opracowania.

W czasie prac związanych z opracowaniem diagnozy i założeń do Programu korzystano z form badawczych umożliwiających dotarcie z informacją do mieszkańców Gminy, uzyskaniem informacji zwrotnych w formie ankiet, ocen pisemnych i ustnych. Bardzo ważnym elementem konsultacji były talie formy jak debata, ogląd miejsc zdegradowanych i wskazanych do rewitalizacji, prezentacje.

Sposób prowadzenia konsultacji społecznych w sprawie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 był prowadzony z uwzględnieniem *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020* oraz zgodnie z *Instrukcją przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020*.

Przeprowadzone konsultacje społeczne polegały na:

- informowaniu i inicjowaniu spotkań konsultacyjnych,
- opracowaniu i upublicznieniu materiałów badawczych(ankiety),
- zbieraniu uwag i wniosków w formie papierowej lub elektronicznej,
- przeprowadzeniu spotkań, debaty, prezentacji, wizji lokalnej obszarów wskazanych do rewitalizacji,
- włączeniu szerokiej grupy partnerów(osoby fizyczne, przedsiębiorcy, kościelne osoby prawne, jednostki organizacyjne gminy, podmioty ekonomii społecznej),
- opracowaniu diagnozy, która posłużyła wyznaczeniu obszar zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,
- właściwego doboru narzędzi adresowanych do interesariuszy procesu rewitalizacji,
- ustaleniu hierarchii potrzeb w zakresie rewitalizacji,
- budowaniu Programu, jako ważnego elementu rozwoju Gminy Wielkie Oczy i jako istotnego dokumentu skorelowanego z obowiązującymi strategiami.

- **Kompleksowa diagnoza Gminy Wielkie Oczy**

Wyznaczanie kryzysowych obszarów na terenie Gminy Wielkie Oczy zostało poprzedzone szczegółową analizą danych ilościowych i jakościowych w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej. Na podstawie danych statystycznych obliczone zostały wartości wskaźników zjawisk kryzysowych w Gminie Wielkie Oczy i dla każdej z miejscowości gminy. W oparciu o nie wyznaczono obszary zdegradowane i obszar rewitalizacji.

Badanie zjawisk kryzysowych w miejscowościach Gminy Wielkie Oczy zostało przeprowadzone przy zastosowaniu wskaźników dotyczących sfer społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej. Dane pozyskiwane były z następujących źródeł: GUS – BDL, GUS – Rocznik Statystyczny Województwa Podkarpackiego, MRPiPS/ROPS w Rzeszowie, PUP Lubaczów, OKE w Krakowie, KWP w Rzeszowie, PKW, Urząd Gminy Wielkie Oczy oraz jego jednostki organizacyjne.

- **Koncentracja interwencji rewitalizacyjnej w Gminie Wielkie Oczy**

W wyniku prac związanych z opracowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023, wykazane zostały obszary o charakterze kryzysowym, dla których wartości wskaźników są mniej korzystne niż wartości referencyjne dla województwa podkarpackiego i dla gminy. W oparciu o nie, jako obszary zdegradowane, gdzie występują zjawiska kryzysowe znajdują się w następujących miejscowościach:

1. Bihale
2. Kobylnica Ruska
3. Kobylnica Wołoska
4. Łukawiec
5. Majdan Lipowiecki
6. Potok Jaworowski
7. Skolin
8. Wielkie Oczy
9. Wólka Żmijowska
10. Żmijowiska

Szczególna koncentracja zjawisk kryzysowych, mających istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego Gminy Wielkie Oczy została wyznaczona w miejscowości Wielkie Oczy. Wskazanie obszaru rewitalizacji zostało poprzedzone analizą porównawczą wskaźników dla poszczególnych kategorii z uwzględnieniem każdej z miejscowości Gminy Wielkie Oczy.

Również wyniki konsultacji społecznych oraz pogłębiona diagnoza, w oparciu o analizę danych statystycznych, oceny wartości wskaźników osiągniętych oraz zdiagnozowanych dodatkowych czynników, a także uwagi znaczące dla rozwoju potencjału Gminy Wielkie Oczy, które priorytetowo wymagają interwencji i wsparcia to: centrum wsi Wielkie Oczy. Obszar wyznaczony, jako obszar rewitalizacji obejmuje powierzchnię 21,4048 ha, a liczba mieszkańców obszaru wynosi 360 osób, tj. 9,15% liczby mieszkańców Gminy Wielkie Oczy.

Planowanie finansowania zadań w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 zostało tworzone w oparciu o założenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy oraz potencjalne możliwości konstruowania montażu finansowego dla poszczególnych zadań.

Gmina Wielkie Oczy już w roku 2011 podjęła się opracowania Planu Odnowy Miejscowości Wielkie Oczy w okresie 7 lat począwszy od daty jego uchwalenia tj. 18 sierpnia 2011 r. Obecnie opracowywa-

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023

ny Lokalny Program Rewitalizacji na lata 2018 – 2023 jest nawiązaniem do poprzedniego planu oraz stanowi jego kontynuację.

Zadania zrealizowane w ramach Programu Odnowy Miejscowości Wielkie Oczy. Plan został przyjęty do realizacji w dniu 18 sierpnia 2011 roku, na okres 7 lat i zakładał nakreślenie kierunków rozwoju miejscowości Wielkie Oczy, wspieranie obszaru i społeczności lokalnej, a równocześnie uzupełnienie kierunków działań ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Wielkie Oczy na lata 2007 – 2015.

Tabela nr 2. Inwestycje zrealizowane w ramach Planu Odnowy Miejscowości Wielkie Oczy(2010 – 2017)

L.p	Nazwa zadania	Miejscowość	Rok realizacji	Koszt wyko- nania
1	Budowa i remonty dróg gminnych	Potok Jaworowski	2012 – 2017	340 000,00
2	Przebudowa i ukształtowanie funkcjonalno – przestrzenne centrum wsi Wielkie Oczy poprzez budowę chodników, parkingów, oświetlenia, remonty świetlicy wiejskiej oraz otoczenia Wiejskiego Domu Kultury wraz z ogrodzeniem i wyposażeniem.	Wielkie Oczy	2009	480 000,00
3	Przebudowa drogi przy ulicy Leśnej	Wielkie Oczy	2009	380 000,00
4	Remont budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Wielkich Oczach poprzez ocieplenie elewacji budynku, remont dachu oraz wykonanie podjazdu.	Wielkie Oczy	2009 - 2010	30 000,00
5	Budowa stadionu sportowego w Wielkich Oczach	Wielkie Oczy	2010 – 2011	1 500 000,00
6	Budowa dróg wewnętrznych Wielkich Oczach	Wielkie Oczy	2009 – 2012	1 200 000,00
7	Budowa kolektora w Wielkich Oczach	Wielkie Oczy	2010 – 2011	2 500 000,00
8	Budowa kanalizacji sanitarnej w Wielkich Oczach	Wielkie Oczy	2011 – 2015	10 000 000,00
9	Remont i adaptacja Synagogi w Wielkich Oczach	Wielkie Oczy	2010 – 2012	920 000,00
10	Budowa dróg gminnych	Skolin	2012 – 2015	120 000,00
11	Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Skolin	Skolin	2012 – 2014	23 000,00
12	Remont Domu Kultury w Majdanie Lipowieckim	Majdan Lipowiecki	2013	27 000,00
13	Budowa i remonty dróg gminnych	Majdan Lipowiecki	2012 - 2013	75 000,00
14	Budowa i remonty dróg gminnych	Łukawiec	2011 – 2017	310 000,00
15	Budowa Domu Kultury w Łukawcu	Łukawiec	2011 – 2015	1 500 000,00
16	Budowa oświetleni ulicznych w miejscowości Łukawiec	Łukawiec	2012 – 2013	35 000,00
17	Budowa i remonty dróg gminnych	Kobylnica Wołoska	2011 – 2017	170 000,00
18	Budowa chodników	Kobylnica Wołoska	2015 – 2017	80 000,00
19	Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Kobylnica Ruska	Kobylnica Ruska	2012	15 000,00
20	Budowa dróg gminnych	Kobylnica Ruska	2011 – 2016	170 000,00
21	Budowa dróg gminnych	Bihale	2011 – 2014	200 000,00
22	Budowa kładki na Lubaczówce	Bihale	2012	150 000,00
23	Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Bihale	Bihale	2012	50 000,00

Źródło: UG Wielkie Oczy

2. Diagnoza społeczno – gospodarcza Gminy Wielkie Oczy

Na koniec 2014 roku gminę zamieszkiwało 3 936 mieszkańców, co stanowiło ok. 6,9% ludności powiatu lubaczowskiego oraz 0,19% populacji województwa podkarpackiego. Gęstość zaludnienia w Gminie Wielkie Oczy wynosi 26 osób na km². Powierzchnia Gminy Wielkie Oczy wynosi 146,29 km², co stanowi 11,2% powierzchni powiatu lubaczowskiego oraz 0,82% powierzchni województwa podkarpackiego. Gmina Wielkie Oczy jest najmniejszą oraz najslabiej zaludnioną gminą wiejską powiatu lubaczowskiego. Miejscowość Wielkie Oczy od roku 1975 jest siedzibą gminy. W układzie administracyjnym 1975 -1998 Wielkie Oczy należały do województwa przemyskiego.

Po wprowadzeniu reformy administracyjnej od roku 1999 gmina wchodzi w skład województwa podkarpackiego. Od strony Północnej graniczy z gminą Lubaczów, od południowej z gminą Radymno, od zachodu z gminami Laszki i Oleszyce, zaś od strony wschodniej z Ukrainą. Gmina nie posiada korzystnego położenia komunikacyjnego. Główne szlaki komunikacyjne przebiegają w sąsiednich gminach, jak np. autostrada A4 lub drogi wojewódzkie. Stosunkowo duża jest też odległość (ponad 90 km) pomiędzy siedzibą gminy a Rzeszowem, gdzie znajdują się siedziby samorządu województwa oraz administracji rządowej w województwie podkarpackim.

Budżet Gminy Wielkie Oczy jest jednym z najmniejszych budżetów gminnych na terenie województwa podkarpackiego. Dochody budżetu gminy nie pozwalają w pełni zabezpieczać potrzeby mieszkańców gminy. Od roku 2012 ustabilizowały się na tym samym poziomie, zarówno po stronie dochodów jak też wydatków, co uwidacznia poniższa tabela. Stagnacja dochodów własnych gminy sprawia, że samorząd Gminy Wielkie Oczy ma ograniczone możliwości finansowania zadań własnych. Potwierdzeniem tego faktu są także niskie wpływy z tytułu dochodów od osób prawnych i fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy lub na jej terenie zamieszkujących.

Tabela nr 3. Dochody budżetu Gminy Wielkie Oczy w latach 2011 - 2014

L.p.	Rok budżetowy				
1	Wskaźnik	2011	2012	2103	2014
2	Dochody budżetu gminy ogółem w zł	10,7 mln	13,7 mln	13,6 mln	13,7 mln
3	Dochody na jednego mieszkańca (zł) (% udziału w całości budżetu)	2,7 tys.	3,5 tys.	3,5 tys.	3,5 tys.

Tabela nr 4. Wydatki budżetu Gminy Wielkie Oczy w latach 2011 - 2014

L.p.	Rok budżetowy				
1	Wskaźnik	2011	2012	2103	2014
2	Wydatki budżetu gminy ogółem w zł	10,6 mln	13,3 mln	14,4 mln	14,3 mln
3	Wydatki na jednego mieszkańca (zł) (% udziału w całości budżetu)	2,7 tys.	3,4 tys.	3,7 tys.	3,7 tys.

Źródło: GUS

W stosunku do innych gmin z terenu województwa podkarpackiego w zakresie poziomu dochodów oraz wydatków, w tym na jednego mieszkańca gminy są one od kilku lat niskie i na stałym na stałym

poziomie. Sytuacja taka utrudnia samorządowi Gminy Wielkie Oczy na realizację zadań własnych oraz zaspokojenie oczekiwań mieszkańców gminy.

Położenie Gminy Wielkie Oczy na obszarze województwa podkarpackiego

Źródło: UG Wielkie Oczy

Położenie Gminy Wielkie Oczy na obszarze powiatu lubaczowskiego

Źródło: UG Wielkie Oczy

Granice administracyjne Gminy Wielkie Oczy

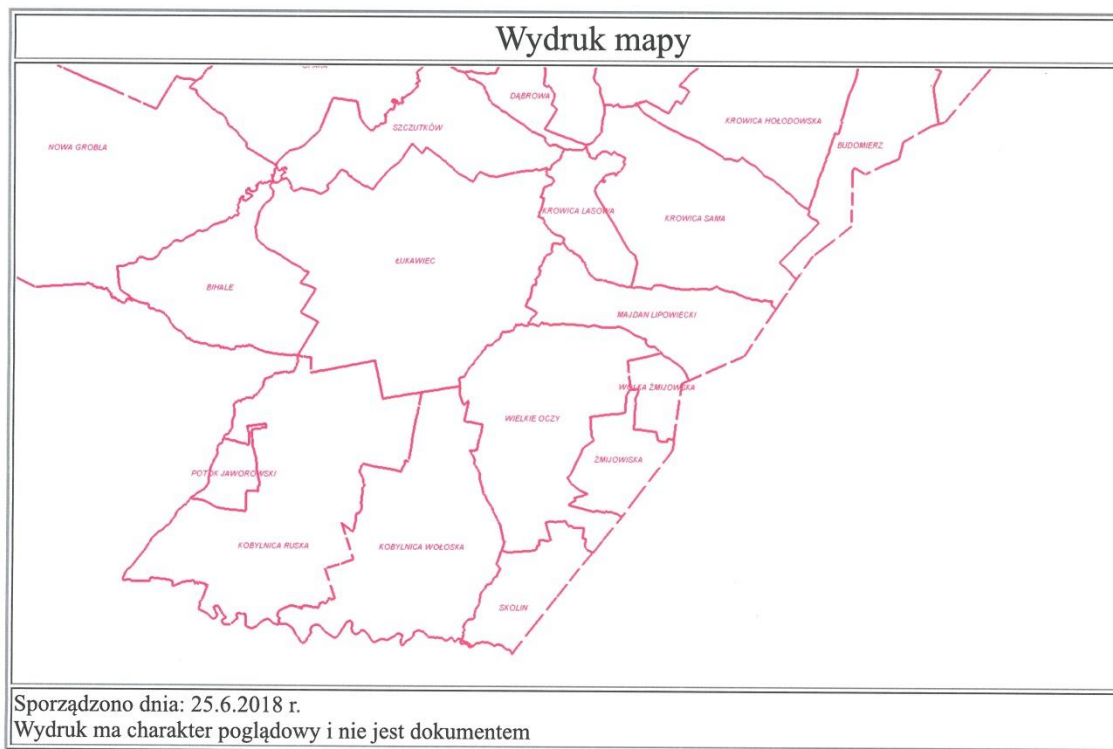

Źródło: UG Wielkie Oczy

W skład Gminy Wielkie Oczy wchodzi dziesięć jednostek pomocniczych, tj. sołectwa:

- Bihale
- Kobylnica Ruska
- Kobylnica Wołoska
- Łukawiec
- Majdan Lipowiecki
- Potok Jaworowski
- Skolin
- Wielkie Oczy
- Wólka Żmijowska
- Żmijowiska

Mapa poglądowa Gminy Wielkie Oczy

Tabela nr 5. Podstawowe informacje dotyczące miejscowości poddanych diagnozie na terenie Gminy Wielkie Oczy

L.p.	Nazwa sołectwa	Charakterystyka
1	Bihale	Bihale są miejscowością położoną w północno – zachodniej części Gminy Wielkie Oczy. Obszar wioski stanowi 9.09% powierzchni gminy. Graniczy w miejscowościami gminy Łukawiec i Kobylnica Ruska oraz z miejscowościami powiatu jarosławskiego i lubaczowskiego. Na obszarze wsi znajduje się 26 form ochrony przyrody. Przez miejscowość nie przechodzi żadna droga wojewódzka lub wyższej kategorii. W promieniu do 10 km przebiegają następujące drogi: droga wojewódzka nr 865 Jarosław – Bełzec, droga wojewódzka nr 866 Dachnów - Budomierz, droga wojewódzka nr 867 Sieniawa Hrebenne, droga krajowa nr 94 Zgorzelec – Korczowa. Przez miejscowość nie przebiega żadna linia kolejowa.
2	Kobylnica Ruska	Kobylnica Ruska jest położona w południowo – zachodniej części Gminy Wielkie Oczy i zajmuje 19,42% obszaru gminy. Sąsiaduje miejscowościami gminy: Łukawiec, Bihale, Potok Jaworowski, Kobylnica Wołoska oraz na południu z miejscowościami powiatu jarosławskiego. Na obszarze wsi znajduje się 38 form ochrony przyrody. Przez miejscowość nie przechodzi żadna droga wojewódzka lub wyższej kategorii. W promieniu do 10 km przebiegają następujące drogi: droga krajowa nr 94 Zgorzelec – Korczowa i autostrada A4 Jędrzychowice – Korczowa. Przez miejscowość nie przechodzi żadna linia kolejowa.

3	Kobylnica Wołoska	Kobylnica Wołoska jest położona w południowej części Gminy Wielkie Oczy, nad rzeką Łazanka. Jej obszar stanowi 14,99% powierzchni gminy. Graniczy z miejscowościami: Skolin, Wielkie Oczy, Łukawiec, Kobylnica Ruska oraz na południu z miejscowościami powiatu jarosławskiego. W południowej części wioski usytuowana jest trasa Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo. W centralnym miejscu wioski stoi dawna cerkiew greckokatolicka. Większą część gminy zajmują lasy i użytki rolne. Na obszarze wsi znajduje się 28 form ochrony przyrody. Przez miejscowość nie przechodzi żadna droga wojewódzka lub wyższej kategorii. W promieniu do 10 km przebiegają następujące drogi: droga krajowa nr 94 Zgorzelec – Korczowa i autostrada A4 Jędrzychowice – Korczowa. Przez miejscowość nie przechodzi żadna linia kolejowa.
4	Łukawiec	Łukawiec położony jest w północnej części Gminy Wielkie Oczy i graniczy z następującymi miejscowościami gminy: Bihale, Kobylnica Ruska, Kobylnica Wołoska, Wielkie Oczy, Majdan Lipowiecki, zaś od północy z miejscowościami powiatu lubaczowskiego. W Łukawcu znajdują się dwie budowle sakralne. Cerkiew zbudowana w 1701 r., która została przebudowana w 1923 r. oraz kościółek z 1756 r. usytuowany na sztucznie usypanym wzniesieniu. Łukawiec zajmuje 24,47% powierzchni Gminy Wielkie Oczy i jest w niej największą wioską pod względem zajmowanej powierzchni. Na obszarze wsi znajduje się 33 form ochrony przyrody. Przez miejscowość nie przechodzi żadna droga wojewódzka lub wyższej kategorii. W promieniu do 10 km przebiegają następujące drogi: droga wojewódzka nr 865 Jarosław - Bełżec, droga wojewódzka nr 866 Dachnów – Budomierz. Przez miejscowość nie przebiega żadna linia kolejowa.
5	Majdan Lipowiecki	Majdan Lipowiecki leży w północno-wschodniej części Gminy Wielkie Oczy. Sąsiaduje z gminami: Łukawiec, Wielkie Oczy Wólka Zmijowska, a od północy z miejscowościami powiatu lubaczowskiego. Na obszarze wsi znajduje się 3 formy ochrony przyrody. Przez miejscowość nie przechodzi żadna droga wojewódzka lub wyższej kategorii. W promieniu do 10 km przebiegają następujące drogi: droga wojewódzka nr 866 Dachnów - Budomierz i droga wojewódzka nr 867 Sieniawa – Hrebenne. Przez miejscowość nie przechodzi żadna linia kolejowa.
6	Potok Jaworowski	Miejscowość Potok Jaworowski położona jest w zachodniej części Gminy Wielkie Oczy. Jest ona dawną kolonią austriacką. W wiosce jest wybudowany w latach 1910 – 1930 kościół. Potok Jaworowski jest najmniejszą wioską obejmując zaledwie 1,47% powierzchni gminy. Graniczy tylko z miejscowością Kobylnica Ruska, a od zachodu z miejscowościami powiatu jarosławskiego. Na obszarze miejscowości znajduje się 39 form ochrony przyrody. Przez miejscowość nie przechodzi żadna droga wojewódzka lub wyższej kategorii. W promieniu do 10 km przebiegają następujące drogi: droga krajowa nr 94 Zgorzelec – Korczowa i autostrada A4 Jędrzychowice – Korczowa. Przez wieś nie przebiega żadna linia kolejowa.
7	Skolin	Jest miejscowością położoną w południowo – wschodniej części Gminy Wielkie Oczy. Należy do mniejszych wiosek zajmując 4,08% powierzchni gminy. Graniczy w miejscowościami gminnymi: Kobylnica Wołoska, Wielkie Oczy, Zmijowiska, na południu z miejscowościami powiatu jarosławskiego. Wschodnią gra-

		nicę stanowi granica Polski z Ukrainą. Przez miejscowość nie przechodzi żadna droga wojewódzka lub wyższej kategorii. W promieniu do 10 km przebiegają następujące drogi: droga krajowa nr 94 Zgorzelec – Korczowa i autostrada A4 Jędrzychowice – Korczowa. Przez wieś nie przebiega żadna linia kolejowa.
8	Wielkie Oczy	Wielkie Oczy są siedzibą gminy. Powierzchnia miejscowości zajmuje 13,92% powierzchni całej gminy. Położone są w centralno – wschodniej części gminy. Miejscowościami gminy, z którymi graniczy są Skolin, Kobylnica Wołoska, Łukawiec, Majdan Lipowiecki, Wólka Żmijowska, Żmijowiska. Południowo-wschodnia część miejscowości Wielkie Oczy stanowi granicę Polski i Ukrainy. Wielkie Oczy zachowały układ miejski z kwadratowym rynkiem, na którym w czasach posiadania prawa miejskiego był usytuowany ratusz. W centrum znajdują się w bliskim sąsiedztwie trzy świątynie: kościół rzymskokatolicki, cerkiew greckokatolicka oraz synagoga żydowska. Na obszarze miejscowości znajduje się 4 formy ochrony przyrody. Przez miejscowość nie przechodzi żadna droga wojewódzka lub wyższej kategorii. W promieniu do 10 km przebiegają następujące drogi: droga wojewódzka nr 866 Dachnów – Budomierz, droga krajowa nr 94 Zgorzelec – Korczowa, autostrada A4 Jędrzychowice – Korczowa. Przez miejscowość nie przebiega żadna linia kolejowa. We wsi istnieje 11 ulic o statusie dróg publicznych. W miejscowości funkcjonuje 1 biblioteka publiczna i Centrum Kultury. W miejscowości funkcjonuje Szkoła Podstawowa i Gimnazjum.
9	Wólka Żmijowska	Wólka Żmijowska jest miejscowością położoną w północno – wschodniej części Gminy Wielkie Oczy. Jest bardzo małą miejscowością i zajmuje jedynie 1,67% powierzchni gminy. Graniczy z następującymi miejscowościami gminy: Żmijowiska, Wielkie Oczy, Majdan Lipowiecki. Wschodnią granicę stanowi granica Polski z Ukrainą. Przez miejscowość nie przechodzi żadna droga wojewódzka lub wyższej kategorii. W promieniu do 10 km przebiegają następujące drogi: droga wojewódzka nr 866 Dachnów – Budomierz. Przez miejscowość nie przebiega żadna linia kolejowa.
10	Żmijowiska	Są miejscowością, która graniczy z miejscowościami gminy: Skolin, Wielkie Oczy, Wólka Żmijowska. Na wschodzie zaś jej granicę stanowi granica państwowa Polski i Ukrainy. Należy do grupy najmniejszych miejscowości gminy obejmując 3,48% jej powierzchni. Przez miejscowość nie przechodzi żadna droga wojewódzka lub wyższej kategorii. W promieniu do 10 km przebiegają następujące drogi: droga wojewódzka nr 866 Dachnów – Budomierz i droga krajowa nr 94 Zgorzelec – Korczowa. Przez miejscowość nie przebiega żadna linia kolejowa.

Źródło: UG Wielkie Oczy

Podstawowe informacje o poszczególnych miejscowościach Gminy Wielkie Oczy ukazują duże utrudnienia komunikacyjne mieszkańców gminy i osób przyjezdnych. Dotyczy to osób dojeżdżających do szkół, miejsc pracy, powiatowych jednostek organizacyjnych, instytucji i jednostek administracji rządowej i samorządowej w województwie podkarpackim. Bardzo istotnym wzmocnieniem komunikacyjnym dla Gminy Wielkie Oczy jest autostrada A4 oraz planowane do wykonania drogi ekspresowe S 17 i S 19. Gmina Wielkie Oczy ze swoim potencjałem przyrodniczym(171 form ochrony przyrodniczej), historycznym(status miasta i miejsce zamieszkiwania osób trzech wyznań religij-

nych), liczbą zabytków(67), liczbą zabytków architektury drewnianej(7), jest miejscem, w którym w dłuższej perspektywie będą miejsca pracy, warto będzie w niej przebywać i ją odwiedzać, spędzać dobrze wolny czas oraz w niej mieszkać.

Głównym celem Gminnego Programu Opieki Nad Zabytkami Gminy Wielkie Oczy na lata 2016 - 2019 jest osiągnięcie poprawy w zakresie stanu zachowania oraz utrzymania obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie gminy. W ramach Gminnego Programu Opieki Nad Zabytkami Gminy Wielkie Oczy na lata 2016 -2019 w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zostały wyznaczone strefy ochronne.

1. Strefa „A” – pełna ochrona konserwatorska dotyczy obiektów lub zespołów ujętych w rejestrze zabytków wraz z najbliższym otoczeniem do odległości 50 m. Na terenie Gminy Wielkie Oczy istnieje 7 pozycji rejestru. Podobne zasady powinny dotyczyć 3 obiektów architektury lub zieleni, wymagających specjalnej ochrony ze względu na swą wartość kulturową. Są to:

a) synagoga w Wielkich Oczach,

b) cerkiew gr. – kat.- nieużywana, Wielkie Oczy,

c) pozostałość starodrzewu i fundamenty cerkwi w Kobylnicy Ruskiej.

2. Strefa „B” - ochrony terenów, na których położone są zabytkowe zespoły i obiekty o zróżnicowanej wartości kulturowej.

3. Strefa „W” – ochrony stanowisk i odkrywek archeologicznych,

4. CMENTARZE – ochroną objęte stare cmentarze i miejsca pamięci narodowej, niezależnie od przynależności wyznaniowej lub narodowościowej.

2.1. Sfera społeczna

W kontekście tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji bardzo istotne jest zwrócenie uwagi na zjawiska społeczne takie jak: demografia, ubóstwo, bezrobocie, niski poziom edukacji, niedostateczny udział w życiu kulturalnym i publicznym niedostateczny poziom kapitału społecznego, niski poziom integracji społecznej. Poniżej przedstawione zostały dane odnoszące się do kwestii związanych ze sferą społeczną w Gminie Wielkie Oczy.

• Demografia

Wyniki wskaźników dotyczących demografii są dużym problemem dla całej gminy i wszystkich jej miejscowości. Średni wiek mieszkańców wynosi 39,3 lat, w tym średni wiek kobiet wynosi 40,1 lat, a średni wiek mężczyzn wynosi 38,5 lat. Mała gęstość zaludnienia oraz negatywne wskaźniki dotyczące migracji są sygnałami niepokojącymi i wymagającymi podjęcia programowych przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom.

Tabela nr 6. Liczba mieszkańców Gminy Wielkie Oczy w poszczególnych sołectwach w latach 2011 - 2014

Miejscowość	2011	2012	2013	2014
Bihale	305	301	303	305
Kobylnica Ruska	177	174	173	171
Kobylnica Wołoska	380	377	381	375
Łukawiec	1440	1438	1436	1432
Majdan Lipowiecki	168	173	171	167
Potok Jaworowski	68	67	64	63
Skolin	264	262	247	247
Wielkie Oczy	967	968	977	988
Wólka Żmijowska	24	25	22	21
Żmijowiska	170	170	169	167
Razem	3963	3955	3943	3936

Źródło: UG Wielkie Oczy

W badanym okresie to jest w latach 2011 – 2014 liczba ludności Gminy Wielkie Oczy zmniejszyła się o 0,7%. W każdym roku liczba mieszkańców gminy, w sposób stały zmniejszała się. Dla gminy tak mało liczebnej jest to trend bardzo niekorzystny.

Najwięcej osób zamieszkuje w miejscowości Łukawiec - 1432 na koniec 2014 roku, co stanowiło 36,38% mieszkańców gminy. Najmniej, bo 21 mieszkańców liczy miejscowość Wólka Żmijowska, co stanowi 0,54% ogółu mieszkańców gminy. Jediną miejscowością, w której stale wzrasta liczba mieszkańców są Wielkie Oczy, gdzie na koniec 2014 roku mieszkało 988 osób, co stanowiło 25,10% mieszkańców gminy. Bihale są miejscowością, w której liczba mieszkańców utrzymuje się na stałym poziomie i na koniec 2014 roku wynosiła 305 osób, co w skali gminy stanowi 7,75% mieszkańców gminy. Największa gęstość zaludnienia jest w miejscowości Wielkie Oczy i wynosi 48,5 osób na km², zaś najmniejsza gęstość zaludnienia jest w Kobylnicy Ruskiej i wynosi 6 osób na km². Powyższe zestawienie predystynuje miejscowość Wielkie Oczy do pełnienia funkcji centrotwórczych, które leżą u podstaw kształtowania ośrodków życia społeczno – gospodarczo – kulturalnego. Wzmocnienie tej funkcji Wielkich Oczu pozwoli pozostałym miejscowościom, położonym wokół mocnego i atrakcyjnego centrum, stopniowo eliminować negatywne zjawiska społeczne. Atrakcyjność obszarów centralnych decyduje o wizerunku i randze poszczególnych miejsc. Wielkie Oczy są miejscem, w którym koncentruje się kilka sfer tj.: jest miejscem funkcjonowania Zespołu Szkół (podstawowa i gimnazjum), sferą cyklicznych wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, sferą zarządzania (administracja samorządowa i jej jednostki organizacyjne), infrastruktura publiczna (poczta, bank, biblioteka, stadion sportowy).

Analiza struktury ekonomicznej w 2014 roku w Gminie Wielkie Oczy przedstawia się następująco:

- osoby w wieku produkcyjnym 63,15%,
- osoby w wieku przedprodukcyjnym 19,48%,
- osoby w wieku poprodukcyjnym 17,37%

Tabela nr 7. Zestawienie i porównanie powierzchni i ludność Gminy Wielkie Oczy, stan na 31.12.2014 r.

Miejscowość	Powierzchnia (km ²)	% ogółu powierzchni gminy	Liczba mieszkańców	% ogółu liczby mieszkańców
Bihale	13,30	9,09%	305	7,75%
Kobylnica Ruska	28,41	19,42%	171	4,34%
Kobylnica Wołoska	21,92	14,99%	375	9,53%
Łukawiec	35,80	24,47%	1432	36,38%
Majdan Lipowiecki	10,84	7,41%	167	4,24%
Potok Jaworowski	2,15	1,47%	63	1,60%
Skolin	5,97	4,08%	247	6,28%
Wielkie Oczy	20,36	13,92%	988	25,10%
Wólka Żmijowska	2,45	1,67%	21	0,54%
Żmijowiska	5,09	3,48%	167	4,24%
Razem	146,29	100%	3936	100%

Źródło: UG Wielkie Oczy

Największą obszarowo miejscowością Gminy Wielkie Oczy jest miejscowość Łukawiec, której obszar obejmuje 35,80 km² ogółu powierzchni gminy, co stanowi 24,47% ogółu powierzchni gminy. Pozostałe duże obszarowo miejscowości w Gminie Wielkie Oczy to:

- Kobylnica Ruska (28,41 km², co stanowi 19,42% powierzchni gminy),
- Kobylnica Wołoska (21,92 km², co stanowi 14,99% powierzchni gminy),
- Wielkie Oczy (20,36 km², co stanowi 13,92% powierzchni gminy).

Dane z tabeli nr 7 ukazują duże dysproporcje pomiędzy miejscowościami pod względem powierzchni, liczby ludności, gęstości zaludnienia na jednym km².

Tabela nr 8. Przyrost naturalny w Gminie Wielkie Oczy w latach 2011 – 2014 wg miejscowości

Miejscowość	Liczba urodzeń żywych				Liczba zgonów				Saldo
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	
Bihale	2	3	3	3	2	4	3	3	- 1
Kobylnica Rуска	0	1	0	1	4	5	5	2	-14
Kobylnica Wołoska	5	4	3	2	4	4	3	5	-2
Łukawiec	16	16	14	16	19	19	15	16	-7
Majdan Lipowiecki	1	2	2	2	3	5	0	3	-4
Potok Jaworowski	0	1	0	0	0	0	2	0	-1
Skolin	1	2	3	3	5	5	3	5	-9
Wielkie Oczy	9	10	14	9	13	14	8	4	3
Wólka Żmijowska	0	0	0	0	0	8	2	0	-10
Żmijowiska	2	3	1	1	3	4	6	2	-8
Razem	36	42	40	37	53	68	47	40	- 53

Źródło: UG Wielkie Oczy

Według danych z badanego okresu wynika, że w roku 2011, 2012 i 2013 przyrost naturalny w Gminie Wielkie Oczy miał wartości ujemne. Na przestrzeni badanych lat saldo przyrostu naturalnego wyniosło – 53. Oznacza to, że w tym czasie, o 1,35% zmniejszyła się populacja gminy. W roku 2014 przyrost naturalny w gminie był wynikiem minusowym(-3). Jest to bardzo niekorzystny trend, który wynika z kilku czynników m.in. emigracji, starzenia się społeczeństwa, braku elementów przestrzeni publicznej przyciągającej do podejmowania decyzji o miejscu zamieszkania. Istotnym czynnikiem jest również bardzo wysokie bezrobocie oraz brak zakładów pracy na terenie Gminy Wielkie Oczy.

Tabela nr 9. Współczynnik dynamiki demograficznej w 2014 r.

L.p.	Obszar	Wartość współczynnika
1	Gmina Wielkie Oczy	0,91
2	Województwo Podkarpackie	1,13
3	Polska	1,00

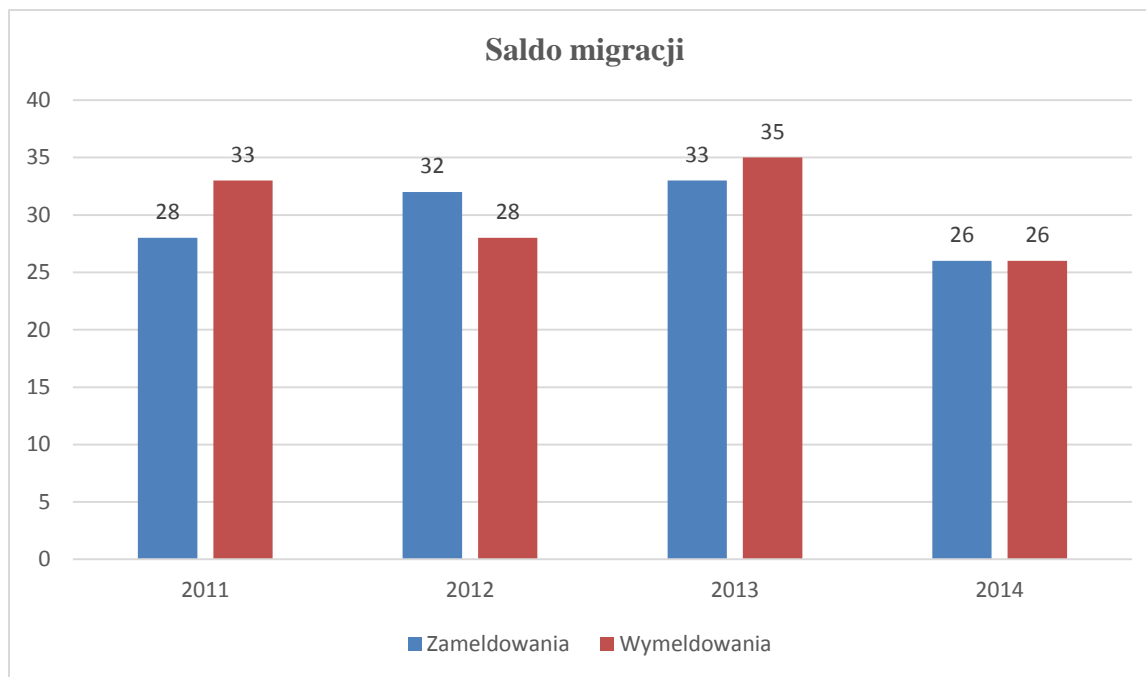
Źródło: GUS

Wartość współczynnika dynamiki demograficznej oddaje stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów. W Gminie Wielkie Oczy jest on mniej korzystny niż w województwie podkarpackim i w całej Polsce. Jest to też kolejnym potwierdzeniem niekorzystnej sytuacji demograficznej w Gminie Wielkie Oczy.

Tabela nr 10. Saldo migracji w Gminie Wielkie Oczy w latach 2011 - 2014

	Gmina Wielkie Oczy			
	2011	2012	2013	2014
Zameldowania	28	32	33	26
Wymeldowania	33	28	35	26
Saldo migracji	-5	4	-2	0

Źródło: GUS

Saldo migracji jest bardzo ważnym wskaźnikiem diagnozującym potencjał zasobów ludzkich w gminie. W badanym okresie bilans salda migracji ma wynik ujemny. W 2014 r. jego wskaźnik osiągnął wartość zerową. Porównując dane z tabeli nr 8 (Przyrost naturalny) i tabeli nr 10 (Saldo migracji) ukazuje się nam bardzo trudna sytuacja demograficzna Gminy Wielkie Oczy.

Tabela nr 11. Mediana wieku mieszkańców Gminy Wielkie Oczy, stan na dzień 31.12.2016 r.

Płeć	Mediana
Kobiety	40,1
Mężczyźni	38,5
Mediana w Gminie Wielkie Oczy	39,3

Źródło: GUS

Kolejną z kryzysowych sytuacji w Gminie Wielkie Oczy jest starzenie się jej mieszkańców. Mediana wieku mieszkańców Gminy Wielkie Oczy wynosi 39,3 lat i jest wyższa niż wartość referencyjna dla województwa podkarpackiego, który wynosi 38 lat. Różnica w medianie wieku pomiędzy kobietami a mężczyznami wynika z różnicy jaka jest pomiędzy płciami wg biologicznych grup wieku w Gminie Wielkie Oczy, gdzie 17,6% stanowią kobiety a 13% stanowią mężczyźni w wieku powyżej 65 lat.

Tabela nr 12. Przyrost naturalny w Gminie Wielkie Oczy w latach 2011 - 2014

	Gmina Wielkie Oczy			
	2011	2012	2013	2014
Urodzenia	41	37	38	37
Zgony	52	54	47	40
Przyrost naturalny	-11	-17	-9	-3

Źródło: GUS

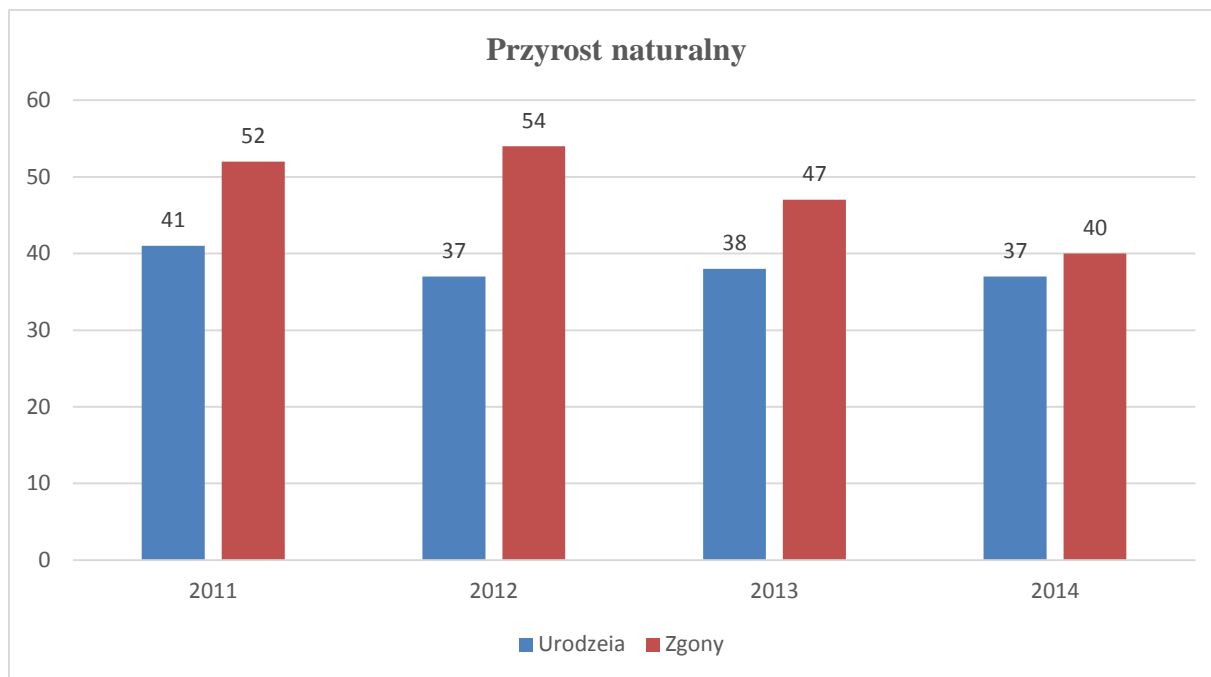

Tabela i wykres dotyczące przyrostu naturalnego charakteryzują się w badanym okresie wartościami ujemnymi. Przyczynami takiej sytuacji są negatywne zjawiska występujące w Gminie Wielkie Oczy, takie jak duża liczba zgonów, mała liczba urodzeń, wysoki poziom bezrobocia, ubóstwo, niski poziom dochodów, duża skala emigracji zwłaszcza ludzi młodych. Dla Gminy Wielkie Oczy jest to bardzo niekorzystna sytuacja wymagająca znaczącej interwencji w sferze społeczno-gospodarczej.

- **Rynek pracy**

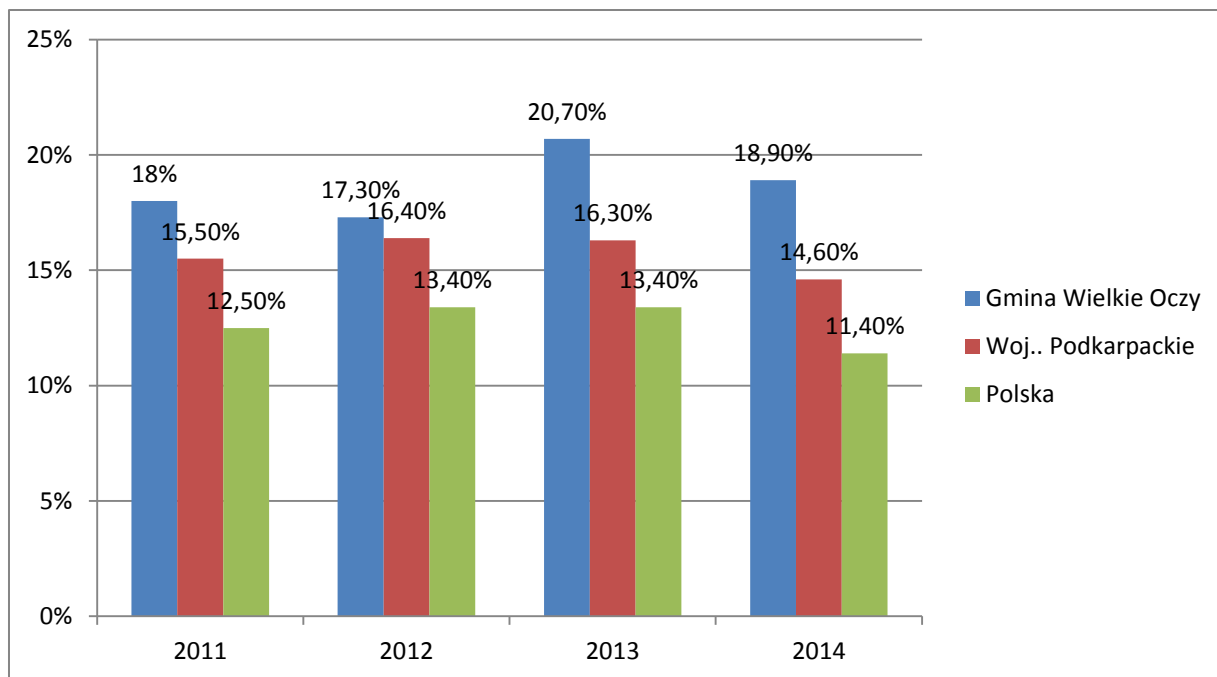
Analiza danych dotyczących bezrobocia na terenie Gminy Wielkie Oczy przeprowadzona została na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Lubaczowie i danych Urzędu Gminy w Wielkich Oczach oraz danych Głównego Urzędu Statystycznego. Stopa bezrobocia rejestrowanego na terenie Gminy Wielkie Oczy wzrosła w stosunku do roku 2011. Trend spadkowy bezrobocia rejestrowanego jest zauważalny zarówno na terenie woj. podkarpackiego i na obszarze całej Polski. Wysoki poziom bezrobocia rejestrowanego w Gminie Wielkie Oczy jest bardzo niepokojący i wymaga podjęcia działań zmierzających do zmniejszania stopy bezrobocia rejestrowanego poprzez stworzenie warunków do prowadzenia działalności gospodarczej, wzbogacenia ofert pracy na lokalnym rynku, podniesienie jakości przestrzeni publicznej, nadanie nowych funkcji obszarom zdegradowanym oraz zmotywowania do mieszkania na terenie gminy.

Tabela nr 13. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Wielkie Oczy w latach 2011 - 2014

Miejscowość	2011	2012	2013	2014
Gmina Wielkie Oczy	18,0%	17,3%	20,7%	18,9%
Woj. podkarpackie	15,5%	16,4%	16,3%	14,6%
Polska	12,5%	13,4%	13,4%	11,4%

Źródło: GUS

Dane z powyższej tabeli ukazują kolejne bardzo negatywne zjawisko kryzysowe w Gminie Wielkie Oczy, którym jest stopa bezrobocia rejestrowanego. Pomimo jego spadku w skali kraju i województwa, w Gminie Wielkie Oczy w roku 2014 wzrosło w stosunku do roku 2011 o 0,90%. Poziom bezrobocia rejestrowanego w Gminie Wielkie Oczy w roku 2014 jest wyższy o 7,50% niż w Polsce oraz o 4,30% wyższy niż w woj. podkarpackim. Trudną sytuację na rynku pracy w Gminie Wielkie Oczy oddaje saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy, które wynosi – 180 (źródło GUS). Liczba osób, które wyjeżdżały do pracy poza gminę wynosiła 225, a liczba osób, które przyjeżdżały do pracy z innej gminy wynosiła 45. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w roku 2014 wynosiła 47, zaś udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił 12,8%.

Tabela nr 14. Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem wg miejsca zamieszkania, stan na dzień 31.12.2014 r.

Miejscowość	Liczba długotrwale bezrobotnych	Liczba bezrobotnych ogółem
Bihale	14	24
Kobylnica Ruska	8	14
Kobylnica Wołoska	17	30
Łukawiec	62	104
Majdan Lipowiecki	8	13
Potok Jaworowski	4	5
Skolin	11	20
Wielkie Oczy	63	91
Wólka Żmijowska	1	2
Żmijowiska	8	12
Razem	196	315

Źródło: UG Wielkie Oczy

Tabela nr 15. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania, stan na dzień 31.12.2014 r.

Miejscowość	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych	Liczba ludności w wieku produkcyjnym
Bihale	24	187
Kobylnica Ruska	14	107

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023

Kobylnica Wołoska	30	234
Łukawiec	104	893
Majdan Lipowiecki	13	104
Potok Jaworowski	5	40
Skolin	20	155
Wielkie Oczy	91	615
Wólka Żmijowska	2	14
Żmijowiska	12	104
Razem	315	2453

Źródło: UG Wielkie Oczy

Na dzień 31.12.2014 r w Gminie Wielkie Oczy było zarejestrowanych ogółem 315 osób bezrobotnych. Liczba kobiet wynosiła 138, co stanowiło 43,81% ogółu zarejestrowanych, a liczba mężczyzn wyniosła 177, co stanowiło 56,19% ogółu zarejestrowanych. W liczbie tej 196(62,22%) osób posiadało status długotrwale bezrobotnych. Spośród ogółu zarejestrowanych 27,30% (86 osób) stanowiły osoby do 25 roku życia, a 10,79%(34 osoby) stanowiły osoby powyżej 50 roku życia.

Największa liczba osób długotrwale bezrobotnych w roku 2014 zamieszkiwała w miejscowości Wielkie Oczy, gdzie było 63 osoby, co stanowiło 32,14% ogółu długotrwale bezrobotnych w gminie. Najwięcej osób bezrobotnych ogółem w roku 2014 zamieszkiwało w miejscowości Łukawiec, gdzie ich liczba wynosiła 104 osoby, co stanowiło 33,01% ogółu osób bezrobotnych.

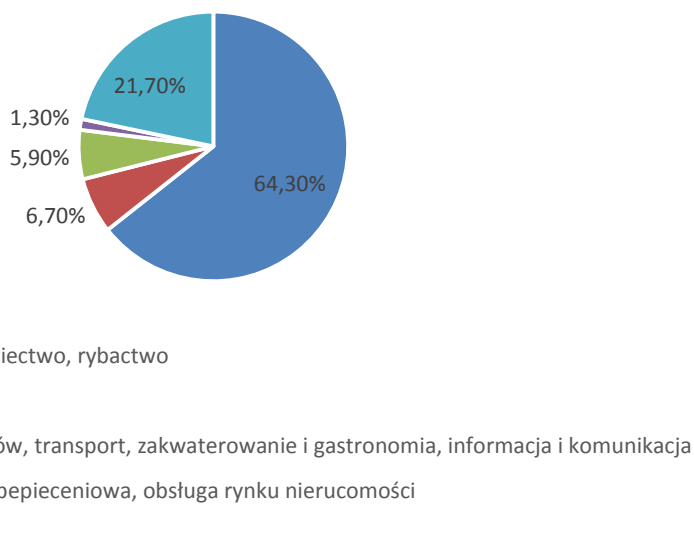
W powiecie lubaczowskim na dzień 31.12.2014 r. zarejestrowanych ogółem było 3925 osób. Liczba zarejestrowanych kobiet wynosiła 1773 osób, co stanowiło 45,17% ogółu zarejestrowanych, a liczba mężczyzn wyniosła 2152 osób, co stanowiło 54,83% ogółu zarejestrowanych. W ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych 2162(55,08%) osoby posiadały status długotrwale bezrobotnych. Osoby do 25 roku życia w liczbie 845 stanowiły 21,53% ogółu zarejestrowanych, a osoby w wieku powyżej 50 roku życia stanowiły 19,87% (780 osób) ogółu osób zarejestrowanych.

Tabela nr 16. Pracujący wg sektorów ekonomicznych w Gminie Wielkie Oczy, stan na dzień 31.12.2015 r.

Sektor ekonomiczny	% udziału w pracujących ogółem
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	64,3%
Przemysł i budownictwo	6,7%
Handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja	5,9%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości	1,3%
Pozostałe	21,7%
Pracujący ogółem	100,0%

Źródło: GUS

Pracujący wg sektorów ekonomicznych

Gmina Wielkie Oczy jest obszarem słabo rozwiniętym pod względem gospodarczym. Jej gospodarka opiera się głównie na rolnictwie, w którym dominuje rolnictwo wielokierunkowe. W strukturze upraw dominują zboża, na drugim miejscu jest uprawa ziemniaków, zaś najmniejszą powierzchnią zajmują uprawy przemysłowe. Powierzchnia użytków rolnych wynosi 3 855,04 ha, co stanowi 26,4% powierzchni gminy. W oparciu o dane GUS, PSR z 2010 roku na terenie Gminy Wielkie Oczy było ogółem 753 gospodarstwa rolne, wśród których przeważały gospodarstwa mniejsze obszarowo o powierzchni do 5 ha, co stanowiło 68,92% ogółu gospodarstw rolnych w gminie. Jeżeli chodzi o sposób użytkowania gruntów rolnych to ok. 51,6% stanowiły grunty zajęte pod zasiewy, ok. 26,5% stanowiły łąki trwałe, 11% stanowiły pastwiska trwałe, 0,4% stanowiły sady oraz 10,5% grunty pozostałe. Duży odsetek pracujących w sektorze ekonomicznym rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo świadczy o słabo rozwiniętym obszarze Gminy Wielkie Oczy, zwłaszcza z uwagi na przeważającą strukturę powierzchni gospodarstw rolnych. O słabym potencjale ekonomicznym świadczy również fakt małego odsetka osób pracujących w sektorze usług.

• **Bezpieczeństwo publiczne**

Tabela 17. Przestępstwa na terenie Gminy Wielkie Oczy w latach 2011 - 2014

L.p.	Nazwa miejscowości	Rok				Razem
		2011	2012	2013	2014	
1	Bihale	6	3	2	3	14
2	Kobylnica Ruska	3	3	4	2	12
3	Kobylnica Wołoska	6	4	6	2	18
4	Majdan Lipowiecki	4	2	4	5	15
5	Łukawiec	28	21	27	18	94
6	Potok Jaworowski	0	0	0	0	0
7	Skolin	6	5	3	2	16
8	Wielkie Oczy	24	18	23	17	82
9	Wólka Żmijowska	1	0	0	0	1
10	Żmijowiska	5	5	2	2	14
Razem		83	61	71	51	266

Źródło: KWP w Rzeszowie

Największa liczba przestępstw w latach 2011 – 2014 miała miejsce w miejscowościach Łukawiec(94) i Wielkie Oczy(82). Przestępstwa te miały miejsca w najbardziej zaludnionych miejscowościach. Liczba przestępstw popełnionych łącznie w latach 2011 – 2014 w miejscowości Łukawiec stanowi 35,34% ogółu przestępstw popełnionych w tym czasie na terenie Gminy Wielkie Oczy. W przypadku Miejscowości Wielkie Oczy liczba przestępstw popełnionych łącznie w latach 2011 – 2014 w miejscowości Łukawiec stanowi 30,83% ogółu przestępstw popełnionych w tym czasie na terenie Gminy Wielkie Oczy. Przestępstwa popełnione w w/w miejscowościach, w latach 2011 – 2014, stanowią łącznie 66, 17% ogółu przestępstw popełnionych na terenie Gminy Wielkie Oczy. Żadnego przestępstwa w latach 2011 – 2014 nie odnotowano w miejscowości Potok Jaworowski. Jedno przestępstwo w badanym okresie zostało popełnione w Wólce Żmijowskiej. Na ten wynik zapewne duży wpływ ma mała liczba ludności w każdej z miejscowości.

• Pomoc społeczna

Działaniami z zakresu pomocy społecznej w Gminie Wielkie Oczy zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach powołany zarządzeniem Naczelnika Gminy Wielkie Oczy z dnia 10 maja 1990 r. Placówka jest jednostką organizacyjną gminy i zgodnie ze statutem jej celem jest pomoc w uzyskaniu samodzielności oraz możliwości finansowych osobom i rodzinom zamieszkującym na terenie Gminy Wielkie Oczy.

Do głównych celów pomocy społecznej należy:

- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym zjawiskami przemocy w rodzinie,
- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie do ich życiowego usamodzielnienia i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- integracja ze środowiskiem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie,
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym, oraz osobom i rodzinom, które wymagają okresowego wsparcia.

Największa liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej zamieszkuje w miejscowości Łukawiec. Stanowią oni 40,68% klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach. Najmniej osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej zamieszkuje w miejscowości Żmijowiska, w roku 2014 korzystała z nich tylko jedna osoba z tej miejscowości.

Tabela nr 18. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej stan na dzień 31.12.2014 r.

Miejscowość	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej
Bihale	11
Kobylnica Ruska	8
Kobylnica Wołoska	13
Łukawiec	83
Majdan Lipowiecki	2
Potok Jaworowski	4
Skolin	18
Wielkie Oczy	62
Wólka Żmijowska	2
Żmijowiska	1
Razem	204

Źródło: GOPS Wielkie Oczy

Tabela nr 19. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności, stan na dzień 31.12.2014 r.

Miejscowość	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności
Bihale	4
Kobylnica Ruska	1
Kobylnica Wołoska	2
Łukawiec	11
Majdan Lipowiecki	2
Potok Jaworowski	1
Skolin	2
Wielkie Oczy	9
Wólka Żmijowska	1
Żmijowiska	1
Razem	34

Źródło: GOPS Wielkie Oczy

Tabela nr 20. Wydatki budżetu Gminy Wielkie Oczy na pomoc społeczną wg działów klasyfikacji budżetowej

Rok	Kwota w zł	% wydatków ogółem
2011	2 200 000,00	20,8%
2012	2 300 000,00	17,4%
2013	2 200 000,00	15,1%
2014	2 300 000,00	16,0%

Źródło: GUS

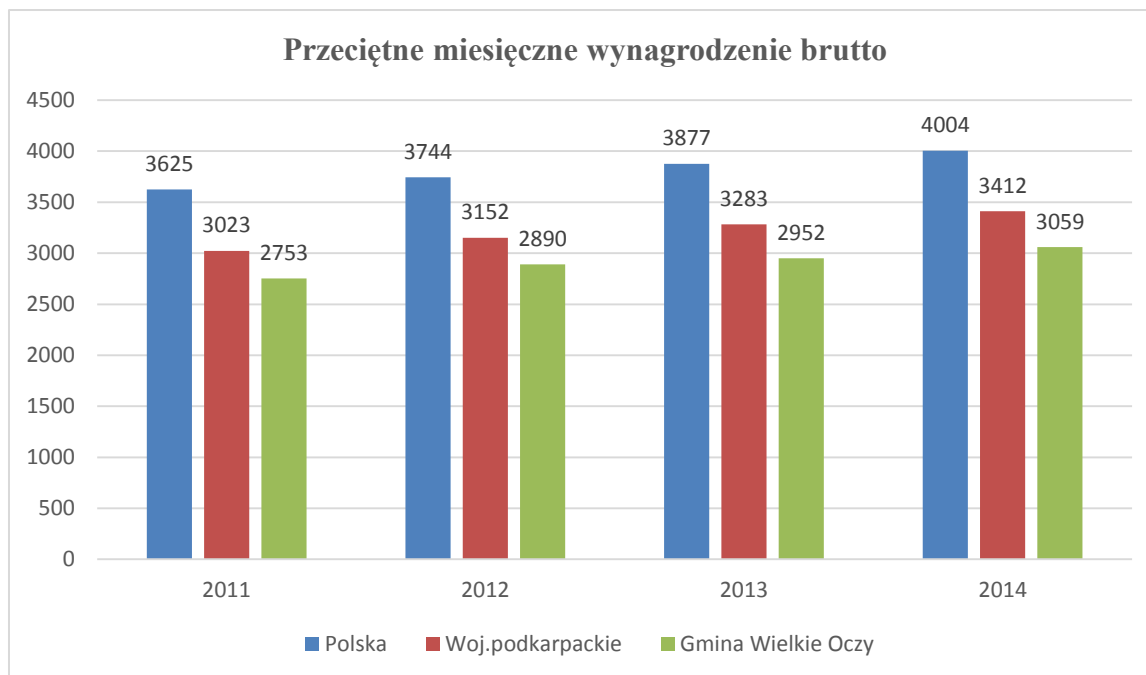
Wydatki z budżetu Gminy Wielkie Oczy na pomoc społeczną po spadku w początku badanego okresu zaczynają wykazywać tendencję wzrostową. Środki przeznaczane w tym dziale są znacznym obciążeniem dla budżetu gminy. Sytuacja ta świadczy o utrzymującym się poziomie braku dochodów mieszkańców gminy i jest sytuacją niekorzystną dla rozwoju gminy.

Tabela nr 21. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto(PLN) w Gminie Wielkie Oczy w latach 2011 – 2014

Obszar	2011	2012	2013	2014
Polska	3 625	3 744	3 877	4 004
Woj. podkarpackie	3 023	3 152	3 283	3 412
Gmina Wielkie Oczy	2 753	2 890	2 952	3 059

Źródło: GUS

Powyższe dane ukazują dysproporcję przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Gminie Wielkie Oczy w stosunku do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce i w woj. podkarpackim. Na początku badanego okresu (2011 r.) przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Wielkie Oczy wynosiło 75,94% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce i 91,11% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w woj. podkarpackim. Na koniec badanego okresu(2014) przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Wielkie Oczy wynosiło 76,40% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce i 89,65% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w woj. podkarpackim.

• **Edukacja**

Tabela nr 22. Liczba uczniów i nauczycieli w placówkach edukacyjnych na terenie Gminy Wielkie Oczy w roku szkolnym 2014/2015

Nazwa placówki	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli – osoby	Liczba nauczycieli – etaty
Zespół Szkół Publicznych w Łukawcu: 1. Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Września 1939 r. Łukawiec 84 2. Gimnazjum nr 2 im. Jana Pawła II, Łukawiec 84	Razem 146, w tym gimnazjum 50	24	15 – pełny etat, 9 – niepełny etat
Zespół Szkół Publicznych w Wielkich Oczach: 1. Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza, ul. Leśna 13 Wielkie Oczy 2. Gimnazjum im. Jana Kochanowskiego, ul. Leśna 13 Wielkie Oczy	Razem 159, w tym gimnazjum 54	24	17 pełny etat, 7 - niepełny etat
Razem		48	

Źródło: UG Wielkie Oczy

W Gminie Wielkie Oczy funkcjonuje dwie szkoły podstawowe i dwa gimnazja, które zlokalizowane są w dwóch największych liczebnie wioskach gminy tj. w Łukawcu i w Wielkich Oczach. W roku szkolnym 2014/2015 funkcjonowało dwie placówki wychowania przedszkolnego, do których uczęszczało 111 dzieci. Dzieci do Zespołu Szkół Publicznych w Wielkich Oczach dowożone są tzw. gimbusami, zaś dzieci do Zespołu Szkół Publicznych w Łukawcu są dowożone przez zewnętrznego przewoźnika. Do Zespołu Szkół Publicznych w Łukawcu uczęszczają dzieci z miejscowości Łukawiec, Bihale, Majdan Lipowiecki. Do Zespołu Szkół Publicznych w Wielkich Oczach uczęszczają dzieci z miejscowości Wielkie Oczy, Żmijowiska, Skolin, Kobylnica Wołoska, Kobylnica Ruska, Potok Ja-

worowski. Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział wynosi 18 uczniów i jest wyższa niż średnia w województwie podkarpackim.

Tabela nr 23. Wyniki egzaminów 6 – klasisty, stan na 31.12.2014 r.

Miejscowość	Nazwa szkoły	Średni wynik w procentach
Bihale	-----	-----
Kobylnica Ruska	-----	-----
Kobylnica Wołoska	-----	-----
Łukawiec	Zespół Szkół Publicznych w Łukawcu – Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Września 1939 r.	64,20%
Majdan Lipowiecki	-----	-----
Potok Jaworowski	-----	-----
Skolin	-----	-----
Wielkie Oczy	Zespół Szkół Publicznych w Wielkich Oczach – Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza	63,90%
Wólka Żmijowska	-----	-----
Żmijowiska	-----	-----
Średnia dla gminy		64,05%

Źródło: CKE w Krakowie

Średnia wyników egzaminów 6 – klasisty w roku 2014 w Gminie Wielkie Oczy wyniosła 64,05%. Wynik niższy od średniego dla gminy był w Szkole publicznej w Wielkich Oczach. W przypadku każdej z dwóch szkół prowadzonych przez Gminę Wielkie Oczy średnie wyniki egzaminów 6-klasisty są niższe niż wartość wskaźnika dla obszarów rewitalizacji dla województwa podkarpackiego. Średnie wyniki egzaminów 6 – klasisty dla całego powiatu lubaczowskiego w roku 2014 wyniosły 64,14%. Średnia wyników 6 klasisty w Gminie Wielkie Oczy wyniosła 64,05%. Najniższą wartość referencyjną wskaźnika odnotowana została w miejscowości Wielkie Oczy i wyniosła 63,90%. Najwyższy średni wynik egzaminów 6-klasisty w roku 2014, woj. podkarpackim, został osiągnięty w Krośnie(miasto na prawach powiatu) i wyniósł 72,34%. Najwyższy średni wynik egzaminów 6-klasisty w roku 2014, w powiatach ziemskich woj. podkarpackiego, został osiągnięty w powiecie sanockim i wyniósł 69,45%.

- **Integracja społeczna**

Tabela nr 24. Liczba organizacji pozarządowych w Gminie Wielkie Oczy, stan na 31.12.2014 r.

Miejscowość	Liczba organizacji pozarządowych
Bihale	2
Kobylnica Ruska	2
Kobylnica Wołoska	2
Łukawiec	4
Majdan Lipowiecki	2
Potok Jaworowski	1
Skolin	3
Wielkie Oczy	3
Wólka Żmijowska	0
Żmijowiska	2
Razem	21

Źródło: UG Wielkie Oczy

W Gminie Wielkie Oczy jest bardzo mała liczba organizacji pozarządowych. Zgodnie z zapisami ustawy w dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie Rada Gminy

Wielkie Oczy każdego roku podejmuje uchwałę o przyjęciu do realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Program obejmuje zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych poprzez powierzenie oraz wspieranie realizacji zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji. Pozostałe formy współpracy z organizacjami pozarządowymi na terenie Gminy Wielkie Oczy to m.in.: udostępnianie materiałów promocyjnych posiadanych przez gminę, udostępnianie gminnych obiektów sportowych, utrzymanie i przygotowywanie gminnych obiektów i przestrzeni publicznych na potrzeby zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe, ponoszenie opłat za energię elektryczną, wodę, ścieki, promocję realizowanych zadań, pomoc w przygotowaniu plakatów, zaproszeń, publikacji artykułów oraz dokumentowaniu wydarzeń. Gmina Wielkie Oczy w roku 2014 ogłosiła jeden konkurs na realizację dwóch zadań publicznych, na które została przeznaczona kwota 40 000,00 zł. W skali budżetu Gminy Wielkie Oczy jest to kwota znacząca.

Realizacja zaplanowanych zadań w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 wzmocni ofertę gminy w zakresie powierzania realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe oraz przyczyni się do zwiększenia liczby organizacji pozarządowych w Gminie Wielkie Oczy. Samorząd Gminy Wielkie Oczy dostrzega znaczenie organizacji pozarządowych dla funkcjonowania gminy, dlatego też planując zdania do LPR Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 planuje zintensyfikować współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz stwarzać nowe warunki współpracy z nimi.

W Gminie Wielkie Oczy funkcjonuje Centrum Kultury, które jest samorządową instytucją kultury, posiadającą własną osobowość prawną i samodzielnie gospodarującą przydzieloną i nabytą częścią mienia. Cele i zadania Centrum Kultury określa Statut, w którym został zawarty szeroki wachlarz zadań, w tym m.in.: pozyskiwanie i przygotowanie społeczeństwa do aktywnego uczestnictwa w kulturze, współtworzenia jej jakości, wszechstronne działanie w zakresie kultury, mające na celu szeroko rozumianą edukację oraz upowszechnianie kultury na rzecz mieszkańców Gminy Wielkie Oczy, promocję dziedzictwa kulturowego gminy, upowszechnianie sportu i rekreacji, propagowanie zdrowego propagowanie zdrowego trybu życia, zagospodarowanie wolnego czasu dzieci, młodzieży, osób starszych i osób niepełnosprawnych. Liczba wydarzeń organizowanych w roku 2013 przez Centrum Kultury w Gminie Wielkie Oczy oraz liczba uczestników wskazują na istnienie potrzeby organizowania różnego rodzaju wydarzeń kulturalno-rekreacyjno-integracyjnych dla mieszkańców gminy, osób przebywających w gminie i osób odwiedzających gminę. W związku z planowanymi do realizacjami zadaniami w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 samorząd gminy konieczność zwiększenia aktywności Centrum Kultury w Gminie Wielkie Oczy mające na celu wypromowanie potencjału gminy oraz wykreowanie nowych ponadlokalnych wydarzeń kulturalno – rekreacyjno – sportowo - poznawczych. W gminie znajdują się dwa domy kultury w Łukawcu i w Wielkich Oczach. Ponadto funkcjonują wiejskie świetlice w miejscowościach: Bihale, Łukawiec, Kobylnica Ruska, Kobylnica Wołoska, Majdan Lipowiecki, Skolin, Żmijowiska, Wielkie Oczy. Nie funkcjonują świetlice wiejskie w dwóch najmniej liczebnie miejscowościach tj. Potok Jaworowski i Wólka Żmijowska.

Tabela nr 25. Liczba wydarzeń kulturalno-rozrywkowych i liczba osób w nich uczestniczących w latach 2011 – 2014.

		Rok			
L.p.	Imprezy i uczestnicy	2011	2012	2013	2014
1	Imprezy	26	28	35	14
2	Uczestnicy	548	1 206	7 870	2 800

Źródło: GUS

Dane z tabeli powyższej ukazują znaczący spadek wydarzeń organizowanych przez jednostkę organizacyjną kultury w Gminie Wielkie Oczy w stosunku do roku 2011. Spadek liczby wydarzeń kulturalno – rozrywkowych w roku 2014 w stosunku do roku 2011 wynosi 53,85%. W badanym okresie wzrosła znacząca liczba uczestników wydarzeń kulturalno – rozrywkowych, w stosunku do roku 2011, jej wzrost wyniósł ponad 400%. Jest to być może pewnym sygnałem dla samorządu Gminy Wielkie Oczy, mieszkańców i jednostek organizacyjnych, aby w oparciu o posiadany potencjał kulturowy, tworzone nowe formy przestrzeni publicznej, oferowanie nowych produktów marketingowych gminy (w ramach LPR Gminy Wielkie Oczy 2018 – 2013), został wykreowany główny produkt gminy skierowany do mieszkańców ale też do osób odwiedzających gminę. Amplituda odnosząca się do liczby organizowanych imprez i liczby uczestników ukazuje potencjał Gminy Wielkie Oczy w zakresie organizacji wydarzeń gminnych oraz integrowania mieszkańców i osób odwiedzających gminę wokół wartości historyczno – kulturowo – środowiskowych.

Tabela nr 26. Kluby sportowe w Gminie Wielkie Oczy w okresie 2008 – 2014

		Rok			
L.p.	Płeć	2008	2010	2012	2014
1	Kobiety	55	52	53	40
2	Mężczyźni	120	123	109	209
3	Ogółem	175	175	162	249

Źródło: GUS

Według danych GUS w roku 2014 w Gminie Wielkie Oczy działały 3 kluby sportowe, które zrzeszały 249 członków. Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że wzrasta zainteresowanie mieszkańców gminy udziałem w różnych formach aktywności sportowej. Pożądanym kierunkiem działań gminy, służącym mieszkańcom, jest tworzenie nowych możliwości do uprawiania sportu oraz podnoszenia poziomu aktywności ruchowej. Dane z powyższej tabeli wskazują na spadek udziału w klubach sportowych wśród kobiet, natomiast ogromny wzrost udziału w klubach sportowych ze strony mężczyzn.

2.2. Sfera gospodarcza

Sfera gospodarcza jest obszarem, w którym przedstawione są zjawiska związane z przedsiębiorczością oraz potencjałem przedsiębiorstw na terenie Gminy Wielkie Oczy. Analiza stanu została przedstawiona dla lat 2011 – 2014. Ponadto zostały zaprezentowane wartości potencjału przedsiębiorczości na tle zbiorowych danych dla powiatu lubaczowskiego.

Tabela nr 27. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON, stan na 31.12.2014

Miejscowość	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON
Bihale	12
Kobylnica Ruska	6
Kobylnica Wołoska	12
Łukawiec	59
Majdan Lipowiecki	6
Potok Jaworowski	2
Skolin	10
Wielkie Oczy	37
Wólka Żmijowska	2
Żmijowiska	4
Razem	150

Źródło: UG Wielkie Oczy

Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON wg wybranych sekcji w 2014 roku wyniosła 150 podmiotów, w tym w sektorach:

rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo 7 podmiotów,
 przemysł 21 podmiotów,
 budownictwo 34 podmioty,
 handel, naprawa pojazdów samochodowych 35 podmiotów,
 transport gospodarka magazynowa 3 podmioty,
 zakwaterowanie i gastronomia 3 podmioty,
 działalność profesjonalna, naukowa i techniczna 7 podmiotów

W sektorze publicznym funkcjonuje 13 podmiotów, zaś w sektorze prywatnym 137 podmiotów gospodarki narodowej. Mała liczba podmiotów gospodarczych jest słabą stroną Gminy Wielkie Oczy oraz trudną sytuacją na lokalnym rynku pracy dla mieszkańców gminy.

Tabela nr 28. Podmioty gospodarcze w Gminie Wielkie Oczy w latach 2011 – 2014

Wyszczególnienie		2011	2012	2013	2014
Podmioty gospodarki narodowej ogółem		138	137	142	150
Sektor publiczny	Ogółem	*	37	40	42
	Państwowe i samorządowe jednostki prawne	12	12	13	13
	Spółki handlowe	3	3	3	4
Sektor prywatny	Ogółem	126	125	129	137
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	103	100	102	108
	Spółdzielnie	0	0	0	0
	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	11	11	12	12

Źródło: Urząd Statystyczny w Rzeszowie. Województwo Podkarpackie. Podregiony, powiaty, gminy(2012 – 2015), * brak danych

Poniższa tabela przedstawiająca sytuację dotyczącą funkcjonowania podmiotów gospodarki narodowej w powiecie lubaczowskim oddaje bardzo duże zróżnicowanie dotyczące liczby i form przedsiębiorczości. Dane dla Gminy Wielkie Oczy za okres 2011 – 2014 pokazują małą aktywność mieszkańców w zakresie zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej. W roku 2014 funkcjonowało 108 podmiotów osób fizycznych prowadzących własną działalność gospodarczą. Stanowi to 4,38% ogólnej liczby podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne na terenie powiatu lubaczowskiego. Ogromną dysproporcję pomiędzy Gminą Wielkie Oczy a powiatem lubaczowskim widać w zakresie przedsiębiorczości społecznej i obszarów ekonomii społecznej. W Gminie Wielkie Oczy nie funkcjonuje ani jedna spółdzielnia, zaś liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych pozostaje na stałym poziomie stanowiąc 6,15% w roku 2014 w stosunku do ogólnej ich liczby na terenie powiatu lubaczowskiego.

Tabela nr 29. Podmioty gospodarcze w powiecie lubaczowskim 2011 – 2014

Wyszczególnienie		2011	2012	2013	2014
Podmioty gospodarki narodowej ogółem		2987	3082	3163	3221
Sektor publiczny	Ogółem	*	713	735	755
	Państwowe i samorządowe jednostki prawne	180	190	181	191
	Spółki handlowe	88	91	95	97
Sektor prywatny	Ogółem	2807	2892	2982	3030
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	2312	2369	2428	2466
	Spółdzielnie	30	34	36	35
	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	182	186	191	195

Źródło: Urząd Statystyczny w Rzeszowie. Województwo Podkarpackie. Podregiony, powiaty, gminy(2012 – 2015), * brak danych

Tabela nr 30. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania – ogółem, stan na 31.12.2014 r.

Miejscowość	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON
Bihale	1
Kobylnica Ruska	1
Kobylnica Wołoska	2
Łukawiec	5
Majdan Lipowiecki	1
Potok Jaworowski	0
Skolin	2
Wielkie Oczy	3
Wólka Żmijowska	0
Żmijowiska	1
Razem	16

Źródło: UG Wielkie Oczy

Gmina Wielkie Oczy jest gminą, w której na jest najmniej osób fizycznych prowadzących własną działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym. Gmina Wielkie Oczy jest obszarem słabo rozwiniętym, gdzie jest brak dużych i średnich przedsiębiorstw. Na niekorzystną sytuację gospodarczą wpływ ma również znaczne oddalenie od większych miast i ośrodków przemysłowych oraz brak dobrej sieci komunikacyjnej.

2.3. Sfera przestrzenno – funkcjonalna

Sferę tą charakteryzują zjawiska przestrzenno funkcjonalne takie jak: dostępność komunikacyjna, wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz stan tej infrastruktury, dostępność i jakość podstawowych usług, stan i jakość sieci komunikacyjnej.

- **Telekomunikacja i łączność**

Gmina Wielkie Oczy posiada łączność telekomunikacyjną stacjonarną i komórkową. Obszar gminy jest objęty sieciami telefonii komórkowej następujących sieci: Orange, Plus, Play, T-mobile. W czasie trwania konsultacji społecznych w sprawie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 zgłaszane były przez mieszkańców potrzeby związane z pełniejszym pokryciem zasięgiem operatorów telefonii komórkowej niektórych obszarów gminy.

- **Gospodarka wodno – ściekowa**

Najwyższy odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej ma miejscowość Kobylnica Wołoska. Średnia wartość referencyjna dla Gminy Wielkie Oczy wynosi 81% i jest nieznacznie wyższa od wartości referencyjnej dla województwa podkarpackiego. Jedyną miejscowością, która nie posiada sieci wodociągowej jest Wólka Żmijowska. Jest to związane z najmniejszą liczbą mieszkańców, która w tej miejscowości w roku 2014 wynosiła 21 osób.

Tabela nr 31. Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej, stan na 31.12.2014 r.

Miejscowość	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej
Bihale	89,8%
Kobylnica Ruska	90,1%
Kobylnica Wołoska	97,3%
Łukawiec	92,8%
Majdan Lipowiecki	89,3%

Potok Jaworowski	91,8%
Skolin	84,7%
Wielkie Oczy	84,3%
Wólka Żmijowska	0,00%
Żmijowiska	89,9%
Razem	81,00%

Źródło: UG Wielkie Oczy

Tabela nr 32. Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej, stan na 31.12.2014 r.

Miejscowość	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej
Bihale	0,00%
Kobylnica Ruska	0,00%
Kobylnica Wołoska	0,00%
Łukawiec	0,00%
Majdan Lipowiecki	0,00%
Potok Jaworowski	0,00%
Skolin	0,00%
Wielkie Oczy	0,00%
Wólka Żmijowska	0,00%
Żmijowiska	0,00%
Razem	0,00%

Źródło: UG Wielkie Oczy

Gmina Wielkie Oczy nie posiada sieci kanalizacyjnej. Jest to poważny problem, na który uwagę, zwracali uczestnicy spotkań konsultacyjnych oraz osoby ankietowane. Gmina Wielkie Oczy nie posiada zwartej zabudowy i dlatego realizacja takiego zadania, jak kanalizacja wymagałaby ogromnych nakładów finansowych, które przewyższają możliwości budżetu gminy. Ponadto niskie dochody własne samorządu oraz mała liczba mieszkańców gminy są dodatkowymi okolicznościami utrudniającymi wykonanie sieci kanalizacyjnej. Brak kanalizacji wpływa również na ograniczanie możliwości ofertowej gminy dla przedsiębiorców. Jest również sytuacją, która utrudnia budowę domów, czy np. podejmowania własnej działalności gospodarczej.

- **Zaopatrzenie w gaz**

Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej w Gminie Wielkie Oczy jest bardzo niski. Sieci gazowej nie mają mieszkańcy czterech miejscowości. Brak sieci gazowej występuje w miejscowościach Kobylnica Ruska, Kobylnica Wołoska, Potok Jaworowski i Wólka Żmijowska. Wartość wskaźnika dla obszaru Gminy Wielkie Oczy wynosi 46,35% i jest znacznie niższy niż wartość wskaźnika dla obszarów rewitalizacji w woj. podkarpackim.

Tabela nr 33. Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej, stan na 31.12.2014 r.

Miejscowość	Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej
Bihale	71,3
Kobylnica Ruska	0
Kobylnica Wołoska	0
Łukawiec	89,1
Majdan Lipowiecki	78,3
Potok Jaworowski	0

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023

Skolin	82,9
Wielkie Oczy	70,1
Wólka Żmijowska	0
Żmijowiska	71,8
Średnia dla gminy	46,35%

Źródło: UG Wielkie Oczy

• Drogi i komunikacja

Przez teren Gminy Wielkie Oczy nie przebiega żadna z podkarpackich dróg wojewódzkich. Natomiast istnieją drogi powiatowe i gminne. Sytuacja taka powoduje utrudnienia dla mieszkańców w dojeździe do dużych ośrodków miejskich, do pracy, szkół, instytucji administracji samorządowych i rządowych. Poniższa tabela przedstawia infrastrukturę drogową na terenie Gminy Wielkie Oczy.

Tabela nr 34. Infrastruktura drogową w Gminie Wielkie Oczy, stan na 31.12.2014 r.

Kategoria drogi	Długość dróg w km
Drogi wojewódzkie	0
Drogi powiatowe	55
Drogi gminne (bez wewnętrznych)	186
Drogi gminne wewnętrzne	5

Źródło: UG Wielkie Oczy

Tabela nr 35. Wykaz dróg powiatowych na terenie Gminy Wielkie Oczy

L.p.	Numer drogi	Nazwa drogi/trasa drogi	Długość drogi w metrach na terenie gminy
1	Nr 166	Laszki – Wielkie Oczy	9727
2	Nr 328	Nowa Grobla – Mięksiz Nowy	1300
3	Nr 329	Czerniawka – Łukawiec (przez Bihale)	6160
4	Nr 330	Lubaczów – Laszki	278
5	Nr 369	Dąbrowa – Łukawiec	2852
6	Nr 370	Szczutków – Wielkie Oczy - Skolin - granica państwa	13641
7	Nr 371	Łukawiec – Krowica Hołodowska	5461
8	Nr 372	Wólka Żmijowska	4900
9	Nr 373	Szczeble – Kobylnica Wołoska	1603
10	Nr 374	Kobylnica Wołoska – Budzyń – Korczowa	5624
11	Razem		51 546

Źródło: UG Wielkie Oczy

Sieć dróg powiatowych na obszarze Gminy Wielkie Oczy wynosi 51 546 metrów. Jednostką zarządzającą nimi jest Powiatowy Zarząd Dróg w Lubaczowie. Najdłuższy odcinek ma droga powiatowa

nr 370 Szczutków – Wielkie Oczy- Skolin - granica państwa, jej długość wynosi 13 641 metrów. Stan techniczny dróg powiatowych wymaga znacznych nakładów zwłaszcza w zakresie położenia nowych nakładek asfaltowych oraz wykonania ich odwodnień, poprawy zjazdów. Pozostała sieć dróg w Gminie Wielkie Oczy tworzą drogi gminne, których łączna długość wynosi 18 490 metrów. Większość to krótkie ciągi komunikacyjne o długości nieprzekraczającej 1 tys. metrów. Najdłuższy odcinek to droga gminna nr 3337006 Skolin – Czaplaki o długości 3326 metrów.

Tabela nr 36. Wykaz dróg gminnych na terenie Gminy Wielkie Oczy

L.p.	Sołectwo	Numer drogi	Nazwa drogi/trasa drogi	Długość drogi w metrach
1	Wielkie Oczy	3337001	ul. Leśna	950
2	Wielkie Oczy	3337002	ul. Horysznie	750
3	Wielkie Oczy	3337003	ul. Cerkiewna	220
4	Wielkie Oczy	3337004	ul. Krzywa	290
5	Wielkie Oczy	3337005	ul. Zielona	300
6	Skolin	3337006	Skolion - Czaplaki	3326
7	Skolin	3337007	Przez wieś	450
8	Żmijowiska	3337008	Przez wieś	460
9	Wólka Żmijowska	3337009	Od krzyża do wsi i przez wieś	1319
10	Kobylnica Wołoska	33370010	Geregi	720
11	Kobylnica Wołoska	33370011	Szczeble	2000
12	Kobylnica Wołoska	33370012	Romanki	1000
13	Kobylnica Wołoska	33370013	Hrycki	2500
14	Bihale	33370014	Niwa	1000
15	Bihale	33370015	Droga przez wieś	700
16	Łukawiec	33370016	Czopy	455
17	Łukawiec	33370017	Wola	320
18	Łukawiec	33370018	Cegielnia	280
19	Majdan	33370019	Przez wieś	800
20	Kobylnica Ruska	33370020	Rotyska	300
21	Kobylnica Ruska	33370021	Bieg górny z dolnym, łącznik do drogi powiatowej	350
22	Razem			18 490

Źródło: UG Wielkie Oczy

Miejscowością Gminy Wielkie Oczy, która posiada największą długość dróg gminnych jest Kobylnica Ruska, na terenie, której jest aż 6 220 metrów dróg gminnych, co stanowi 32,7% wszystkich dróg gminnych. Strukturę usytuowania dróg gminnych w Gminie Wielkie Oczy przedstawia poniższa tabela. Natomiast mało jest dróg gminnych w największej miejscowości Gminy Wielkie Oczy, która jest Łukawiec.

Tabela nr 37. Długość sieci dróg gminnych

L.p.	Miejscowość	Długość dróg gminnych w metrach	
1	Bihale	1700	8,94%
2	Kobylnica Ruska	650	3,42%
3	Kobylnica Wołoska	6220	32,70%
4	Łukawiec	1055	5,55%
5	Majdan Lipowiecki	800	4,21%
6	Potok Jaworowski	529	2,78%
7	Skolin	3776	19,85%
8	Wielkie Oczy	2510	13,19%

9	Wólka Żmijowska	1319	6,94%
10	Żmijowiska	460	2,42%
10	Razem	19 019	100%

Źródło: UG Wielkie Oczy

2.4. Sfera techniczna

- **Dziedzictwo kulturowe**

Sfera techniczna obejmuje istniejące w Gminie Wielkie Oczy rozwiązania techniczne odnoszące się do stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym i kulturowym. Bardzo ważnym aspektem jest również stan techniczny obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie Gminy Wielkie Oczy. Dla samorządu Gminy Wielkie Oczy i jej mieszkańców bardzo ważną kwestią w sferze technicznej jest dbałość o obiekty zabytkowe znajdujące się na terenie gminy. Do chwili opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023 z inicjatywy mieszkańców i samorządu gminy zrewitalizowane zostały w Wielkich Oczach trzy ważne obiekty zabytkowe tj.: dwór obronny z drugiej połowy XVII wieku (obecnie siedziba Urzędu Gminy), kościół katolicki p.w. Niepokalanego Poczęcia, budynek synagogi, w której obecnie mieści się Biblioteka Publiczna. Poniższe fotografie ukazują główne efekty działań lokalnego samorządu na rzecz rewitalizacji obiektów zabytkowych z pogranicza trzech kultur, religii i trzech narodowości.

Kościół katolicki w Wielkich Oczach p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP

Synagoga w Wielkich Oczach

Dwór obronny z II połowy XVII wieku w Wielkich Oczach

Dążeniem władz samorządu gminy, w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023, jest m.in. zrewitalizowanie zabytkowej cerkwi greckokatolickiej w Wielkich Oczach w celu pełnej odnowy technicznej obiektów architektonicznych charakteryzujących wielokulturowość przedwojennego miasteczka Wielkie Oczy. Przed II wojną światową w Wielkich Oczach żyli obok siebie zgodnie Polacy, Ukraińcy i Żydzi pozostawiając wiele śladów swojej obecności, w tym m.in. obiektów kultu religijnego. Obiekty te znajdują się w centralnym miejscu miejscowości Wielkie Oczy i są położone w bliskim sąsiedztwie. Poniższa fotografia przedstawia obecny stan cerkwi w Wielkich Oczach.

Cerkiew greckokatolicka p.w. Mikołaja Cudotwórcy w Wielkich Oczach

W miejscowościach Gminy Wielkie Oczy znajduje się bardzo dużo obiektów zabytkowych, których potencjał jest bardzo duży, w każdej z miejscowości wielokulturowej i przygranicznej gminy. Zabytki architektury i budownictwa w Gminie Wielkie Oczy mają znaczenie ponadregionalne i są usytuowane w czystym i malowniczym krajobrazie. Poniższy wykaz oddaje potencjał kulturowy poszczególnych miejscowości Gminy Wielkie Oczy:

1. Bihale:

- 1.1 Cerkiew greckokatolicka p.w. Bogurodzicy Pokrow,
- 1.2 Dzwonnica z początku XX wieku,
- 1.3 Cmentarz przykościelny,
- 1.4 Szkoła – budynek drewniany z początku XX wieku,
- 1.5 Kapliczki murowano – drewniane (4),
- 1.6 Domy wiejskie z początku XX wieku(5),

2. Kobylnica Ruska:

- 2.1 Miejsce po zespole cerkiewnym,
- 2.2. Cerkiew greckokatolicka p.w. św. Dymitra,
- 2.3 Cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej,
- 2.4 Bunkry po linii Mołotowa,
- 2.5 Kapliczka murowana(1918 r.),

3. Kobylnica Wołoska:

- 3.1 Cerkiew greckokatolicka , obecnie kościół obrządku rzymsko – katolickiego,
- 3.2 Szkoła murowana z początku XX wieku,

4. Łukawiec:

- 4.1 Kościół parafialny p.w. Trzech Króli(drewniany),
- 4.2 Cerkiew greckokatolicka p.w. Męczennika Dymitra(drewniana),
- 4.3 Cmentarz cerkiewny ze starodrzewiem,
- 4.4 Kapliczka murowana z roku 1918,
- 4.5 Domy wiejskie – drewniane(14)

5. Potok Jaworowski:

- 5.1 Kościół parafialny p.w. Świętej Trójcy,
- 5.2 Domy wiejskie – drewniane(2),
- 5.3 Stodoła – drewniana(1),

6. Wielkie Oczy:

- 6.1 Kościół p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP,
- 6.2 Ogródzenie i mur z 5 kapliczkami,
- 6.3 Cerkiew greckokatolicka p.w. Mikołaja Cudotwórcy,
- 6.4 Cmentarz cerkiewny,
- 6.5 Synagoga,
- 6.6 Zespół dworski(druga połowa XVII wieku),
- 6.7 Park z Aleją dojazdową,
- 6.8 Kaplica – murowana ok. 1900 roku,
- 6.9 Domy wiejskie – drewniane(początek XX wieku),

7. Wólka Żmijowska

- 7.1 Cerkiew greckokatolicka p.w. Opieki Maryi Panny w Wólce Żmijowskiej,

8. Żmijowiska:

- 8.1 Cerkiew greckokatolicka p.w. Zaśnięcie Bogurodzicy,
- 8.2 Domy wiejskie – drewniany(1),

9. Majdan Lipowiecki:

- 9.1 Kapliczki – murowane (3)

Tabela nr 38. Infrastruktura publiczna, stan na 31.12.2014 r.

Miejscowość	Liczba obiektów zabytkowych
Bihale	12
Kobylnica Ruska	4
Kobylnica Wołoska	2
Łukawiec	18
Majdan Lipowiecki	3
Potok Jaworowski	4
Skolin	0
Wielkie Oczy	21
Wólka Żmijowska	1
Żmijowiska	2
Razem	67

Źródło: UG Wielkie Oczy

Historia i lokalizacja Gminy Wielkie Oczy oraz kluczowa rola jej zabytków, stanowiących potwierdzenie symbiotycznego współistnienia trzech kultur i trzech wyznań jest kluczowym zagadnieniem, wokół którego winny skupiać się działania rewitalizacyjne i działania je wspierające. Unikatowe walory historyczno-kulturowo-przyrodnicze są w chwili obecnej największą szansą dla Gminy Wielkie Oczy na odbudowanie pięknej przeszłości i w oparciu o nią budować nowy i atrakcyjny wizerunek gminy.

Odbudowane zabytki w połączeniu z nadaniem nowych funkcji przestrzeni publicznej mogą przyczynić się do rozwoju gospodarczego gminy. Obecność zabytków ma coraz większy wpływ na decyzje podejmowane przez inwestorów i osób wybierających miejsce zamieszkania. Pogląd przytoczony przez Katarzynę Kubiszewską: „W teoriach lokalizacji podkreśla się, że inwestorzy, mając do wyboru miejsca o zbliżonych parametrach mierzalnych (ceny gruntu, robocizny itd.), przy podejmowaniu ostatecznej decyzji z reguły uwzględniają czynniki miękkie, związane z kulturą (atrakcyjność miejsca, oferta kulturowa, klimat społeczny itp.)⁷

Tabela powyższa ukazuje bogactwo kulturowe Gminy Wielkie Oczy poprzez liczbę obiektów zabytkowych na jej obszarze. Najwięcej zabytków występuje na terenie miejscowości Wielkie Oczy, których liczba stanowi 31,34% ogółu zabytków w gminie. Nieco mniej obiektów zabytkowych znajduje się na terenie miejscowości Łukawiec, które stanowią 26,87% ogółu zabytków w gminie.

• Mieszkalnictwo

Obszar Gminy Wielkie Oczy od kilku lat nie należy do terenów atrakcyjnych dla rozwoju indywidualnego budownictwa mieszkaniowego. Poniższe tabela obrazują dominację budynków mieszkalnych zamieszkałych przed 1989 rokiem nad nową tkanką budowlaną na koniec 2014 roku.

Tabela nr 39. Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych, stan na 31.12.2014 r.

Miejscowość	Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989	Ogólna liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych
Bihale	65	78
Kobylnica Ruska	38	47
Kobylnica Wołoska	72	83

⁷ Katarzyna Kubiszewska w Rola zabytków w gospodarce – wybrane zagadnienia, s. 4 za M.E. Porter, Porter o konkurencji, Warszawa 2001.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023

Łukawiec	340	368
Majdan Lipowiecki	38	44
Potok Jaworowski	10	16
Skolin	31	54
Wielkie Oczy	210	266
Wólka Żmijowska	7	7
Żmijowiska	30	38
Razem	841	1001

Źródło: UG Wielkie Oczy

Największa liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych wybudowanych przed 1989 rokiem znajduje się w miejscowości Łukawiec, których jest 340 i stanowi to 40,43% ogólnej liczby tych budynków. Drugą miejscowością pod względem liczby przedmiotowych budynków są Wielkie Oczy, w których znajduje się 210 takich budynków, co stanowi 24,97% ogółu budynków mieszkalnych zamieszkałych wybudowanych przed 1989 rokiem.

Tabela nr 40. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Wielkie Oczy w latach 2011 – 2014

Rodzaj wskaźnika	2011	2012	2013	2014	Dynamika
Liczba mieszkań oddanych do użytku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	8	5	8	5	62,5
Powierzchnia (m ²) nieruchomości oddanych do użytku	146,5	142,0	133,8	130,0	88,74

Źródło: GUS

Tabela powyższa ukazuje spadek dynamiki liczby oddawanych do użytku mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, jak również spadek wielkości powierzchni nieruchomości oddawanych do użytku w badanym okresie. Trend ten jest powiązany z sytuacją demograficzną Gminy Wielkie Oczy i sytuacją społeczno – gospodarczą.

Tabela nr 41. Gminne zasoby mieszkaniowe, stan na 31.12.2014 r.

Lokalizacja	Liczba lokali	W tym mieszkania socjalne	Potrzeby remontowe
Wielkie Oczy	6	0	0
Łukawiec	4	0	0
Razem	10	0	0

Źródło: UG Wielkie Oczy

Gmina Wielkie Oczy nie posiada mieszkań socjalnych, lecz tylko mieszkania gminne, które znajdują się w dwóch miejscowościach o największej liczbie mieszkańców tj. w Łukawcu i Wielkich Oczach.

Tabela nr 42. Zasoby mieszkaniowe Gminy Wielkie Oczy w latach 2012 – 2014

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Liczba mieszkań	1015	1020	1022
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	95906	96684	97038
Przeciętna liczba osób w jednym mieszkaniu	3,85	3,83	3,80
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² jednego mieszkania	94,5	94,8	94,9

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023

Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² na jedną osobę	24,5	24,8	25,0
--	------	------	------

Źródło: Urząd Statystyczny w Rzeszowie. Województwo Podkarpackie. Podregiony, powiaty, gminy(2012 – 2015)

Dane w tabeli nr 42 oddają małą dynamikę w zakresie powstawania nowych mieszkań w Gminie Wielkie Oczy w latach 2012 – 2014. Wraz ze wzrostem liczby nowych mieszkań spadła przeciętna liczba osób przypadająca na jedno mieszkanie. Zarazem nastąpił wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej jednego mieszkania i przeciętnej powierzchni użytkowej na jedną osobę liczonych w m². Podobną tendencję daje się zauważyć dla całego powiatu lubaczowskiego (pomimo mniejszej wartości niektórych wskaźników). Jest to odzwierciedleniem sytuacji demograficznej Gminy Wielkie Oczy, jak też w powiecie lubaczowskim. Dla porównania przeciętna liczba osób w jednym mieszkaniu w województwie podkarpackim wzrosła w badanym okresie z 3,38 do 4,08 i wynika to ze wzrostu ogólnej liczby mieszkańców w województwie, zwłaszcza w Rzeszowie.

Tabela nr 43. Zasoby mieszkaniowe w powiecie lubaczowskim w latach 2012 – 2014

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Liczba mieszkań	16365	16442	16523
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	1404335	1414989	1426733
Przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu	3,50	3,47	3,44
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² jednego mieszkania	85,8	86,1	86,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² na jedną osobę	24,5	24,8	25,1

Źródło: Urząd Statystyczny w Rzeszowie. Województwo Podkarpackie. Podregiony, powiaty, gminy(2012 – 2015)

Tabela nr 44. Zasoby mieszkaniowe w województwie podkarpackim w latach 2012 – 2014

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Liczba mieszkań	630223	635669	641447
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	50544237	51190677	51861327
Przeciętna liczba osób w jednym mieszkaniu	3,38	3,35	4,08
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² jednego mieszkania	80,2	80,5	80,9
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² na jedną osobę	23,7	24,0	24,4

Źródło: Urząd Statystyczny w Rzeszowie. Województwo Podkarpackie. Podregiony, powiaty, gminy(2012 – 2015)

2.5. Sfera środowiskowa

Sfera środowiskowa jest kolejnym z obszarów w skazanych w procesie opracowania programów rewitalizacji, w którym należy przeprowadzić badania zjawisk kryzysowych związanych z jakością środowiska. Do podstawowych danych z tego obszaru należą obszary chronionych, środowiska przyrodniczego, powietrza atmosferycznego, położenia geograficznego gminy.

Głównym problemem Gminy Wielkie Oczy w sferze środowiskowej jest brak kanalizacji sanitarnej, na co licznie wskazywali podczas spotkań konsultacyjnych mieszkańcy gminy. Potwierdzenie takiego postrzegania sprawy widoczne jest również w wynikach zebranych ankiet w trakcie konsultacji społecznych w sprawie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023.

- **Obszary chronione**

Na terenie Gminy Wielkie Oczy znajdują się obszary chronione, na których stanowią kilka pomników przyrody posiadające szczególne walory przyrodnicze. W Gminie Wielkie Oczy są one w następujących miejscowościach:

Kobylnica Ruska – dąb szypułkowy, lipy drobnolistne, dąb, kasztanowiec zwyczajny,
Kobylnica Wołoska – dwa dęby szypułkowe,
Łukawiec – dąb szypułkowy,
Majdan Lipowiecki – dąb szypułkowy.

Gmina Wielkie Oczy położona jest na terenie Płaskowyżu Tarnogrodzkiego, z niewielkimi pagórkami. Ponad 50% obszaru jest pokryte lasami, co pozytywnie wpływa na jakość środowiska naturalnego. Dominującymi gatunkami drzew są brzoza, dąb, olcha, sosna. Na obszarze gminy panuje klimat umiarkowany, z wydłużonym okresem wegetacji, co nie jest okolicznością sprzyjającą rolnictwu.

Na terenie Gminy Wielkie Oczy istnieje rezerwat leśno – florystyczny „Moczary” zajmujący obszar 12,25 ha, który jest położony w granicach dwóch miejscowości Łukawiec i Kobylnica Ruska. Ochroną został objęty czosnek siatkowy, który zajmuje stanowisko o powierzchni około 4 ha.

- **Powietrze atmosferyczne**

Zanieczyszczenia powietrza na terenie Gminy Wielkie Oczy mają dwa główne źródła. Jednym z nich jest nieczynne górnicze pole siarkowe znajdujące się po stronie Ukrainy, zaś drugie jest spowodowane opalaniem domów jednorodzinnych zanieczyszczonym węglem lub odpadami komunalnymi. Duża lesistość terenu gminy sprawia, że problem ten jest neutralizowany w sposób naturalny. Podczas trwania konsultacji społecznych w sprawie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 ich uczestnicy podkreślali walory czystego powietrza i środowiska. Czyste powietrze i dobry stan środowiska naturalnego był wskazywane, jako jedne z głównych atutów Gminy Wielkie Oczy. Na terenie całej gminy panują bardzo dobre warunki sprzyjające turystyce, łowiectwu i zbieractwu. Okoliczne lasy zamieszkują sarny, lisy, dziki i borsuki oraz obfitują one w grzyby i jagody. Na poziom czystego powietrza wpływ ma również brak dużego natężenia w ruchu drogowym oraz brak dużych zakładów przemysłowych.

3. Wyznaczenie obszarów kryzysowych

3.1. Metodologia wyboru obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

W ocenie poziomu negatywnych zjawisk w danych miejscowościach Gminy Wielkie Oczy zastosowana została metoda diagnozowania w oparciu o wartości referencyjne w Gminie Wielkie Oczy oraz wartości referencyjne dla województwa podkarpackiego⁸. Ocena spełnienia przez daną miejscowość kryteriów definiujących jej obszary, jako zdegradowane została przeprowadzona w skali zero, jedynkowej, w oparciu o wartości referencyjne gminy z uwzględnieniem wartości referencyjnych wskazane przez IZ RPO (jako kwalifikujących obszar rewitalizacji do wsparcia w ramach RPO WP 2014 – 2020).

Samorząd Gminy Wielkie Oczy, w sprawie wyznaczenia obszaru rewitalizacji podjął decyzję o wyborze takiego obszaru, na którym występuje łącznie największa koncentracja zjawisk kryzysowych w kwestiach społecznych oraz gospodarczych lub przestrzenno – funkcjonalnych lub technicznych lub środowiskowych. Mając na uwadze partycypację społeczną w procesie rewitalizacji uznano, że stanowisko interesariuszy ma znaczącą wagę w wyznaczeniu obszaru rewitalizacji. Zgodnie z Instrukcją Przygotowania Programów Rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach RPO WP na lata 2014 - 2020⁹ uwzględniała ona odniesienie się do wartości referencyjnych dla gminy, z uwzględnieniem wartości referencyjnych na poziomie województwa podkarpackiego. Jednocześnie ustalono, że w procesie wyznaczania obszaru rewitalizacji bardzo ważne znaczenie posiadają wyniki konsultacji społecznych, w tym propozycje, uwagi i opinie podczas nich zgłaszane. Z tak wybranej miejscowości został wskazany obszar cechujący się szczególną koncentracją zjawisk kryzysowych.

Do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji opracowana została diagnoza, którą przeprowadzono w oparciu o wyniki mierzalne i wiarygodne dane z następujących źródeł:

Główny Urząd Statystyczny, Powiatowy Urząd Pracy w Lubaczowie, Starostwo Powiatowe w Lubaczowie, Komenda Powiatowa Policji w Lubaczowie, Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie, Urząd Gminy Wielkie Oczy, Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gminie Wielkie Oczy, Centrum Kultury w Wielkich Oczach, inne jednostki organizacyjne Urzędu Gminy w Wielkich Oczach.

W skład Gminy Wielkie Oczy wchodzi dziesięć miejscowości i dla każdej z nich dokonano diagnozy problemów kryzysowych. Przeprowadzona diagnoza pozwoliła na poznanie zróżnicowania występującego na terenie gminy oraz ocenę stopnia zróżnicowania zjawisk kryzysowych, w poszczególnych miejscowościach gminy, badanych i weryfikowanych w oparciu o Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 - 2020¹⁰, oraz Instrukcję przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020¹¹. W oparciu o powyższe dokumenty przeprowadzone zostało badanie obszarów problemowych dla każdej z jednostek pomocniczych Gminy Wielkie Oczy tj.: Bihale, Ko-

---

⁸ Instrukcja Przygotowania Programów Rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020 (Załącznik do Uchwały nr 194/3956/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 12 lipca 2016 r., s. 18 – 37.

⁹ Instrukcja Przygotowania Programów Rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020 (Załącznik do Uchwały nr 194/3956/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 12 lipca 2016 r., s. 17.

¹⁰ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 -2020 (Ministerstwo Rozwoju, Warszawa, 2 sierpnia 2016 r.

¹¹ Załącznik do Uchwały nr 194/3956/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 12 lipca 2016 r.

bylnica Ruska, Kobylnica Wołoska, Łukawiec, Majdan Lipowiecki, Potok Jaworowski, Skolin, Wielkie Oczy, Wólka Żmijowska, Żmijowiska. Badaniem zostały objęte sfery: społeczna, gospodarcza, przestrzenno – funkcjonalna, techniczna, środowiskowa. Analiza problemów dotyczących kwestii społecznych oraz gospodarczych, przestrzenno – funkcjonalnych, technicznych, środowiskowych została przeprowadzona dla okresu 2011 – 2014.

3.1.1. Podstawowe informacje charakteryzujące poszczególne obszary diagnozy

Obszar Gminy Wielkie Oczy charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem w zakresie liczby mieszkańców oraz powierzchni poszczególnych miejscowości, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 45. Zestawienie i porównanie powierzchni i ludność Gminy Wielkie Oczy, stan na 31.12.2014 r.

Miejscowość	Powierzchnia (km ²)	% ogółu powierzchni gminy	Liczba mieszkańców	% ogółu liczby mieszkańców
Bihale	13,30	9,09%	305	7,75%
Kobylnica Ruska	28,41	19,42%	171	4,34%
Kobylnica Wołoska	21,92	14,99%	375	9,53%
Łukawiec	35,80	24,47%	1432	36,38%
Majdan Lipowiecki	10,84	7,41%	167	4,24%
Potok Jaworowski	2,15	1,47%	63	1,60%
Skolin	5,97	4,08%	247	6,28%
Wielkie Oczy	20,36	13,92%	988	25,10%
Wólka Żmijowska	2,45	1,67%	21	0,54%
Żmijowiska	5,09	3,48%	167	4,24%
Razem	146,29	100%	3936	100%

Źródło: UG Wielkie Oczy

Tabela nr 46. Podstawowe informacje dotyczące miejscowości na terenie Gminy Wielkie Oczy

L.p.	Nazwa sołectwa	Charakterystyka
1	Bihale	Bihale są miejscowością położoną w północno – zachodniej części Gminy Wielkie Oczy. Obszar wioski stanowi 9.09% powierzchni gminy. Graniczy w miejscowościami gminy Łukawiec i Kobylnica Ruska oraz z miejscowościami powiatu jarosławskiego i lubaczowskiego. Na obszarze wsi znajduje się 26 form ochrony przyrody. Przez miejscowość nie przechodzi żadna droga wojewódzka lub wyższej kategorii. W promieniu do 10 km przebiegają następujące drogi: droga wojewódzka nr 865 Jarosław – Bełzec, droga wojewódzka nr 866 Dachnów - Budomierz, droga wojewódzka nr 867 Sieniawa Hrebenne, droga krajowa nr 94 Zgorzelec – Korczowa. Przez miejscowość nie przebiega żadna linia kolejowa.
2	Kobylnica Ruska	Kobylnica Ruska jest położona w południowo – zachodniej części Gminy Wielkie Oczy i zajmuje 19,42% obszaru gminy. Sąsiaduje miejscowościami gminy: Łukawiec, Bihale, Potok Jaworowski, Kobylnica Wołoska oraz na południu z miejscowościami powiatu jarosławskiego. Na obszarze wsi znajduje się 38 form ochrony przyrody. Przez miejscowość nie przechodzi żadna droga wojewódzka lub wyższej kategorii. W promieniu do 10 km przebiegają następujące drogi: droga krajowa nr 94 Zgorzelec – Korczowa i autostrada A4 Jędrzychowice – Korczowa. Przez miejscowość nie przechodzi żadna linia kolejowa.

3	Kobylnica Wołoska	Kobylnica Wołoska jest położona w południowej części Gminy Wielkie Oczy, nad rzeką Łazanka. Jej obszar stanowi 14,99% powierzchni gminy. Graniczy z miejscowościami: Skolin, Wielkie Oczy, Łukawiec, Kobylnica Ruska oraz na południu z miejscowościami powiatu jarosławskiego. W południowej części wioski usytuowana jest trasa Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo. W centralnym miejscu wioski stoi dawna cerkiew greckokatolicka. Większą część gminy zajmują lasy i użytki rolne. Na obszarze wsi znajduje się 28 form ochrony przyrody. Przez miejscowość nie przechodzi żadna droga wojewódzka lub wyższej kategorii. W promieniu do 10 km przebiegają następujące drogi: droga krajowa nr 94 Zgorzelec – Korczowa i autostrada A4 Jędrzychowice – Korczowa. Przez miejscowość nie przechodzi żadna linia kolejowa.
4	Łukawiec	Łukawiec położony jest w północnej części Gminy Wielkie Oczy i graniczy z następującymi miejscowościami gminy: Bihale, Kobylnica Ruska, Kobylnica Wołoska, Wielkie Oczy, Majdan Lipowiecki, zaś od północy z miejscowościami powiatu lubaczowskiego. W Łukawcu znajdują się dwie budowle sakralne. Cerkiew zbudowana w 1701 r., która została przebudowana w 1923 r. oraz kościółek z 1756 r. usytuowany na sztucznie usypanym wzniesieniu. Łukawiec zajmuje 24,47% powierzchni Gminy Wielkie Oczy i jest w niej największą wioską pod względem zajmowanej powierzchni. Na obszarze wsi znajduje się 33 form ochrony przyrody. Przez miejscowość nie przechodzi żadna droga wojewódzka lub wyższej kategorii. W promieniu do 10 km przebiegają następujące drogi: droga wojewódzka nr 865 Jarosław - Bełżec, droga wojewódzka nr 866 Dachnów – Budomierz. Przez miejscowość nie przebiega żadna linia kolejowa.
5	Majdan Lipowiecki	Majdan Lipowiecki leży w północno-wschodniej części Gminy Wielkie Oczy. Sąsiaduje z gminami: Łukawiec, Wielkie Oczy Wólka Zmijowska, a od północy z miejscowościami powiatu lubaczowskiego. Na obszarze wsi znajduje się 3 formy ochrony przyrody. Przez miejscowość nie przechodzi żadna droga wojewódzka lub wyższej kategorii. W promieniu do 10 km przebiegają następujące drogi: droga wojewódzka nr 866 Dachnów - Budomierz i droga wojewódzka nr 867 Sieniawa – Hrebenne. Przez miejscowość nie przechodzi żadna linia kolejowa.
6	Potok Jaworowski	Miejscowość Potok Jaworowski położona jest w zachodniej części Gminy Wielkie Oczy. Jest ona dawną kolonią austriacką. W wiosce jest wybudowany w latach 1910 – 1930 kościół. Potok Jaworowski jest najmniejszą wioską obejmując zaledwie 1,47% powierzchni gminy. Graniczy tylko z miejscowością Kobylnica Ruska, a od zachodu z miejscowościami powiatu jarosławskiego. Na obszarze miejscowości znajduje się 39 form ochrony przyrody. Przez miejscowość nie przechodzi żadna droga wojewódzka lub wyższej kategorii. W promieniu do 10 km przebiegają następujące drogi: droga krajowa nr 94 Zgorzelec – Korczowa i autostrada A4 Jędrzychowice – Korczowa. Przez wieś nie przebiega żadna linia kolejowa.
7	Skolin	Jest miejscowością położoną w południowo – wschodniej części Gminy Wielkie Oczy. Należy do mniejszych wiosek zajmując

		4,08% powierzchni gminy. Graniczy w miejscowościach gminnymi: Kobylnica Wołoska, Wielkie Oczy, Żmijowiska, na południu z miejscowościami powiatu jarosławskiego. Wschodnią granicę stanowi granica Polski z Ukrainą. Przez miejscowość nie przechodzi żadna droga wojewódzka lub wyższej kategorii. W promieniu do 10 km przebiegają następujące drogi: droga krajowa nr 94 Zgorzelec – Korczowa i autostrada A4 Jędrzychowice – Korczowa. Przez wieś nie przebiega żadna linia kolejowa.
8	Wielkie Oczy	Wielkie Oczy są siedzibą gminy. Powierzchnia miejscowości zajmuje 13,92% powierzchni całej gminy. Położone są w centralno – wschodniej części gminy. Miejscowościami gminy, z którymi graniczy są Skolin, Kobylnica Wołoska, Łukawiec, Majdan Lipowiecki, Wólka Żmijowska, Żmijowiska. Południowo-wschodnia część miejscowości Wielkie Oczy stanowi granicę Polski i Ukrainy. Wielkie Oczy zachowały układ miejski z kwadratowym rynkiem, na którym w czasach posiadania prawa miejskiego był usytuowany ratusz. W centrum znajdują się w bliskim sąsiedztwie trzy świątynie: kościół rzymskokatolicki, cerkiew greckokatolicka oraz synagoga żydowska. Na obszarze miejscowości znajduje się 4 formy ochrony przyrody. Przez miejscowość nie przechodzi żadna droga wojewódzka lub wyższej kategorii. W promieniu do 10 km przebiegają następujące drogi: droga wojewódzka nr 866 Dachnów – Budomierz, droga krajowa nr 94 Zgorzelec – Korczowa, autostrada A4 Jędrzychowice – Korczowa. Przez miejscowość nie przebiega żadna linia kolejowa. We wsi istnieje 11 ulic o statusie dróg publicznych. W miejscowości funkcjonuje 1 biblioteka publiczna i Centrum Kultury. W miejscowości funkcjonuje Szkoła Podstawowa i Gimnazjum.
9	Wólka Żmijowska	Wólka Żmijowska jest miejscowością położoną w północno – wschodniej części Gminy Wielkie Oczy. Jest bardzo małą miejscowością i zajmuje jedynie 1,67% powierzchni gminy. Graniczy z następującymi miejscowościami gminy: Żmijowiska, Wielkie Oczy, Majdan Lipowiecki. Wschodnią granicę stanowi granica Polski z Ukrainą. Przez miejscowość nie przechodzi żadna droga wojewódzka lub wyższej kategorii. W promieniu do 10 km przebiegają następujące drogi: droga wojewódzka nr 866 Dachnów – Budomierz. Przez miejscowość nie przebiega żadna linia kolejowa.
10	Żmijowiska	Jest miejscowością, która graniczy z miejscowościami gminy: Skolin, Wielkie Oczy, Wólka Żmijowska. Na wschodzie zaś jej granicę stanowi granica państwa Polski i Ukrainy. Należy do grupy najmniejszych miejscowości gminy obejmując 3,48% jej powierzchni. Przez miejscowość nie przechodzi żadna droga wojewódzka lub wyższej kategorii. W promieniu do 10 km przebiegają następujące drogi: droga wojewódzka nr 866 Dachnów – Budomierz i droga krajowa nr 94 Zgorzelec – Korczowa. Przez miejscowość nie przebiega żadna linia kolejowa.

Źródło: UG Wielkie Oczy

3.2. Identyfikacja różnicowania wewnątrzgminnego

W Gminie Wielkie Oczy, z uwagi na charakter gminy, w celu wskazania obszarów wyznaczonych do objęcia rewitalizacją przeprowadzona została diagnoza we wszystkich miejscowościach gminy. Diagnoza została przeprowadzona w oparciu o wskaźniki weryfikujące poziom występowania negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, technicznych i przestrzenno – funkcjonalnych. Najważniejszymi z punktu widzenia procesu rewitalizacji jest analiza problemów społecznych oraz określenie skali ich natężenia w badanej jednostce.

Analizy tej dokonano zgodnie z Wymogami Instytucji Zarządzającej RPO WP 2014- 2020 dotyczące kwalifikowania obszaru rewitalizacji do wsparcia, zgodnie z Tabelą 2.¹²

Tabela nr 47. Wskaźniki oceny negatywnych zjawisk społecznych wskazujących obszary zdegradowane

L.p.	Kategoria	Opis wskaźnika	Metoda obliczenia wskaźnika degradacji miejscowości	Źródło danych
1	Demografia	Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Obliczony wg wzoru: $W.d.m^{13} = ((I_{zam} - I_{wym}) \times 100) / I_{mm}$ Co jest: ilorazem iloczynu, iloczynu różnicy między liczbą zameldowań w miejscowości, a liczbą wymeldowani w miejscowości pomnożony przez 100 i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości.	GUS – BDL, UG w Wielkich Oczach, wg stanu na 31.12.2014 r.
		Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	Obliczony wg wzoru: $W.d.m. = (I_{pop}/I_{pr}) * 100\%$ Co jest: ilorazem liczby osób w wieku poprodukcyjnym miejscowości i liczby osób w wieku produkcyjnym miejscowości, pomnożony przez 100 %.	GUS – BDL, UG w Wielkich Oczach, wg stanu na 31.12.2014 r.
		Mediana wieku	Wartość dla danej populacji wyznaczająca granicę wieku, którą połowa osób z tej populacji już przekroczyła, a druga jeszcze jej nie osiągnęła.	GUS – Rocznik Statystyczny Województwa Podkarpackiego, UG w Wielkich Oczach, wg stanu na 31.12.2014 r.
		Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Obliczony wg wzoru: $W.d.m. = ((I_{u\acute{z}} - I_{z}) * 100) / I_m$ Co jest: różnicą między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów pomnożony 100 wg faktycznego miejsca zamieszkania w danej miejscowości.	GUS – BDL, UG w Wielkich Oczach, wg stanu na 31.12.2014 r.

¹² Instrukcja Przygotowania Programów Rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020 (Załącznik do Uchwały nr 194/3956/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 12 lipca 2016 r., s. 18 – 37.

¹³ Wskaźnik degradacji danej miejscowości

2	Rynek pracy	Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem	Obliczony wg wzoru: W.d.m. = (ldł *100%)/ lb Co jest: ilorazem iloczynu liczby osób długotrwale bezrobotnych i liczby bezrobotnych ogółem w miejscowości.	PUP w Lubaczowie, UG w Wielkich Oczach, wg stanu na 31.12.2014 r.
		Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	Obliczony wg wzoru: W.d.m. = (lbz*100%)/lb Co jest: ilorazem iloczynu udziału bezrobotnych zarejestrowanych ogółem w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w miejscowości pomnożonym przez 100% i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości.	PUP w Lubaczowie, UG w Wielkich Oczach, wg stanu na 31.12.2014 r.
3	Pomoc społeczna	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Obliczony wg wzoru: W.d.m. = (lkz*100)/lm Co jest: ilorazem iloczynu liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w miejscowości pomnożony przez 100 i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości.	GOPS w Wielkich Oczach, wg stanu na 31.12.2014 r.
		Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	Obliczony wg wzoru: W.d.m = (lkn*100)/lm Co jest ilorazem iloczynu liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w miejscowości pomnożony przez 100 i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości.	GOPS w Wielkich Oczach, wg stanu na 31.12.2014 r.
4	Edukacja	Wyniki egzaminów 6 - klasisty	Wyniki ogólne	OKE w Krakowie, wg stanu na 31.12.2015 r.
5	Integracja społeczna	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Obliczony wg wzoru: W.d.m. = (lop*100)/lm Co jest ilorazem liczby organizacji pozarządowych w miejscowości pomnożony przez 100 i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości.	UG w Wielkich Oczach, wg stanu na 31.12.2014 r.
		Frekwencja w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego(I tura)	Obliczony wg wzoru: W.d.m. = (lobug/lwm)*100 Co jest iloczynem ilorazu udziału osób w głosowaniu w miejscowości podzielony	PKW, wg stanu na 31.12.2014 r.

			przez liczbę wyborców w miejscowości liczby 100	
6	Bezpieczeństwo publiczne	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Obliczony wg wzoru: $W.d.m = (I_{piw} * 100) / I_m$ Co jest: ilorzem przestępstw i wykroczeń w miejscowości pomnożony przez 100 i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości.	KWP, UG w Wielkich Oczach, wg stanu na 31.12.2014 r.

Wartości wskaźników dla obszarów rewitalizacji w pewnych kategoriach i ich wskaźnikach są porównywane ze wskaźnikami referencyjnymi dla gminy Wielkie Oczy oraz wskaźnikami referencyjnymi dla województwa podkarpackiego. Wartości wskaźników dla obszaru rewitalizacji w przypadku jednych wskaźników kwalifikują go, gdy są wartościami poniżej wartości referencyjnej zaś w przypadku innych wskaźników dla obszaru rewitalizacji kwalifikują obszar, gdy wartość wskaźnika jest powyżej wartości referencyjnej w Gminie Wielkie Oczy z uwzględnieniem wartości referencyjnych przyjętych dla województwa podkarpackiego.

Miejscowości, w których wskaźnik sfery społecznej jest gorszy niż średnia dla całej gminy posiada cechy obszarów zdegradowanych, pod warunkiem występowania na nim, co najmniej jednego ze zjawisk negatywnych:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowych – w szczególności przekraczania standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska lub
- przestrzenno – funkcjonalnym – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz nie funkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Podobnie jak w przypadku obliczenia średniego wskaźnika dla gminy, w przypadku zjawisk społecznych, tak też analizie zostały poddane zjawiska gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno – funkcjonalne i techniczne. Zgodnie z Wytycznymi Ministra obszar rewitalizacji charakteryzuje także minimum 4 z wymienionych w nim wskaźników (maksymalnie po 1 z każdej kategorii).

Tabela nr 48. Wskaźniki oceny negatywnych zjawisk gospodarczych, przestrzenno – funkcjonalnych, środowiskowych i technicznych wskazujących obszary zdegradowane

L.p.	Kategoria	Opis wskaźnika	Metoda obliczenia wskaźnika degradacji miejscowości	Źródło danych
		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na	Obliczony wg wzoru: $W.d.m. = (I_{zpg} * 100) / I_m$ Co jest: ilorzem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w miejsco-	GUS – BDL, UG w Wielkich Oczach, wg stanu na 31.12.2014 r.

1	Podmioty gospodarcze	100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	wości pomnożony przez 100 i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości .	
		Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców wg faktycznego miejsca zamieszkania	Obliczony wg wzoru: W.d.m. = (Inzpg*100)/Im Co jest: ilorzem liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w miejscowości pomnożony przez 100 i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości.	GUS – BDL, UG w Wielkich Oczach, wg stanu na 31.12.2014 r.
2	Ochrona Środowiska	Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej	Obliczony wg wzoru: W.d.m. =(lksg*100%)/Im Co jest: ilorzem iloczynu osób korzystających z sieci gazowej w miejscowości pomnożony przez 100% i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości.	UG w Wielkich Oczach, wg stanu na 31.12.2014 r.
3	Uwarunkowania przestrzenno - funkcjonalne	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	Obliczony wg wzoru: W.d.m. = (lksk*100%) /Im Co jest: ilorzem iloczynu osób korzystających z sieci kanalizacyjnej miejscowości pomnożone przez 100% i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości.	UG w Wielkich Oczach, wg stanu na 31.12.2014 r.
4	Sfera techniczna	Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych	Obliczony wg wzoru: W.d.m. = (lb1989/lbo)*100% Co jest: iloczynem ilorazu liczby budynków wybudowanych przed 1989 w miejscowości i liczby budynków ogółem w miejscowości oraz liczby 100%.	UG w Wielkich Oczach, wg stanu na 31.12.2014 r.

W oparciu o analizę wybranych z poszczególnych kategorii wskaźników przystąpiono do wskazania obszaru zdegradowanego, w którym kumulują się negatywne zjawiska społeczne, a ponadto znacząco występują w pozostałych sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno funkcjonalnej i technicznej.

3.3. Analiza zjawisk kryzysowych

W dalszej części zostały przedstawione wyniki analizy niekorzystnych zjawisk, z podziałem na każdą ze sfer społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.

3.3.1. Wskaźniki społeczne

Dla każdej z 10 miejscowości Gminy Wielkie Oczy została przeprowadzona analiza, której wyniki winny służyć samorządowi gminy do podejmowania decyzji w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Analizie został poddany poziom natężenia zjawisk negatywnych na terenie badanych miejscowości. Po analizie zbiorczej każdego z negatywnych zjawisk została również wyliczona jego średnia wartość referencyjna dla ogółu gminy. Diagnoza sfery społecznej objęła badaniem następujące kategorie:

- wskaźniki kategorii demografia,
- wskaźniki kategorii rynek pracy,
- wskaźniki kategorii pomoc społeczna,
- wskaźniki kategorii edukacja,
- wskaźniki kategorii bezpieczeństwo publiczne,
- wskaźniki kategorii integracja społeczna

Poniższa tabela charakteryzuje każdą z badanych jednostek urbanistycznych/miejscowości w sferze społecznej.

Tabela nr 49. Zestawienie wskaźników w kategorii demografia

Kategoria demografia							
Nazwa wskaźnika	Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania		Mediana wieku		Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania		Suma punktacji
Miejscowość							
Bihale	- 0,33	1	37	0	0,00	1	2
Kobylnica Ruska	- 0,58	1	37	0	- 0,58	1	2
Kobylnica Wołoska	0,26	0	39	1	- 0,80	1	2
Łukawiec	0,28	0	38	0	0,00	1	1
Majdan Lipowiecki	- 0,60	1	38	0	-0,60	1	2
Potok Jaworowski	0,00	0	43	1	0,00	1	2
Skolin	- 0,81	1	37	0	- 0,81	1	2
Wielkie Oczy	-1,21	1	40	1	0,30	0	2
Wólka Żmijowska	- 4,76	1	43	1	0,00	1	3
Żmijowiska	1,20	0	41	1	-0,60	1	2
Gmina ogółem	-0,28	6	39,3	5	0,00	8	
Wartość referencyjna*	-0,11 Wartość poniżej wartości referencyjnej		38 lat Wartość powyżej wartości referencyjnej		0,07 Wartość poniżej wartości referencyjnej		20

* Zgodnie z Instrukcją Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, w zakresie rewitalizacji w ramach RPO WP 2014-2020.

Źródło: opracowanie własne w oparciu o uzyskane dane

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023

Tabela nr 50. Zestawienie wskaźników w kategorii rynek pracy

Kategoria rynek pracy					
Nazwa wskaźnika	Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem		Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania		Suma punktacji
Miejscowość					
Bihale	58,33%	0	12,83%	0	0
Kobylnica Ruska	57,14%	0	13,08%	1	1
Kobylnica Wołoska	56,67%	0	12,82%	0	0
Łukawiec	59,62%	0	11,65%	0	0
Majdan Lipowiecki	61,54%	1	12,50%	0	1
Potok Jaworowski	80,00%	1	12,50%	0	1
Skolin	55,00%	0	12,90%	1	1
Wielkie Oczy	69,23%	1	14,80%	1	2
Wólka Żmijowska	50,00%	0	14,29%	1	1
Żmijowiska	66,67%	1	11,54%	0	1
Gmina ogółem	62,22%	4	12,84%	4	8
Wartość referencyjna*	61,50%	Wartość powyżej wartości referencyjnej	10,20%	Wartość powyżej wartości referencyjnej	

* Zgodnie z Instrukcją Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, w zakresie rewitalizacji w ramach RPO WP 2014-2020.

Źródło: opracowanie własne w oparciu o uzyskane dane

Tabela nr 51. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych, stan na koniec 31.12.2014 r.

	Liczba osób	Procent
Kobiety	138	43,81%
Mężczyźni	177	56,19%
Osoby do 25 roku życia	86	27,30%
Osoby powyżej 50 roku życia	34	10,79%
Długotrwale bezrobotni	196	62,22%
Osoby bezrobotne ogółem	315	100%

Źródło: GUS

Tabela nr 52. Zestawienie wskaźników w kategorii pomoc społeczna

Kategoria pomoc społeczna					
Nazwa wskaźnika	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania		Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania		Suma punktacji
Miejscowość					
Bihale	11/ 4,91	0	4/1,31	0	0
Kobylnica Ruska	8/4,68	0	1/0,58	1	1
Kobylnica Wołoska	13/3,47	0	2/0,53	1	1
Łukawiec	83/5,80	1	11/0,77	1	2
Majdan Lipowiecki	2/1,20	0	2/1,20	0	0
Potok Jaworowski	4/6,35	1	1/1,59	0	1
Skolin	18/7,28	1	2/0,81	0	1
Wielkie Oczy	62/6,28	1	9/0,91	1	2
Wólka Żmijowska	2/9,52	1	1/4,76	1	2

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023

Żmijowiska	1/ 60,00	1	1/0,60	0	1
Gmina ogółem	5,18		0,86		
Wartość referencyjna*	6,1		3,16		11
	Wartość powyżej wartości referencyjnej		Wartość powyżej wartości referencyjnej		

* Zgodnie z Instrukcją Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, w zakresie rewitalizacji w ramach RPO WP 2014-2020.

Źródło: opracowanie własne w oparciu o uzyskane dane

Tabela nr 53. Zestawienie wskaźników w kategoriach: integracja społeczna, bezpieczeństwo publiczne

Kategoria integracja społeczna, bezpieczeństwo publiczne							
Nazwa wskaźnika	Integracja społeczna				Bezpieczeństwo publiczne		Suma
Miejscowość	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania	Frekwencja w wyborach do jednostek samorządu terytorialnego (I tura)			Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania		
Bihale	0,66	0	58,75%	0	0,98	0	0
Kobylnica Ruska	1,17	0	61,62%	0	1,17	0	0
Kobylnica Wołoska	0,53	0	38,91%	1	0,53	0	1
Łukawiec	0,28	1	55,72%	0	1,26	0	1
Majdan Lipowiecki	1,20	0	-----	0	2,99	1	1
Potok Jaworowski	1,59	0	-----	0	-----	0	0
Skolin	1,21	0	-----	0	0,81	0	0
Wielkie Oczy	0,30	1	60,27%	0	1,72	1	2
Wólka Żmijowska	0,00	1	-----	0	-----	0	1
Żmijowiska	1,20	0	-----	0	1,20	0	0
Gmina ogółem	0,53	3	55,05%	1	1,30	2	6
Wartość referencyjna*	0,33		43,85%		1,32		
	Wartość poniżej wartości referencyjnej		Wartość poniżej wartości referencyjnej		Wartość powyżej wartości referencyjnej		

* Zgodnie z Instrukcją Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, w zakresie rewitalizacji w ramach RPO WP 2014-2020.

Źródło: opracowanie własne w oparciu o uzyskane dane

3.3.2. Wskaźniki gospodarcze

Tabela nr 54. Zestawienie wartości wskaźników w kategorii: podmioty gospodarcze

Kategoria: podmioty gospodarcze						
Nazwa wskaźnika	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania			Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania		Suma
Miejscowość						
Bihale	3,93	0		0,3	1	1
Kobylnica Ruska	3,51	1		0,6	0	1

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023

Kobylnica Wołoska	3,20	1	0,5	0	1
Łukawiec	4,12	0	0,3	1	1
Majdan Lipowiecki	3,59	1	0,6	0	1
Potok Jaworowski	3,17	1	0,0	1	2
Skolin	4,05	0	0,8	0	0
Wielkie Oczy	3,74	1	0,3	1	2
Wólka Żmijowska	9,52	0	0,0	1	1
Żmijowiska	2,39	1	0,6	0	1
Gmina ogółem	3,81	6	0,4	5	
Wartość referencyjna*	7,6		0,7		11
	Wartość poniżej wartości referencyjnej		Wartość poniżej wartości referencyjnej		

* Zgodnie z Instrukcją Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, w zakresie rewitalizacji w ramach RPO WP 2014-2020.
Źródło: opracowanie własne w oparciu o uzyskane dane

3.3.3. Wskaźniki przestrzenno - funkcjonalne

Tabela nr 55. Zestawienie wartości wskaźników w kategorii: uwarunkowania przestrzenno - funkcjonalne

Kategoria: uwarunkowania przestrzenno - funkcjonalne					
Nazwa wskaźnika	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej		Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej		Suma
Miejscowość					
Bihale	89,8%	0	0	1	1
Kobylnica Ruska	90,1%	0	0	1	1
Kobylnica Wołoska	97,3%	0	0	1	1
Łukawiec	92,8%	0	0	1	1
Majdan Lipowiecki	89,3%	0	0	1	1
Potok Jaworowski	91,8%	0	0	1	1
Skolin	84,7%	0	0	1	1
Wielkie Oczy	84,3%	0	0	1	1
Wólka Żmijowska	0,0%	1	0	1	2
Żmijowiska	89,9%	0	0	1	1
Gmina ogółem	81,0%	1	0	10	
Wartość referencyjna*	80,2%		68,7%		11
	Wartość poniżej wartości referencyjnej		Wartość poniżej wartości referencyjnej		

* Zgodnie z Instrukcją Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, w zakresie rewitalizacji w ramach RPO WP 2014-2020.
Źródło: opracowanie własne w oparciu o uzyskane dane

3.3.4. Wskaźniki techniczne

Tabela nr 56. Zestawienie wartości wskaźników w kategorii: uwarunkowania przestrzenne, techniczne

Kategoria: uwarunkowania przestrzenne, techniczne		
Nazwa wskaźnika	Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych	Suma
Miejscowość		
Bihale	83,33%	0
Kobylnica Ruska	80,85%	0
Kobylnica Wołoska	86,75%	1
Łukawiec	92,39%	1
Majdan Lipowiecki	86,36%	1
Potok Jaworowski	62,50%	0
Skolin	57,41%	0
Wielkie Oczy	78,95%	0
Wólka Żmijowska	100,00%	1
Żmijowiska	78,95%	0
Gmina ogółem	84,02%	
Wartość referencyjna*	76,36%	4
Wartość wskaźnika powyżej wartości referencyjnej		

* Zgodnie z Instrukcją Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, w zakresie rewitalizacji w ramach RPO WP 2014-2020.

Źródło: opracowanie własne w oparciu o uzyskane dane

Tabela nr 57. Liczba zabytków, stan na 31.12.2014 r.

Liczba zabytków wpisanych do rejestru zabytków		
Miejscowość	Liczba zabytków	Procent
1 Bihale	12	17,91%
2 Kobylnica Ruska	4	5,97%
3 Kobylnica Wołoska	2	2,99%
4 Łukawiec	18	26,86%
5 Majdan Lipowiecki	3	4,48%
6 Potok Jaworowski	4	5,97%
7 Skolin	0	0,00%
8 Wielkie Oczy	21	31,34%
9 Wólka Żmijowska	1	1,49%
10 Żmijowiska	2	2,99%
11 Razem	67	100,00%

Źródło: UG Wielkie Oczy

3.3.5. Wskaźniki środowiskowe

Tabela nr 58. Zestawienie wartości wskaźników w kategorii: ochrona środowiska

Kategoria: ochrona środowiska		
Nazwa wskaźnika	Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej	Suma
Miejscowość		
Bihale	71,3%	0

Kobylnica Ruska	0,0%	1
Kobylnica Wołoska	0,0%	1
Łukawiec	89,1%	0
Majdan Lipowiecki	78,3%	0
Potok Jaworowski	0,0%	1
Skolin	82,9%	0
Wielkie Oczy	70,1%	0
Wólka Żmijowska	0,0%	1
Żmijowiska	71,8%	0
Gmina ogółem	46,4%	
Wartość referencyjna*	72,5%	4
Wartość wskaźnika poniżej wartości referencyjnej		

* Zgodnie z Instrukcją Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, w zakresie rewitalizacji w ramach RPO WP 2014-2020.

Źródło: opracowanie własne w oparciu o uzyskane dane

3.4. Wyniki delimitacji i wskazanie obszarów zdegradowanych

Wyniki diagnozowania kategorii demografia(sfera społeczna) ukazują ich największe natężenie w miejscowości Wólka Żmijowska. O skali zjawiska świadczy liczba mieszkańców wg stanu na dzień 31.12.2014 r. Katastrofalnie przedstawia się saldo migracji, którego wskaźnik jest znacznie poniżej wartości referencyjnej dla województwa jak i dla Gminy Wielkie Oczy. W każdej z miejscowości Gminy Wielkie Oczy występują zjawiska kryzysowe w kategorii demografia. Dotyczy to oceny negatywnych zjawisk w ramach wskaźników:

- saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania,
- ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania,
- mediana wieku,
- przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania.

Dużym problemem w tych jednostkach jest saldo migracji, liczba ludności w wieku poprodukcyjnym, przyrost naturalny. Nieco mniejsza skala tych negatywnych zjawisk występuje Bihale,– tabela nr 59.

Analizując pozostałe wskaźniki ze sfery społecznej w kategoriach: pomoc społeczna, udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania, wyniki egzaminów 6 – klasisty. Ich największe natężenie występuje w miejscowości Wielkie Oczy i Wólka Żmijowska. Stosunkowo mniejsza skala tych problemów jest widoczna w miejscowościach: Bihale, Kobylica Ruska, Kobylica Wołoska, Potok Jaworowski, Skolin, Zmijowiska– tabela nr 59.

Kolejnymi badanymi kryteriami ze sfery społecznej były kategorie integracja społeczna i bezpieczeństwo publiczne badane wskaźnikami: liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania, frekwencja w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego, liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania. Największe natężenie zjawisk negatywnych występuje w miejscowościach: Wielkie Oczy. Bardzo wysoki wskaźnik przestępstw w roku 2014 odnotowano w miejscowości Majdan Lipowiecki. Z kolei najniższą frekwencję podczas wyborów samorządowych w roku 2014 odnotowano w miejscowości Kobylica Wołoska – tabela nr 59.

W ocenie poziomu negatywnych zjawisk w danych miejscowościach Gminy Wielkie Oczy zastosowana została zastosowana metoda weryfikacji w oparciu o wartości referencyjne dla województwa

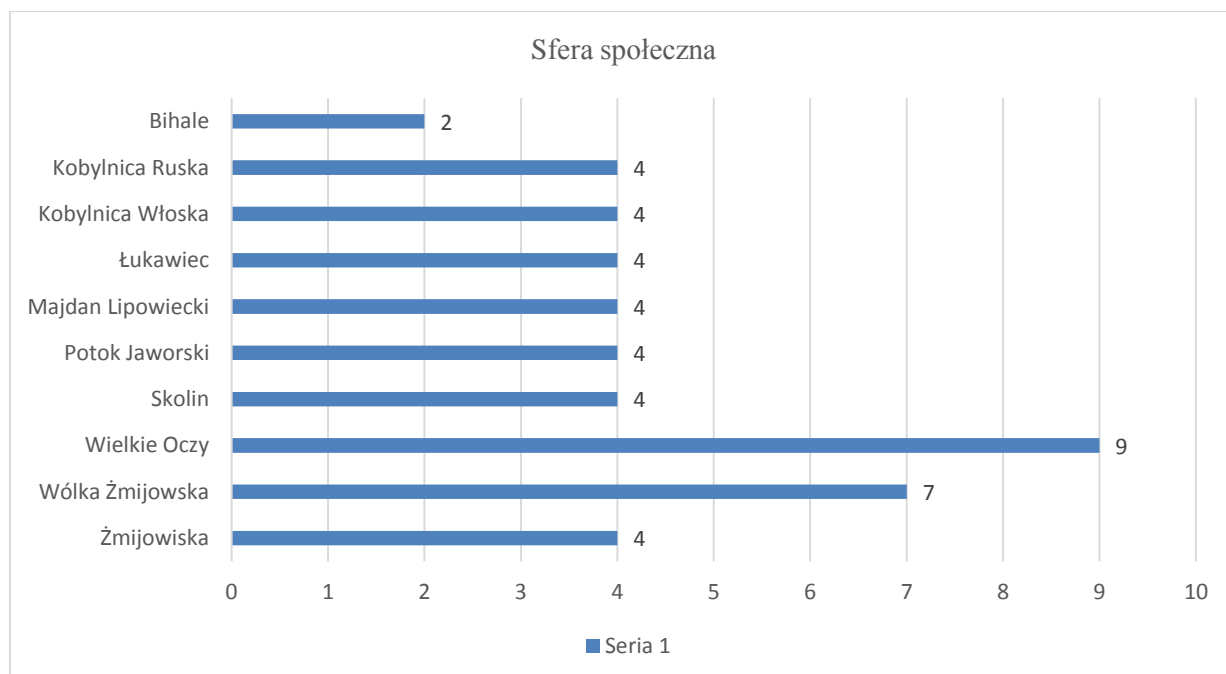
podkarpackiego¹⁴ oraz wartość wskaźnika referencyjnego dla Gminy Wielkie Oczy. Ocena spełnienia przez daną jednostkę urbanistyczną kryteriów definiujących jej obszary, jako zdegradowane została przeprowadzona w skali zero, jedynkowej, w oparciu o wartości referencyjne wskazane przez IZ RPO (jako kwalifikujących obszar rewitalizacji do wsparcia w ramach RPO WP 2014 – 2020). Ocena spełnienia przez wyliczone dane wartości referencyjnych, wskaźnika dla obszarów rewitalizacji otrzymywały **ocenę: 1**, w przypadku nie spełnienia przez wyliczone dane, wskaźnika dla obszarów rewitalizacji otrzymywały **ocenę: 0**.

W wyniku porównania występowania zjawisk kryzysowych dla badanej sfery społecznej, poszczególne jednostki urbanistyczne uzyskały następującą sumaryczną ocenę:

Tabela nr 59. Sumaryczna ocena występowania zjawisk negatywnych w sferze społecznej, w Gminie Wielkie Oczy

Sfera społeczna		
	Nazwa miejscowości	Natężenie zjawisk negatywnych w sferze społecznej
1	Bihale	2
2	Kobylnica Ruska	4
3	Kobylnica Wołoska	4
4	Łukawiec	4
5	Majdan Lipowiecki	4
6	Potok Jaworowski	4
7	Skolin	4
8	Wielkie Oczy	8
9	Wólka Żmijowska	7
10	Żmijowiska	4
14	Gmina Ogółem	45

Źródło: opracowanie własne w oparciu o uzyskane dane

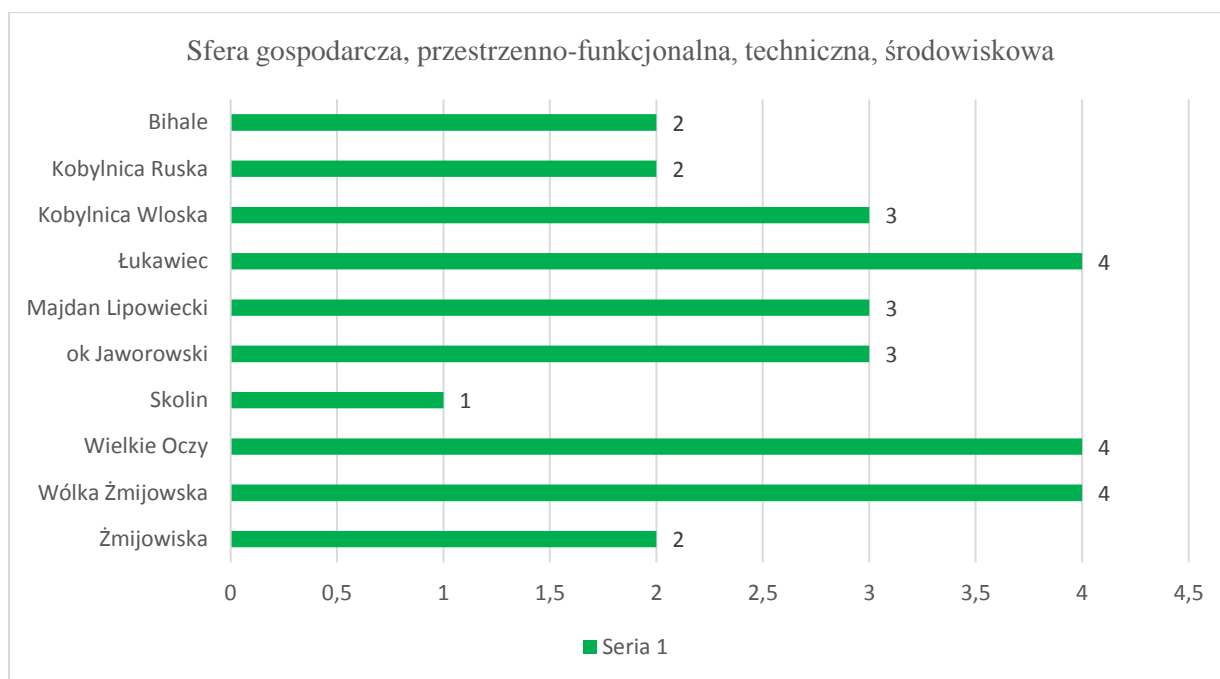

¹⁴ Instrukcja Przygotowania Programów Rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020 (Załącznik do Uchwały nr 194/3956/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 12 lipca 2016 r., s. 18 – 37.

Tabela nr 60. Sumaryczna ocena występowania zjawisk negatywnych w sfer: gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej w Gminie Wielkie Oczy

Sfera gospodarcza, przestrzenno – funkcjonalna, techniczna, środowiskowa		
	Nazwa miejscowości	Natężenie zjawisk negatywnych w sferze społecznej
1	Bihale	2
2	Kobylnica Ruska	2
3	Kobylnica Wołoska	3
4	Łukawiec	4
5	Majdan Lipowiecki	3
6	Potok Jaworowski	3
7	Skolin	1
8	Wielkie Oczy	4
9	Wólka Żmijowska	4
10	Żmijowiska	2
14	Gmina Ogółem	28

Źródło: opracowanie własne w oparciu o uzyskane dane

gospodarcza, przestrzenno – funkcjonalna, techniczna, środowiskowa

Istotnym kryterium w sprawie wyznaczenia obszaru kryzysowego na terenie Gminy Wielkie Oczy i wskazania go do wdrożenia działań rewitalizacyjnych był wynik przeprowadzonej diagnozy. Jako obszar działań w zakresie rewitalizacji na terenie gminy zostanie wskazany, ten na terenie, którego oceniana sytuacja jest gorsza niż średnia w gminie wyliczony w oparciu o wartości referencyjne. Z uwagi na zapisy Wytycznych¹⁵ i Instrukcji¹⁶ oraz ważne w ocenie lokalnej społeczności problemy społeczne, które występują na terenie zdegradowanym, wartości łączne w sferze społecznej otrzymały **wagę 2**, czyli uzyskane wskaźniki zostaną przemnożone przez przyjętą wartość wagi.

¹⁵ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 -2020(Ministerstwo Rozwoju, Warszawa, 2 sierpnia 2016 r.

¹⁶ Instrukcja Przygotowania Programów Rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020(Załącznik do Uchwały nr 194/3956/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego e Rzeszowie z dnia 12 lipca 2016 r.

Stan kryzysowy w aspekcie rewitalizacyjnym związany jest przede wszystkim ze sferą społeczną i gospodarczą z uwzględnieniem tych negatywnych zjawisk, które występują w sferze przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

Analiza negatywnych zjawisk w sferze społecznej na terenie Gminy Wielkie Oczy, jako obszary o szczególnej koncentracji zjawisk kryzysowych wskazała na miejscowość Wielkie Oczy.

W oparciu o wyniki diagnozy należy zauważyć, że negatywne zjawiska w każdej ze sfer są zauważalne w każdej miejscowości Gminy Wielkie Oczy.

Tabela nr 61. Łączna ocena występowania zjawisk negatywnych we wszystkich z badanych sfer w Gminie Wielkie Oczy z uwzględnieniem wagi punktowej dla sfery społecznej

Łączna ocena występowania zjawisk negatywnych we wszystkich z badanych sfer		
	Nazwa miejscowości	Wyniki występowania zjawisk negatywnych
1	Bihale	6
2	Kobylnica Ruska	10
3	Kobylnica Wołoska	11
4	Łukawiec	12
5	Majdan Lipowiecki	11
6	Potok Jaworowski	11
7	Skolin	9
8	Wielkie Oczy	20
9	Wólka Żmijowska	18
10	Żmijowiska	10
14	Gmina Ogółem	118

Źródło: opracowanie własne w oparciu o uzyskane dane

W wyniku prac związanych z opracowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 jest wyznaczenie ograniczonych terytorialnie obszarów, na których zdiagnozowane zostały zjawiska kryzysowe o wartościach mniej korzystnych niż wartości referencyjne dla gminy i województwa podkarpackiego. W Gminie Wielkie Oczy obszary zdegradowane wymagające rewitalizacji znajdują się w każdej z miejscowości gminy.

Obszar, który obejmuje część lub całość obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją kryzysowych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina planuje prowadzić działania rewitalizacyjne wyznacza się, jako obszar rewitalizacji.

Efektom przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz pogłębionej diagnozy w oparciu o analizę danych statystycznych, ocenę wartości osiągniętych wskaźników, dodatkowo zdiagnozowanych czynników gospodarczych oraz walorów funkcjonalno – przestrzennych i technicznych, a także z uwagi na bardzo ważne znaczenie dla rozwoju Gminy Wielkie Oczy, spośród miejscowości, jako obszar działań rewitalizacyjnych, wymagający wsparcia wybrano miejscowość Wielkie Oczy. W wybranej miejscowości obszar rewitalizacji został wskazany w centrum siedziby gminy i obejmuje powierzchnię **2,14 km²**, co stanowi **1,46%** powierzchni gminy. Liczba osób, które zamieszkują na terenie rewitalizacji wynosi **360 osób**, co stanowi **9,15%** mieszkańców gminy.

3.5. Zasięg terytorialny obszaru rewitalizacji i uzasadnienie jego wyboru

Wyodrębnienie obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Wielkie Oczy dokonano w oparciu o wskaźniki syntetyczne dotyczące badanych obszarów, konsultacje społeczne z interesariuszami rewitalizacji, dyskusje, prezentacje, wizyty grupowe w badanym terenie. W efekcie syntezy uzyskanych wyników z przeprowadzonej diagnozy oraz uzyskanych wyników z przeprowadzonych badań jakościowych i ilościowych, a także zgłaszane przez mieszkańców Gminy Wielkie Oczy potrzeby i oczekiwania, został wyodrębniony obszar rewitalizacji na terenie gminy, który cechuje największa koncentracja problemów i negatywnych zjawisk.

Gmina Wielkie Oczy, jest jak wyżej przedstawiono, gminą z najmniejszą liczbą mieszkańców w powiecie lubaczowskim. Z uwagi na ten fakt dla samorządu Gminy Wielkie Oczy w procesie określania obszaru rewitalizacji najistotniejszym wyznacznikiem były indywidualne opinie jej mieszkańców. Analiza danych zastanych opierała się na ich ocenie w aspekcie społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzennym i technicznym. Wskaźniki tych sfer oddają jakość życia na terenie badanych miejscowości w Gminie Wielkie Oczy w okresie 2011 – 2014.

Jedną z form konsultacji było zbieranie uwag i propozycji w formie papierowej lub elektronicznej. W czasie trwania konsultacji społecznych w sprawie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018- 2023 wpłynęło 6 papierowych zgłoszeń.

1. Gmina Wielkie Oczy – przedsięwzięcie pn. „Budowa zbiorników rekreacyjnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
2. Gmina Wielkie Oczy - przedsięwzięcie pn. „Budowa elementów małej architektury w ramach skweru przy Rynku w Wielkich Oczach.
3. Centrum Kultury w Wielkich Oczach - przedsięwzięcie pn.„Remont konserwatorski cerkwi grekokatolickiej pw. Mikołaja Cudotwórcy w Wielkich Oczach.
4. Gmina Wielkie Oczy - przedsięwzięcie pn.„Promocja przedsiębiorczości na terenie Gminy Wielkie Oczy”.
5. Centrum Kultury w Wielkich Oczach - przedsięwzięcie pn.„Promocja Gminy Wielkie Oczy w oparciu o nową przestrzeń publiczną”.
6. Gminny Ośrodek Kultury w Wielkich Oczach - przedsięwzięcie pn.„Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców Gminy Wielkie Oczy”.

3.5.1. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

Pogłębionej diagnozie zostały poddane zostały dane, informacje i uwagi zgłaszane w trakcie trwania konsultacji społecznych oraz w trakcie spotkań konsultacyjnych oraz podczas wizji lokalnej. Łączna w spotkaniach konsultacyjnych i wizji lokalnej udział wzięło 42 osoby. Podczas ostatniego spotkania zostały przedstawione wyniki ankiet oraz miała miejsce prezentacja wizualizacji obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu planowanych działań. Bardzo ważnym elementem pogłębionej diagnozy było

uzyskanie społecznej akceptacji dla przeprowadzenia zaplanowanych działań wynikających z diagnozy działań. Na tym etapie weryfikowana była również adekwatność planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych do wyników badań. W dniu 25 czerwca 2018 r. na ostatnim spotkaniu konsultacyjnym (debacie) została również przeprowadzona ankieta audytoryjna, której celem była ocena skali problemów i ocena potrzeb realizacji działań w ramach rewitalizacji na wyznaczonym obszarze. Analiza dotyczyła dwóch sfer: społecznej i gospodarczej. Szczegółowa analiza potwierdziła trafność wyznaczenia obszaru rewitalizacji poprzez wyrażenie przez respondentów zgodnej opinii, co do wskazanego obszaru rewitalizacji, którymi są zdegradowane tereny znajdujące się w centrum miejscowości Wielkie Oczy i cerkiew grekokatolicka pw. Mikołaja Cudotwórcy w Wielkich Oczach. Jednocześnie uznano, że wskazany obszar jest miejscem łącznej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych. We wskazanym obszarze rewitalizacji koncentrują się łącznie problemy związane z ujemnym saldem migracji, medianą wieku, liczbie osób długotrwale bezrobotnych przypadających na liczbę osób bezrobotnych ogółem, liczbę osób bezrobotnych zarejestrowanych przypadająca na liczbę osób w wieku produkcyjnym, liczbę osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, małą liczbę organizacji pozarządowych, poziomem zagrożenia bezpieczeństwa publicznego, ubóstwem, starzeniem się mieszkańców, niższym poziomem wyników egzaminów 6-klasisty. Widoczna jest również słaba aktywność gospodarcza oraz niska konkurencyjność funkcjonujących tu przedsiębiorstw. Prowadzona na wskazanym obszarze działalność gospodarcza ma charakter handlowy i usługowy o małej rentowności i słabej ofercie handlowo – usługowej. Na wskazanym obszarze rewitalizacji występuje największa w Gminie Wielkie Oczy liczba zabytków wpisanych do rejestru zabytków, których liczba stanowi **31,34% wszystkich zabytków** wpisanych do rejestru na terenie Gminy Wielkie Oczy. Dodatkowym ze wskazanych problemów jest niskie poczucie bezpieczeństwa zarówno z uwagi na największą liczbę przestępstw popełnionych w ruchu drogowym oraz innych powstałych w przestrzeni publicznej. Istotnym problemem jest także zły stan techniczny budynków, zwłaszcza tych wybudowanych przed 1989 rokiem. Duża liczba budynków wybudowanych przed 1989 rokiem, to także problemy środowiskowe spowodowane przestarzałymi systemami grzewczymi emitującymi do powietrza znaczne ilości pyłu zawieszzonego PM10. Dotyczy to przede wszystkim sezonu grzewczego, szczególnie w miesiącach grudzień, styczeń i luty.

Występowanie zjawisk kryzysowych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji ma większości charakter społeczny oraz gospodarczy, środowiskowy, przestrzenno – funkcjonalny i techniczny.

Tabela 62. Wskaźniki zjawisk kryzysowych w obszarze rewitalizacji w Gminie Wielkie Oczy

Kategorie problemów	Wskaźnik	Wskaźnik dla gminy	Wskaźnik dla obszaru rewitalizacji
Demografia	Mediana	39,3	40
Bezrobocie	Liczba długotrwale bezrobotnych w % osób bezrobotnych ogółem	62,22%	69,23%
Przestępczość	Liczba przestępstw ogółem na 100 mieszkańców	1,30	1,72
Podmioty gospodarcze	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze Regon na 100 mieszkańców	3,81	3,74
Publiczna infrastruktura techniczna	Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków	10,00%	31,34%
Decydujący czynnik(gospodarczy, środowiskowy, techniczny) z kategorii pozostałych decydujących o wskazaniu obszaru	Kluczowym negatywnym zjawiskiem na wskazanym obszarze jest zdegradowana przestrzeń publiczna, w tym szczególnie w zakresie obiektów zabytkowych znajdujących się na wskazanym obszarze.		

Źródło: opracowanie własne w oparciu o pozyskane dokumenty

Wskazany obszar rewitalizacji charakteryzują niekorzystne wskaźniki także w odniesieniu do wskaźników referencyjnych dla województwa podkarpackiego określonych w Instrukcji.

Na podstawie wyniku konsultacji, spotkań, dyskusji, ankiet ustalona została koncentracja istotnych problemów, co umożliwiło wyznaczenie obszarów rewitalizacji. Wstępnie wyodrębnione obszary rewitalizacji znajduje się w Wielkich Oczach.

4. Założenia LPR Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023

4.1 Wizja obszarów zdegradowanych.

Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Wielkie Oczy jest nadrzędnym celem podejmowanych działań w perspektywie kilku najbliższych lat. Bardzo ważne jest również powstrzymanie degradacji obszaru znajdującego się w gorszym położeniu oraz nadanie nowych ulepszonych funkcji we wskazanych przez mieszkańców miejscach ważnych z punktu widzenia rozwoju lokalnego.

Wyznaczony i opisany teren rewitalizacji w miejscowości Wielkie Oczy zostanie poddany kompleksowej rewitalizacji w oparciu o szczegółowo zaplanowane działania rewitalizacyjne. Stan docelowy obszaru zostanie osiągnięty w roku 2023. Nadrzędną idea planowanych działań jest wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego poprzez usunięcie zjawisk, które spowodowały ich degradację. Cele i kierunki interwencji oraz konkretne zadania rewitalizacyjne mają doprowadzić do poprawy na wskazanym terenie jakości życia przede wszystkim w sferze społecznej poprzez:

zapobieganie patologiom społecznym – przestępczości, marginalizacji, wykluczeniu społecznemu, przeciwdziałaniu niekorzystnym zmianom demograficznym, poprzez odbudowywanie więzi społecznych i rodzinnych, wyposażonych w bogatszą infrastrukturę o charakterze społecznym.

Bardzo dużą wagę przykładają się także do rozwijania i wzmacniania trzeciego sektora, a poprzez to budowania społeczeństwa obywatelskiego, w tym wzmocnienie pozostałych sfer:

- gospodarczej – poprzez organizację warunków do tworzenia nowych miejsc pracy, w tym tworzenia nowych miejsc pracy o charakterze usługowo – handlowym ukierunkowanej na obsługę osób korzystających z realizacji zadań rewitalizacyjnych, rozpowszechnianie aktywności gospodarczej, stwarzanie nowych możliwości, na obszarze rewitalizacji, dla przedsiębiorczości, promocja przedsiębiorczości, umożliwienie budowania partnerstw biznesowych, inspirowanie do zakładania spółdzielni socjalnych, i wzmocnienie innych podmiotów ekonomii społecznej,
- przestrzenno -funkcjonalnej – w tym poprawę dostępności do infrastruktury komunalnej(kanalizacyjnej i wodociągowej) i infrastruktury społecznej(usługi socjalne, oświatowe, kulturalne, infrastruktura rekreacyjna) oraz poprawę estetyki przestrzeni publicznej,
- środowiskowej – przede wszystkim poprzez poprawę stanu środowiska naturalnego, inicjowanie działań energooszczędnych i proekologicznych, w tym podnoszenie świadomości mieszkańców o szkodliwości dla powietrza atmosferycznego ogrzewania domów odpadami komunalnymi i słabej jakości węglem, podniesienie poziomu dbałości o tereny zielone na obszarze

rewitalizacji i wdrażanie koncepcji zrównoważonego rozwoju, która ma zapewnić zaspokojenie potrzeb społeczności, z uwzględnieniem zgłaszanych potrzeb przez interesariuszy potrzeb w tym zakresie,

- technicznej - efektywniejsze wykorzystanie wysokiego poziomu przeciętnej powierzchni użytkowej przypadającej na jednego mieszkańca gminy, pełniejsze wykorzystanie potencjału turystycznego gminy poprzez eksponowanie wielokulturowości historii Gminy Wielkie Oczy.

Uwzględniając wyniki przeprowadzonej diagnozy oraz biorąc pod uwagę wyniki ankiet, spotkań, dyskusji, zgłoszeń papierowych, dokumentów strategicznych gminy została nakreślona wizja rewitalizacji dla wyznaczonego obszaru w Gminie Wielkie Oczy, która została przyjęta w następującej treści:

Do roku 2023 powstrzymane zostanie występowanie negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i technicznej w obszarze rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy. Obszar rewitalizacji będzie miejscem atrakcyjnym do zamieszkania dla wszystkich obecnie mieszkających i przyszłych mieszkańców. Działania rewitalizacyjne na wskazanym obszarze wzmocnią ofertę gminy dla obecnych i przyszłych przedsiębiorstw stwarzając poprzez to nowe miejsca pracy w Gminie Wielkie Oczy.

Odnowiona przestrzeń publiczna będzie miejscem funkcjonalnym i atrakcyjnym dla mieszkańców i turystów. Rewitalizacja wskazanego obszaru przyczyni się także do pełniejszego wyeksponowania wielokulturowego dziedzictwa Gminy Wielkie Oczy oraz stworzy dla mieszkańców ciekawą ofertę spędzania wolnego czasu, rekreacji, odpoczynku, integracji społecznej. Przyczyni się również do wykreowania nowych wydarzeń kulturalnych organizowanych przez Urząd Gminy w Wielkich Oczach, w tym Centrum Kultury w Wielkich Oczach.

4.2. Cele rewitalizacji

Celem nadrzędnym rewitalizacji w Gminie Wielkie Oczy łączą w sobie inne cele określone w dokumentach gminy mających charakter strategiczny lub programowy. Są również skorelowane z podejmowanymi dotychczas i planowanymi działaniami samorządu gminy Wielkie Oczy i realizowany będzie do końca 2023 roku.

Uzgodniony z interesariuszami cel rewitalizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023 został określony w następujący sposób:

Ograniczenie wysokiej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzennych i technicznych w Gminie Wielkie Oczy służące poprawie jakości życia jej obecnych i przyszłych mieszkańców.

Główny cel strategiczny wdrażany będzie w oparciu o dwa cele strategiczne, które są określone w celach szczegółowych, obejmujących następujące sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno - funkcjonalną i techniczną. Poprzez ukierunkowaną interwencję w tych sferach występujące obecnie zjawiska kryzysowe zostaną wyeliminowane lub znacznie ograniczone w stosunku do daty zamykającej proces diagnozowania.

Cele strategiczne Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 -2023 zostały określone w następujący sposób:

CEL STRATEGICZNY 1

Aktywizacja i włączenie społeczne mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez interwencję w infrastrukturze Gminy Wielkie Oczy.

Cel strategiczny 1: Aktywna rewitalizacja potencjału społecznego w powiązaniu z działaniami infrastrukturalnymi mającymi na uwadze przeciwdziałanie zdiagnozowanym sytuacjom kryzysowym, w sferze społecznej i poprawie relacji społecznych przede wszystkim na obszarze rewitalizacji oraz obszarze zdegradowanym Gminy Wielkie Oczy. Przedsięwzięcia w ramach tego celu koncentrować się będą w głównej mierze na zapobieganiu wykluczeniu różnych grup społecznych, w tym osób w wieku poprodukcyjnym, osób starszych, niepełnosprawnych, chorych, mieszkańców gminy mających problemy w życiu codziennym, mieszkańców gminy posiadających własne plany aktywności społecznej i zawodowej.

Cel strategiczny 1 obejmuje przede wszystkim inicjatywy, które nadają obszarowi rewitalizacji nowe funkcje i tworzą nowe oferty skierowane do lokalnej społeczności. Działania takie mają na celu eliminowanie i minimalizowanie przyczyn i skutków wystąpienia zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji. Jego realizacja będzie spełnienie oczekiwań i potrzeb mieszkańców.

Tabela nr. 63 Opis celu strategicznego LPR nr 1

Cel strategiczny 1: Aktywizacja i włączenie społeczne mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez interwencję w infrastrukturze Gminy Wielkie Oczy	
Cel strategiczny 1	1.1 Nadanie obszarowi rewitalizacji nowych funkcji i stworzenie nowych ofert skierowanych do mieszkańców Gminy Wielkie Oczy.
Kierunki działań	<ul style="list-style-type: none"> • Wykreowanie nowych wydarzeń kulturalnych i historycznych przez Centrum Kultury w Wielkich Oczach. • Aktywizacja społeczna mieszkańców Gminy Wielkie Oczy poprzez utworzenie Klubu Integracji Społecznej. • Stworzenie nowej oferty rekreacyjno wypoczynkowej dla obecnych i przyszłych mieszkańców Gminy Wielkie Oczy. • Utworzenie grup tematycznych kultywujących i promujących dziedzictwo kulturowe Gminy Wielkie Oczy. • Stworzenie warunków do odpoczynku, relaksu, rekreacji, spotkań integracyjnych. • Powstanie punktu informacyjnego dla podmiotów ekonomii społecznej • Zorganizowanie spotkań senioralnych w nowej przestrzeni.
Cel strategiczny	1.2 Tworzenie oferty usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców Gminy Wielkie Oczy
Kierunki działań	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie warunków do podnoszenia kwalifikacji i wiedzy z zakresu ekonomii społecznej i przedsiębiorczości. • Stworzenie bezpiecznej przestrzeni publicznej dla obecnych i przyszłych mieszkańców gminy. • Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
Cel strategiczny	1.3 Zapewnienie dostępu do podstawowych usług publicznych podnoszących standardy życia

Kierunki działań	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja i promocja zaangażowania społecznego osób, które zamieszkują i przebywają na obszarze rewitalizacji. • Poprawa estetyki i uporządkowanie przestrzeni publicznych. • Poprawa dostępności oraz jakości terenów rekreacyjnych i zielonych, w tym tworzenie nowych, atrakcyjnych przestrzeni oraz kreowanie nowych wydarzeń i miejsc spotkań. • Propagowanie zdrowego stylu życia i wspieranie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
-------------------------	---

CEL STRATEGICZNY 2

Wzmocnienie potencjału sektora gospodarczego

Cel strategiczny 2 określa sposób stwarzania warunków dla wzmacniania potencjału gospodarczego gminy i w zakresie działań zmierzających do pobudzenia aktywności środowisk lokalnych, w tym współpracy na rzecz rozwoju gospodarczego, dalszego wzrostu zatrudnienia, podnoszenia kondycji lokalnych przedsiębiorstw, wzmacniania ich potencjału finansowego i rozwojowego. Zaproponowane kierunki interwencji mają na celu stworzenie warunków do rozwoju zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw, oraz promowania przedsiębiorczości, w tym wspierania rozwoju sektora ekonomii społecznej.

Tabela nr. 64 Opis celu strategicznego LPR nr 2

Cel strategiczny 2: Stwarzanie warunków wspierających rozwój gospodarczy Gminy Wielkie Oczy	
Cel strategiczny	2.1 Rozwój przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mieszkańców
Kierunki działań	<ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie i promowanie inicjatyw podnoszących poziom przedsiębiorczości na terenie gminy • Utworzenie punktu informacji o ofertach służących rozwojowi przedsiębiorczości • Wzmacnianie kooperacji między przedsiębiorcami • Wspieranie inicjatyw podnoszących potencjał ekonomiczny i rozwojowy istniejących przedsiębiorstw(MŚP) • Zorganizowanie prezentacji aktualnych ofert na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej w siedzibie Gminy Wielkie Oczy • Podejmowanie i promowanie inicjatyw podnoszących poziom przedsiębiorczości na terenie gminy • Utworzenie punktu informacji o ofertach służących rozwojowi przedsiębiorczości • Wzmacnianie kooperacji między przedsiębiorcami • Wspieranie inicjatyw podnoszących potencjał ekonomiczny i rozwojowy istniejących przedsiębiorstw(MŚP) • Zorganizowanie prezentacji aktualnych ofert na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej w siedzibie Gminy Wielkie Oczy • Stworzenie oferty w przestrzeni publicznej zachęcającej do rozwoju przedsiębiorczości i aktywizacji zawodowej mieszkańców
Cel strategiczny	2.2 Integracja środowisk gospodarczych w celu przeciwdziałania marginalizacji obszaru objętego kryzysem

Kierunki działań	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie i wzmacnianie rozwoju sektora ekonomii społecznej • Zorganizowanie prezentacji i szkoleń dla istniejących organizacji pozarządowych dotyczących możliwości finansowania statutowych działalności w ramach Podkarpackiego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2014 – 2020.
-------------------------	---

4.3. Nazwa Projektu i zadania rewitalizacyjne

W wyniku konsultacji społecznych i naboru wniosków do ujęcia w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 zgłoszonych zostało 6 zadań, w tym 3 dotyczące sfery społecznej i 3 dotyczące zadań infrastrukturalnych.

Zadania te zlokalizowane są na obszarze zdegradowanym, a ich realizacja będzie miała bardzo duży wpływ na eliminowanie zjawisk kryzysowych.

Lista zadań powstała z aktywnym udziałem interesariuszy życia społecznego w Gminie Wielkie Oczy i stanowi pełny katalog. Zadania realizowane będą do końca 2023 roku.

Projekt finansowany będzie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego.

**Nazwa Projektu:
„Rewitalizacja przestrzeni publicznej
i budynku cerkwi grekokatolickiej w Wielkich Oczach”**

1. „Budowa elementów małej architektury w ramach rewitalizacji skweru przy rynku w Wielkich Oczach”

Numery działek ewidencyjne, na których będzie realizowane zadanie: 223, 224, 232, 613, 805, 808, 812/1. Powierzchnia działek: 6,2312ha.

Przedmiotem przedsięwzięcia jest rewitalizacja skweru dla potrzeb mieszkańców Gminy Wielkie Oczy, w celu odbudowy i rewitalizacji skweru mieszczącego się w centrum miejscowości Wielkie Oczy. Całość przedsięwzięcia wpłynie na spójność istniejącej architektury z przestrzenią publiczną. Odnowiona część centrum miejscowości Wielkie Oczy wpłynie na podniesienie poziomu satysfakcji i zadowolenia mieszkańców gminy, przyczyni się do ożywienia miejscowości i podniesienia stopnia jego atrakcyjności. Co z kolei ma mieć wpływ na zmniejszenie bardzo wysokiego poziomu migracji. Miejscowość Wielkie Oczy stanie się miejscem atrakcyjnym, z którym można się utożsamiać, mieszkać i spędzać wolny czas. Otoczenie rewitalizowanego terenu posiada charakter zabytkowy. Wszystkie elementy małej architektury zostały dobrane tak, aby komponowały się z obecnie zainstalowanymi latarniami w stylu retro, przy skwerze.

Na zadanie składać się będą następujące prace:

- modernizacja – przebudowa istniejących nawierzchni parkowych oraz budowę nowych,
- urządzenie/ nasadzenie nowej szaty roślinnej,
- budowa nowych elementów małej architektury,
- wprowadzenie nowych elementów wyposażenia terenu

Istniejący obecnie teren jest użytkowany, jako teren ogólnie dostępny i z uwagi na jego zniszczenie wymaga przebudowy i rewitalizacji. Projekt przewiduje zachowanie wartościowej zieleni oraz jej wzbogacenie o nowe nasadzenia i wysiewy. Ponadto zaplanowane są prace związane z modernizacją istniejących ciągów pieszej komunikacji oraz dobudowanie nowych wraz z miejscami na odpoczynek

wraz z pozostałymi elementami małej architektury. Nasadzenia krzewiaste i drzewiaste wzbogacą istniejącą szatę roślinną oraz zwiększą liczbę gatunków krzewów, drzew i kwiatów na obecnie zdegradowanym terenie. Pozostałe elementy nadające terenowi nową jakość to: element wodny w postaci fontanny utrzymanej w stylu retro, wiata przystankowa, wiata nad studnią, murki oporowe, ławki parkowe, ławki wokół drzew, słupki ograniczające, kosze na śmieci. Rewitalizacja terenu w centrum miejscowości Wielkie Oczy przyczyni się do przywrócenia dawnej jakości przestrzeni publicznej oraz nadanie jej nowych funkcji. Realizacja przedsięwzięcia jest zbieżna z problemami zgłaszanymi w ankietach i podczas spotkań z mieszkańcami Gminy Wielkie Oczy podczas trwania konsultacji społecznych oraz spotkań z mieszkańcami Gminy Wielkie Oczy.

2. „Budowa zbiorników rekreacyjnych w Wielkich Oczach wraz z infrastrukturą towarzyszącą”

Numery działek ewidencyjne, na których będzie realizowane zadanie: 667, 677/4, 732/2, 776/2, 776/6.

Powierzchnie działek:

1. 667 – 1,3590 ha,
2. 677/4 – 2,0501 ha,
3. 732/2 – 0,7651 ha,
4. 776/2 – 0,3492 ha
5. 776/6 – 10,5607 ha

Łączna powierzchnia przedsięwzięcia: 15,0841 ha.

Przedsięwzięcie obejmuje budowę trzech zbiorników rekreacyjnych w miejscowości Wielkie Oczy wraz z zasilaniem i odpływem do potoku Robak. Grunty, na których projektuje się lokalizacje zbiorników rekreacyjnych terenami podmokłymi i nieużytkowanymi rolniczo. Lokalizacja przedsięwzięcia graniczy z istniejącym potokiem o nazwie Robak. Zbiorniki planuje się jako ziemne, zagłębione w istniejącym gruncie, nie planuje się nawożenia terenu lub groblowania. Materiał z wykopów zostanie częściowo zagospodarowany na terenie inwestycji oraz częściowo wywieziony i zagospodarowany przez inwestora. Dopływy i odpływy zbiorników zaprojektowano jako otwarte, zabezpieczone przed rozmywaniem za pomocą materiałów siatkowo- kamiennych. Według karty informacyjnej planowane przedsięwzięcie wpłynie na poprawę lokalnego krajobrazu poprzez lepsze zagospodarowanie terenu i nadanie mu nowych funkcji. Nas terenie inwestycji planowane jest wykonanie kompleksu boisk sportowych tj. dwóch boisk do plażowej piłki siatkowej o wymiarach 16,00 m x 8,00 m każde oraz boiska do piłki nożnej tzw. ORLIK o wymiarach 62,00 m x 30,00 m. Jako element rekreacyjny zaplanowano także wykonanie parku doświadczeń wyposażonego w urządzenia edukacyjne, urządzenia sensoryczne (zapachowego poprzez nasadzenie kwiatów i roślin o intensywnych aromatach) oraz nasadzeń drzew i krzewów. Dobór roślinności zostanie dostosowany do charakteru założeń projektowych. Podjęcie się przez Samorząd Gminy Wielkie Oczy ma duże znaczenie dla środowiska i będzie miało znaczący wpływ na poprawę lokalnego mikroklimatu, korzystnie wpłynie na zwiększenie populacji rzadkich gatunków flory i fauny.

Realizacja zadania obejmuje wykonanie następujących prac:

- wykonanie trzech zbiorników rekreacyjnych, zaprojektowano je, jako ziemne, kopane o powierzchni łącznej: 34 450,00 m²,
- wykonanie dopływu do zbiorników w formie rowów, o łącznej długości 71 metrów,
- wykonanie odpływu ze zbiorników w formie mniczków o konstrukcji żelbetowej oraz rurociągów odpływowych, o łącznej długości 30,2 metra,

- wykonanie zjazdu z drogi gminnej nr ewidencyjny 732/2 do terenu inwestycji, powierzchnia zjazdu wyniesie 31,50 m², oraz wykonanie na terenie działki nr 776/6 miejsc postojowych dla samochodów osobowych, motorów, skuterów, rowerów o powierzchni 707,00 m², do zbiornika nr I zlokalizowanego na działkach ewidencyjnych nr 667 i 677/4 zaplanowano kładkę o konstrukcji drewnianej o powierzchni 6,80 m² z drogi gminnej nr ewidencyjny 732/2,
- wykonanie ścieżek wokół zbiorników, o szerokości 2m i o łącznej powierzchni 2963,10 m² oraz wykonanie pomostów o konstrukcji drewnianej zapewniającej komunikację pomiędzy zbiornikami o powierzchni 255 m²,
- wykonanie kompleksów rekreacyjnych wokół zbiorników, na terenie inwestycji zaplanowano

Zgodnie z kartą informacyjną przedsięwzięcia budowa zbiorników rekreacyjnych spowoduje wiele korzystnych zmian dla środowiska naturalnego, obszarów wodno – błotnych, w szczególności:

- zbiorniki spowodują naturalne pojawienie się nowych gatunków drzew i krzewów w strefie przybrzeżnej,
- wpłynie na zwiększenie się ilości siedlisk o charakterze bagiennym i łągowym w miejsce łąki świeżej, która nie przedstawia większej wartości przyrodniczej (tzw. zbiorowisko kadłubowe),
- budowa zbiorników spowoduje zmianę fauny glebowej, drobnej fauny naziemnej, ptaków i zwierzyny łowne (powstaną korzystne warunki bytowania dla ptactwa wodno – błotnego i płazów, ponadto będą one stanowić miejsca postoju dla ptactwa podczas wiosenno – jesiennych wędrówek),
- budowa zbiorników zmniejszy odpływ wód gruntowych i wpłynie na zwiększenie zasobów wodnych gminy,
- budowa zbiorników wpłynie na podniesienie poziomu wód gruntowych oraz podniesie poziom wilgotności powietrza,
- budowa zbiorników stworzy nowy rezerwar łatwo dostępnego źródła wody, jako miejsca wodopoju dla ptactwa i zwierzyny,
- budowa zbiorników wpłynie na podniesienie walorów krajobrazowych siedziby gminy,
- realizacja przedsięwzięcia wpłynie na podniesienie atrakcyjności miejscowości i Gminy Wielkie Oczy, jako miejsca mieszkania, pracy, odpoczynku, rekreacji,
- realizacja przedsięwzięcia jest również zbieżna z potrzebami zgłaszanymi przez uczestników spotkań konsultacyjnych oraz w opiniach wyrażonych w ankietach zbieranych w czasie konsultacji społecznych.

Na obszarze realizacji przedsięwzięcia nie przewidziano podnoszenia poziomu istniejącego terenu oraz piętrzenia wody w potoku Robak.

3. Remont konserwatorski cerkwi grekokatolickiej pw. Mikołaja Cudotwórcy w Wielkich Oczach.

Numer działki ewidencyjnej, na której będzie realizowane zadanie: 803 w Wielkich Oczach

Powierzchnia działki:

803 – 0, 0895ha,

Zgodnie z ekspertyzą stanu technicznego wykonanego przez Zespół Projektowy:

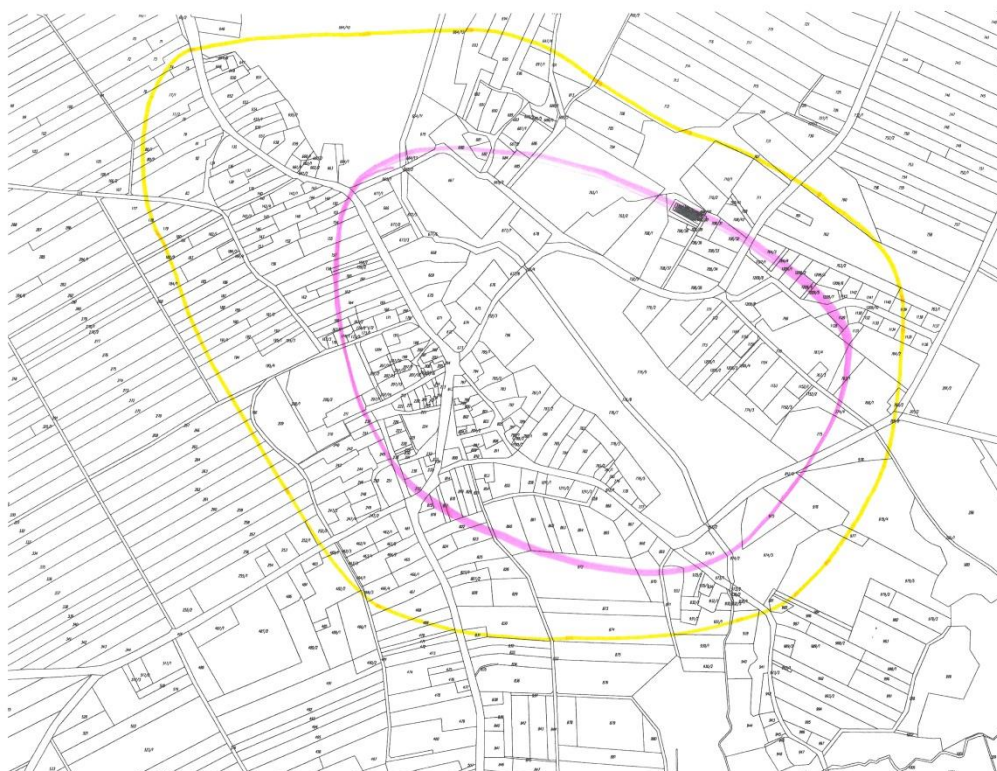
„Obiekt jest w złym stanie technicznym. Wieloletnie zaniedbania doprowadziły do stanu katastrofy budowlanej, wymagającej pilnego remontu łącznie z konstrukcją budynku”. Obiekt posiada następujące parametry techniczne:

- długość budynku – 20,7 m,
- szerokość budynku – 8,6 m,
- powierzchnia całkowita – 138 m²,
- powierzchnia zabudowy – 149,0 m².

Cerkiew znajduje się w centralnej części miejscowości Wielkie Oczy. Budynek jest w złym stanie technicznym, a jego otoczenie jest nieuporządkowane i niezagospodarowane. Z uwagi na fakt, że budynek znajduje się w centrum siedziby Gminy Wielkie Oczy, konieczne jest jego odnowienie oraz uporządkowanie terenu wokół niego. Remont cerkwi będzie również nawiązaniem do historii miejscowości Wielkie Oczy, jako miejsca współfunkcjonowania trzech wyznań i trzech narodowości. Budowę obecnej cerkwi rozpoczęto w 1924 roku, a zakończono w roku 1925 i sfinansowana była ze środków parafian. W roku 1937 zostały podjęte prace remontowe również finansowane ze środków własnych parafian cerkwi. W czasie II wojny światowej cerkiew nie doznała żadnych zniszczeń. W czasach PRL stan cerkwi uległ zniszczeniu z uwagi na zamienienie jej na magazyn. Po upadku PRL zostały wykonane podstawowe prace konserwatorskie. Obecnie, obiekt z uwagi na zły stan techniczny, nie jest użytkowany. Remont cerkwi przeprowadzony zostanie w zakresie elementów konstrukcyjnych budynku, stolarki okiennej, drzwiowej, podłóg, tynków i zagospodarowania terenu wokół cerkwi. W celu wykonania remontu został opracowany projekt architektoniczno – budowlany. Zasięg terytorialny wyznaczonego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wskazuje poniższa mapa.

- obszar rewitalizacji
- obszar zdegradowany

4.3.1. Zadania o charakterze społecznym

Tabela nr 65. Zadania społeczne

Nr zadania	Nazwa zadania	Okres realizacji	Kwota	Inwestor
Z/S/1/2019	Aktywni i zintegrowani społecznie w Gminie Wielkie Oczy	2019 -2022	60 000,00	Gmina Wielkie Oczy/Centrum Kultury Wielkie Oczy
Z/S/2/2019	Przedsiębiorczość szansą na zwiększenie własnych chodów w Gminie Wielkie Oczy	2019 - 2022	80 000,00	Gmina Wielkie Oczy/GOPS Wielkie Oczy
Z/S/3/2019	Aktywni ruchowo i zdrowi	2019 -2022	100 000,00	Gmina Wielkie Oczy

Źródło: opracowanie własne

4.3.2. Zadania o charakterze infrastrukturalnym

Tabela nr 66. Zadania infrastrukturalne

Nr zadania	Nazwa zadania	Okres realizacji	Kwota	Inwestor
Z/I/1/2019	Budowa zbiorników rekreacyjnych w Wielkich Oczach wraz z infrastrukturą towarzyszącą(nr ewid. działek 677/6, 776/8, 677/7, 776/9, 776/9, 776/7, 776/2, 732,5 – powierzchnia działek: 15,0841ha)	2019-2021	1 029 924,12 zł brutto	Gmina Wielkie Oczy
Z/I/2/2019	Budowa elementów małej architektury w ramach rewitalizacji skweru przy rynku w Wielkich Oczach(nr. ewid. działek 808, 805, 224, 232 – powierzchnia działek: 6,2312 ha)	2019 - 2020	422 036,33zł brutto	Gmina Wielkie Oczy
Z/I/3/2019	Remont konserwatorski cerkwi grekokatolickiej pw. Mikołaja Cudotwórcy w Wielkich Oczach(nr ewid. działki 803 – powierzchnia działki: 0,0895 ha)	2019 -2020	247 154,63 zł brutto	Gmina Wielkie Oczy

Źródło: opracowanie własne

4.3.3. Powiązania zaplanowanych zadań z celami rewitalizacji

Tabela 67. Zadania społeczne – powiązania z celami rewitalizacji

Nr zadania	Nazwa zadania	Powiązania z celami rewitalizacji	Kierunki działań
Z/S/1/2019	Aktywni i zintegrowani społecznie w Gminie Wielkie Oczy	Cel strategiczny 1 Nadanie obszarowi rewitalizacji nowych funkcji i stworzenie nowych ofert skierowanych do mieszkańców Gminy Wielkie Oczy.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykreowanie nowych wydarzeń kulturalnych i historycznych przez Centrum Kultury w Wielkich Oczach. 2. Aktywizacja społeczna mieszkańców Gminy Wielkie Oczy poprzez utworzenie Klubu Integracji Społecznej. 3. Stworzenie nowej oferty rekreacyjno wypoczynkowej dla obecnych i przyszłych mieszkańców Gminy Wielkie Oczy. 4. Utworzenie grup tematycznych kultywujących i promujących dziedzictwo kulturowe Gminy Wielkie Oczy. 5. Stworzenie warunków do odpoczynku, relaksu, rekreacji, spotkań integracyjnych. 6. Powstanie punktu informacyjnego dla podmiotów ekonomii społecznej 7. Zorganizowanie spotkań senioralnych w nowej przestrzeni.
Z/S/2/2019	Przedsiębiorczość szansą na zwiększenie własnych dochodów w Gminie Wielkie Oczy	1.2 Tworzenie oferty usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców Gminy Wielkie Oczy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie warunków do podnoszenia kwalifikacji i wiedzy z zakresu ekonomii społecznej i przedsiębiorczości 2. Stworzenie bezpiecznej przestrzeni publicznej dla obecnych i przyszłych mieszkańców gminy. 3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
Z/S/3/2019	Aktywni ruchowo i zdrowi	1.3. Zapewnienie dostępu do podstawowych usług publicznych podnoszących standardy życia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja i promocja zaangażowania społecznego osób, które zamieszkują i przebywają na obszarze rewitalizacji. 2. Poprawa estetyki i uporządkowanie przestrzeni publicznych. 3. Poprawa dostępności oraz jakości terenów rekreacyjnych i zielonych w tym tworzenie nowych, atrakcyjnych przestrzeni oraz kreowanie nowych wydarzeń i miejsc spotkań. 4. Propagowanie zdrowego stylu życia i wspieranie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.

Źródło: opracowanie własne

Tabela nr 68 Zadania infrastrukturalne – powiązania z celami rewitalizacji

Nr zadania	Nazwa zadania	Powiązania z celami rewitalizacji	Kierunki działań
Z/I/1/2019	Budowa zbiorników rekreacyjnych w Wielkich Oczach wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	<p>Cel strategiczny 2</p> <p>2.1 Rozwój przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mieszkańców</p> <p>2.2 Integracja środowisk gospodarczych w celu przeciwdziałania marginalizacji obszaru objętego kryzysem</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie i promowanie inicjatyw podnoszących poziom przedsiębiorczości na terenie gminy 2. Utworzenie punktu informacji o ofertach służących rozwojowi przedsiębiorczości 3. Wzmacnianie kooperacji między przedsiębiorcami 4. Wspieranie inicjatyw podnoszących potencjał ekonomiczny i rozwojowy istniejących przedsiębiorstw(MŚP) 5. Zorganizowanie prezentacji aktualnych ofert na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej w siedzibie Gminy Wielkie Oczy 6. Podejmowanie i promowanie inicjatyw podnoszących poziom przedsiębiorczości na terenie gminy 7. Utworzenie punktu informacji o ofertach służących rozwojowi przedsiębiorczości 8. Wzmacnianie kooperacji między przedsiębiorcami 9. Wspieranie inicjatyw podnoszących potencjał ekonomiczny i rozwojowy istniejących przedsiębiorstw(MŚP) 10. Zorganizowanie prezentacji aktualnych ofert na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej w siedzibie Gminy Wielkie Oczy 11. Stworzenie oferty w przestrzeni publicznej zachęcającej do rozwoju przedsiębiorczości i aktywizacji zawodowej mieszkańców 12. Wspieranie i wzmacnianie rozwoju sektora ekonomii społecznej 13. Zorganizowanie prezentacji i szkoleń dla istniejących organizacji pozarządowych dotyczących możliwości finansowania statutowych działalności w ramach Podkarpackiego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2014 – 2020.
Z/I/2/2019	Budowa elementów małej architektury w ramach rewitalizacji skweru przy rynku w Wielkich Oczach.	<p>Cel strategiczny 2</p> <p>2.1 Rozwój przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mieszkańców</p> <p>2.2 Integracja środowisk gospodarczych w celu przeciwdziałania marginalizacji obszaru objętego kryzysem</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie i promowanie inicjatyw podnoszących poziom przedsiębiorczości na terenie gminy 2. Utworzenie punktu informacji o ofertach służących rozwojowi przedsiębiorczości 3. Wzmacnianie kooperacji między przedsiębiorcami 4. Wspieranie inicjatyw podnoszących potencjał ekonomiczny i rozwojowy istniejących przedsiębiorstw(MŚP) 5. Zorganizowanie prezentacji aktualnych ofert na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej w siedzibie Gminy

			<p>Wielkie Oczy</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Podejmowanie i promowanie inicjatyw podnoszących poziom przedsiębiorczości na terenie gminy 7. Utworzenie punktu informacji o ofertach służących rozwojowi przedsiębiorczości 8. Wzmacnianie kooperacji między przedsiębiorcami 9. Wspieranie inicjatyw podnoszących potencjał ekonomiczny i rozwojowy istniejących przedsiębiorstw(MŚP) 10. Zorganizowanie prezentacji aktualnych ofert na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej w siedzibie Gminy Wielkie Oczy 11. Stworzenie oferty w przestrzeni publicznej zachęcającej do rozwoju przedsiębiorczości i aktywizacji zawodowej mieszkańców 12. Wspieranie i wzmacnianie rozwoju sektora ekonomii społecznej 13. Zorganizowanie prezentacji i szkoleń dla istniejących organizacji pozarządowych dotyczących możliwości finansowania statutowych działalności w ramach Podkarpackiego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2014 – 2020.
Z/1/3/2019	Remont konserwatorski cerkwi grekokatolickiej pw. Mikołaja Cudotwórcy w Wielkich Oczach.	<p>Cel strategiczny 2</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 Rozwój przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mieszkańców 2.2 Integracja środowisk gospodarczych w celu przeciwdziałania marginalizacji obszaru objętego kryzysem 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie i promowanie inicjatyw podnoszących poziom przedsiębiorczości na terenie gminy 2. Utworzenie punktu informacji o ofertach służących rozwojowi przedsiębiorczości 3. Wzmacnianie kooperacji między przedsiębiorcami 4. Wspieranie inicjatyw podnoszących potencjał ekonomiczny i rozwojowy istniejących przedsiębiorstw(MŚP) 5. Zorganizowanie prezentacji aktualnych ofert na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej w siedzibie Gminy Wielkie Oczy 6. Podejmowanie i promowanie inicjatyw podnoszących poziom przedsiębiorczości na terenie gminy 7. Utworzenie punktu informacji o ofertach służących rozwojowi przedsiębiorczości 8. Wzmacnianie kooperacji między przedsiębiorcami 9. Wspieranie inicjatyw podnoszących potencjał ekonomiczny i rozwojowy istniejących przedsiębiorstw(MŚP) 10. Zorganizowanie prezentacji aktualnych ofert na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej w siedzibie Gminy Wielkie Oczy 11. Stworzenie oferty w przestrzeni

			publiczną zachęcającej do rozwoju przedsiębiorczości i aktywizacji zawodowej mieszkańców 12. Wspieranie i wzmocnianie rozwoju sektora ekonomii społecznej 13. Zorganizowanie prezentacji i szkoleń dla istniejących organizacji pozarządowych dotyczących możliwości finansowania statutowych działalności w ramach Podkarpackiego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2014 – 2020.
--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne

4.4. Opis innych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacji

Celem realizacji przedsięwzięć poniżej wymienionych jest niwelowanie i rozwiązywanie problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzennych realizowanych przez różnych interesariuszy. Skala oraz zakres działań mogą być bardzo różne w zależności od specyfiki danego przedsięwzięcia. Zakłada się, że znacząca liczba przedsięwzięć będzie dotyczyła lokalnych inicjatyw oddziałujących na sytuacje kryzysowe m.in. niską aktywność społeczną, niedostateczną ofertę spędzania wolnego czasu, ubóstwo, niedostateczny stan techniczny obiektów i infrastruktury, środowiska naturalnego.

Tabela nr 69. Inne przedsięwzięcia planowane do realizacji na terenie gminy Radomyśl Wielki mające na celu eliminowanie zjawisk skutkujących negatywnymi sytuacjami.

L.p.	Nazwa zadania	Opis zadania
1	Odnawialne źródła energii w Gminie Wielkie Oczy	Planowanym projektem objęty zostanie obszar całej gminy. Dofinansowanie wynosi 85% zaplanowanych kosztów przedsięwzięcia. Zadaniem planuje się objąć gospodarstwa domowe i budynki użyteczności publicznej. Celem planowanego projektu jest poprawa jakości powietrza zwłaszcza w sezonie grzewczym.
2	Narodowy program rozwoju czytelnictwa	Planowane przystąpienie do projektu w celu wzmocnienia oferty bibliotek i podniesienia poziomu czytelnictwa w Gminie Wielkie Oczy.
3	Poprawa infrastruktury dydaktycznej w Radomyślu Wielkim	Celem jest podniesienie poziomu ocen egzaminów 6 – klasisty, w tym zakup pomocy dydaktycznych, z zakresu nauk matematyczno-przyrodniczo-historycznych.
4	Rozwój infrastruktury dla sportu, zdrowia i rekreacji.	Wzmocnienie organizacyjne i finansowe istniejących klubów sportowych i organizowanie nowych form rekreacyjno – sportowych dla mieszkańców i turystów.

Źródło: opracowanie własne

Trzeba zaznaczyć, że w procesie przygotowywania i opracowania niniejszego Programu trudno było na daną chwilę jednoznacznie określić wszystkie potrzeby mieszkańców i interesariuszy gminy. Te zdiagnozowane w danym momencie mogą ewaluować i przybierać inne kierunki. Mając na uwadze

możliwe przyszłe okoliczności niniejszy program jest elastyczny i samorząd Gminy Wielkie Oczy, będzie reagować na zmieniające się potrzeby mieszkańców. Dlatego też zaprezentowano poniżej zakres tematyczny innych możliwych projektów, które będą mogły być podejmowane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018-2023.

- Rozwijanie usług opiekuńczych oraz interwencja kryzysowa,
- Działania włączające osoby narażone na utrwalone wykluczenie społeczne,
- Wyrównywanie szans społecznych i zawodowych osób wykluczonych lub zagrożonych, wykluczeniem społecznym (w tym działania z zakresu aktywnej integracji społecznej),
- Integracja i aktywizacja mieszkańców oraz zwiększenie ich udziału w życiu publicznym,
- Działania włączające osoby narażone na utrwalone wykluczenie społeczne, w szczególności programy resocjalizacyjne i terapeutyczno-resocjalizacyjne, działania profilaktyczne, diagnostyczne, leczniczo-rehabilitacyjne i terapeutyczno-edukacyjne,
- Dalsza aktywizacja i integracja społeczna seniorów, w tym zbudowanie bazy wypożyczalni sprzętów rehabilitacyjnych lub nawiązanie umów o ich dostępności dla mieszkańców Gminy Wielkie Oczy,
- Poprawa jakości i dostępności do infrastruktury społecznej i ochrony zdrowia,
- Podnoszenie poziomu kształcenia ogólnego z zakresu wychowania przedszkolnego, w szkołach prowadzących kształcenie ogólne, dodatkowe zajęcia dla uczniów zdolnych oraz mających problemy w nauce,
- Propagowanie kształcenia zawodowego uczniów i osób dorosłych,
- Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzmocnienie kwalifikacji i umiejętności mieszkańców,
- Rozwijania i modernizowanie infrastruktury edukacyjnej,
- Mikro-inicjatywy samopomocowe, współdziałanie sąsiedzkie, projekty wymiany usług i współużytkowania dóbr, budowanie trwałej sieci wzajemnego wsparcia; przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców,
- Promowanie przedsiębiorczości, podejmowanie działań na rzecz rozwoju gospodarczego,
- Stwarzanie warunków do rozwoju przedsiębiorczości społecznej,
- Poprawa stanu zagospodarowania oraz jakości przestrzeni publicznych,
- Rozwój nowych przestrzeni publicznych służących zaspokajaniu różnych potrzeb społecznych,
- Zwiększenie partycypacji mieszkańców w zagospodarowywaniu przestrzeni publicznych, takich jak: place, skwery, parki, ścieżki rowerowe, trakty piesze(np. budżet obywatelski),
- Poprawa efektywności energetycznej oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
- Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego,
- Ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego i ich udostępnianie na cele społeczne i gospodarcze,

- Działania mające na celu ochronę środowiska,
- Zwiększenie gminnego zasobu mieszkaniowego oraz podnoszenie standardu technicznego już istniejących budynków stanowiących ten zasób,
- Inne, wynikające z przyszłych programów.

4.5. Planowane efekty rewitalizacji

Wdrożenie i realizacja zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych znajdujących się w lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018-2023 przyczyni się do wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego, nadania mu nowej jakości funkcjonalnej i znacząco wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców, a co za tym idzie do rozwoju społeczno - gospodarczego gminy.

Zakładane efekty realizacji przedsięwzięć:

1. Wzrostu liczby podmiotów gospodarczych w oparciu o działania rewitalizacyjne.
2. Wzrostu liczby i znaczenia podmiotów ekonomii społecznej w życiu społeczno- gospodarczym.
3. Rozwoju aktywności mieszkańców oraz polepszenie dostępności do oferowanych usług społecznych.
4. Poprawy warunków do spędzania czasu wolnego i rekreacji, w tym dla osób starszych
5. Zwiększenia dostępności i jakości miejsc przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowych.
6. Poprawy dostępności i jakości oferty usług społecznych (w tym edukacyjnych, kulturalnych, rekreacyjno-wypoczynkowych, ochrony zdrowia i pomocy społecznej).
7. Poprawy istniejącego stanu zagospodarowania oraz jakości (w tym estetyki) przestrzeni publicznej.
8. Ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego oraz jego szerszego udostępniania turystycznego.
9. Poprawy istniejącego stanu technicznego budynków użyteczności publicznej.
10. Szerszej aktywizacji mieszkańców (w tym również aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych procesami wykluczenia i marginalizacji społecznej) w różnych dziedzinach życia społecznego.
11. Wzrostu dochodów mieszkańców i samorządu Gminy Wielkie Oczy.
12. Wzrostu liczby mieszkańców Gminy Wielkie Oczy.
13. Powstrzymany zostanie ujemny wskaźnik salda migracji.
14. Zmniejszenia wartości wskaźnika mediana wieku.
15. Rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, w tym wzrost ich liczby i potencjału.
16. Zwiększeniu atrakcyjności turystycznej Gminy Wielkie Oczy.

4.6. Mechanizmy zapewnienia komplementarności

1. Przedsięwzięcia interwencyjne (projekty) przewidziane do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023, są reakcją na zdiagnozowaną sytuację problemową i wpisują się w cel nadrzędny, który został określony w następujący sposób:
2. **Ograniczenie wysokiej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzennych i technicznych w Gminie Wielkie Oczy służące poprawie jakości życia jej obecnych i przyszłych mieszkańców.**
3. Rewitalizacja jest procesem przemian służących wyprowadzeniu ze stanu zdegradowanego obszarów zakłada optymalne wykorzystanie wewnętrznych uwarunkowań oraz wzmacnianie

lokalnych potencjałów. Jest procesem długotrwałym, prowadzonym we współpracy z lokalną społecznością i na jej rzecz i przy jej współuczestnictwie.

4. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji z wykorzystaniem środków Unii Europejskiej, prowadzone są w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny oraz zintegrowany wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) i zewnętrznie (celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych). W związku ze skalą i różnorodnością zjawisk degradacji, oraz koncepcji ich przezwyciężenia, podstawową wskazówką prowadzenia działań rewitalizacji powinno być dążenie do programowania i prowadzenia działań jak najbardziej dopasowanych do lokalnych uwarunkowań.
5. Dlatego wybór projektów przewidzianych do realizacji w ramach Programu został poddany konsultacjom społecznym.
6. Łączą one konieczność podjęcia wszechstronnych działań o charakterze rewitalizacyjnym skoncentrowanym na osiągnięciu wyznaczonych celów szczegółowych, a więc spełniają wymogi
7. wzajemnej komplementarności (przestrzennej, problemowej, proceduralno - instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania).

4.6.1. Komplementarność problemowa

1. Polega na realizacji projektów, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie sprawiając, że wdrażany program rewitalizacji będzie oddziaływał w obszarze rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach tj.: społecznym, gospodarczym, przestrzenno – funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym. Komplementarność problemowa winna też być powiązana ze strategicznymi decyzjami gminy, co będzie miało przełożenie na lepszą koordynację i organizację działań administracji. Niezbędne w tym rodzaju komplementarności jest określenie pożądanego stanu sytuacji oczekujemy na obszarze rewitalizacji po wdrożeniu zaplanowanych działań rewitalizacyjnych.

Tabela nr. 70 Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nr zdania	Nazwa zadania	Komplementarność
Z/S/1/2019	Aktywni i zintegrowani społecznie w Gminie Wielkie Oczy	Zadanie jest zaplanowane do dofinansowania w ramach RPO WP na lata 2014 -2020 ze środków EFS. Potrzeba jego realizacji wynika ze zgłoszeń mieszkańców i planów samorządu gminy. Zadanie jest komplementarne z zadaniem inwestycyjnym finansowanym w EFRR pn.,, Remont konserwatorski cerkwi grekokatolickiej pw. Mikołaja Cudotwórcy w Wielkich Oczach’’. Odremontowana cerkiew będzie istotnym elementem wielokulturowego dziedzictwa Gminy Wielkie Oczy.

Z/S/2/2019	Przedsiębiorczość szansą na zwiększenie własnych dochodów w Gminie Wielkie Oczy	Zadanie jest zaplanowane do dofinansowania w ramach RPO WP na lata 2014 -2020 ze środków EFS. Potrzeba jego realizacji wynika ze zgłoszeń mieszkańców i planów samorządu gminy. Zadanie jest komplementarne z zadaniem inwestycyjnym finansowanym w EFRR pn.,, Budowa elementów małej architektury w ramach rewitalizacji skweru przy rynku w Wielkich Oczach”. Budowa uporządkowanego centrum Wielkich Oczu umożliwi organizację kiermaszów, akcji promujących przedsiębiorczość oraz prezentacji ofert dla przedsiębiorców.
Z/S/3/2019	Aktywni ruchowo i zdrowi	Zadanie jest zaplanowane do dofinansowania w ramach RPO WP na lata 2014 -2020 ze środków EFS. Potrzeba jego realizacji wynika ze zgłoszeń mieszkańców i planów samorządu gminy. Zadanie jest komplementarne z zadaniem inwestycyjnym finansowanym w EFRR pn.,, Budowa zbiorników rekreacyjnych w Wielkich Oczach wraz z infrastrukturą towarzyszącą”. Realizacja zadania spowoduje powstanie nowej oferty skierowanej dla mieszkańców w przestrzeni publicznej Gminy Wielkie Oczy.

Zródło: opracowanie własne

4.6.2. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna – projekty przewidziane dla wyznaczonych w Gminie Wielkie Oczy obszarów zdegradowanych, mają na celu oddziaływanie na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), wzajemnie się dopełniają, co implikuje efekt synergii pomiędzy nimi. Komplementarność przestrzennej interwencji poszczególnych projektów ujawnia się również w tym, że planowane działania nie będą skutkować przesuwaniem problemów na inne obszary ani prowadzić do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie, tworzenie enklaw.

4.6.3. Komplementarność proceduralno – instytucjonalna

System zarządzania programem rewitalizacji został wpisany w struktury Gminy Wielkie Oczy, a także bardzo mocno angażuje czynnik społeczny, co pozwoli na efektywne współdziałanie na rzecz rewitalizacji różnych środowisk oraz ich wzajemne uzupełnianie się. W systemie zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji określone zostały czytelne procedury oraz przypisano zakres odpowiedzialności w stosunku do każdej jednostki gminy oraz jej pracowników. Bardzo ważnym elementem jest również funkcjonowanie Komitetu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy, który zostanie powołany po zatwierdzeniu Programu, w tym szczegółowo rozpisany regulamin jego funkcjonowania w okresie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023.

4.6.4. Komplementarność międzyokresowa

Dokonując wyboru projektów ważnym kryterium była ciągłość programowa. Zdefiniowane projekty są naturalną kontynuacją i rozwinięciem działań oraz przedsięwzięć realizowanych przez samorząd Gminy Wielkie Oczy, który w roku 2011 uchwalił Plan Odnowy Miejscowości Wielkie Oczy. Jego realizacja trwała w czasie od roku 2011 do roku 2017. Ponadto w Gminie Wielkie Oczy, w latach 2007 – 2015 realizowano szereg zadań, odpowiadających na potrzeby społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. GOPS w Wielkich Oczach realizował wiele projektów społecznych, jak Czas na Aktywność w Gminie Wielkie Oczy trwający od 2009 do 2015 roku (skierowany do osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo oraz rolników korzystających ze świadczeń pomocy społecznej).

Przykładowe i już zrealizowane zadania w Gminie Wielkie Oczy mające charakter rewitalizacji i wdrożone w ramach Plan Odnowy Miejscowości Wielkie Oczy.

Tabela nr 71. Inwestycje zrealizowane w ramach Planu Odnowy Miejscowości Wielkie Oczy (2010 – 2017)

L.p	Nazwa zadania	Miejscowość	Rok realizacji	Koszt wykonania
1	Budowa i remonty dróg gminnych	Potok Jaworowski	2012 – 2017	340 000,00
2	Przebudowa i ukształtowanie funkcjonalno – przestrzenne centrum wsi Wielkie Oczy poprzez budowę chodników, parkingów, oświetlenia, remonty świetlicy wiejskiej oraz otoczenia Wiejskiego Domu Kultury wraz z ogrodzeniem i wyposażeniem.	Wielkie Oczy	2009	480 000,00
3	Przebudowa drogi przy ulicy Leśnej	Wielkie Oczy	2009	380 000,00
4	Remont budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Wielkich Oczach poprzez ocieplenie elewacji budynku, remont dachu oraz wykonanie podjazdu.	Wielkie Oczy	2009 - 2010	30 000,00
5	Budowa stadionu sportowego w Wielkich Oczach	Wielkie Oczy	2010 – 2011	1 500 000,00
6	Budowa dróg wewnętrznych Wielkich Oczach	Wielkie Oczy	2009 – 2012	1 200 000,00
7	Budowa kolektora w Wielkich Oczach	Wielkie Oczy	2010 – 2011	2 500 000,00
8	Budowa kanalizacji sanitarnej w Wielkich Oczach	Wielkie Oczy	2011 – 2015	10 000 000,00
9	Remont i adaptacja Synagogi w Wielkich Oczach	Wielkie Oczy	2010 – 2012	920 000,00
10	Budowa dróg gminnych	Skolin	2012 – 2015	120 000,00
11	Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Skolin	Skolin	2012 – 2014	23 000,00
12	Remont Domu Kultury w Majdanie Lipowieckim	Majdan Lipowiecki	2013	27 000,00
13	Budowa i remonty dróg gminnych	Majdan Lipowiecki	2012 - 2013	75 000,00
14	Budowa i remonty dróg gminnych	Łukawiec	2011 – 2017	310 000,00
15	Budowa Domu Kultury w Łukawcu	Łukawiec	2011 – 2015	1 500 000,00

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023

16	Budowa oświetleni ulicznych w miejscowości Łukawiec	Łukawiec	2012 – 2013	35 000,00
17	Budowa i remonty dróg gminnych	Kobylnica Wołoska	2011 – 2017	170 000,00
18	Budowa chodników	Kobylnica Wołoska	2015 – 2017	80 000,00
19	Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Kobylnica Ruska	Kobylnica Ruska	2012	15 000,00
20	Budowa dróg gminnych	Kobylnica Ruska	2011 – 2016	170 000,00
21	Budowa dróg gminnych	Bihale	2011 – 2014	200 000,00
22	Budowa kładki na Lubaczówce	Bihale	2012	150 000,00
23	Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Bihale	Bihale	2012	50 000,00

Źródło: UG Wielkie Oczy

4.6.5. Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych jest konieczna w celu realizacji zasady dodatkowości środków z Unii Europejskiej. Oznacza to również możliwość łączenie prywatnych i publicznych źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych. Współfunkcjonowanie zaplanowanych projektów w ramach LPR, które są względem siebie komplementarne, zakłada skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszarów zdegradowanych, co jest ważnym warunkiem sukcesu całego procesu rewitalizacji.

5. Plan finansowy, harmonogram i źródła finansowania

Plan finansowy określa poziom wsparcia oraz rodzaj kosztów kwalifikowanych zgodnie z zapisami Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020 oraz Wytycznymi Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa podkarpackiego na lata 2014 – 2020 w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach RPO WP 2014 – 2020.

Plan finansowy Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 obejmuje zadania zaplanowane do realizacji w latach 2019 – 2023. Został on opracowany w oparciu o koszty zgłoszonych projektów.

Poniższa tabela przedstawia plan finansowy, źródła finansowania i poziom zapotrzebowania na środki z Unii Europejskiej.

Tabela nr 71. Plan finansowy: zadania społeczne

Nr zadania	Tytuł zadania	Okres realizacji	Szacunkowy koszt w zł brutto	Źródło finansowania		
				Fundusz	Budżet gminy	Środki z UE
Z/S/1/2019	Aktywni i zintegrowani społecznie w Gminie Wielkie Oczy	2019 - 2022	60 000,00	EFS	Tak	RPO WP 2014-2020
Z/S/2/2019	Przedsiębiorczość szansa na zwiększenie własnych dochodów w Gminie Wielkie Oczy	2019-2022	80 000,00	EFS	Tak	RPO WP 2014-2020
Z/S/3/2019	Aktywni ruchowo i zdrowi	2019 - 2022	100 000,00	EFS	Tak	RPO WP 2014-2020
Suma(EFS) 100%			240 000,00			

Źródło: opracowanie własne

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023

Tabela nr 72. Plan finansowy: zadania inwestycyjne

Nr zadania	Tytuł zadania	Okres realizacji	Szacunkowy koszt w zł brutto	Źródło finansowania		
				Fundusz	Budżet gminy	Środki z UE
Z/I/1/2019	Budowa zbiorników rekreacyjnych w Wielkich Oczach wraz z infrastrukturą towarzyszącą	2019 - 2021	1 029 924,12	EFRR	Tak	RPO WP 2014-2020
Z/I/2/2019	Budowa elementów małej architektury w ramach rewitalizacji skweru przy rynku w Wielkich Oczach	2019 - 2020	422 036,33	EFRR	Tak	RPO WP 2014-2020
Z/I/3/2019	Remont konserwatorski cerkwi grekokatolickiej pw. Mikołaja Cudotwórcy w Wielkich Oczach	2019 - 2020	247 154,00	EFRR	Tak	RPO WP 2014-2020
	Suma		1 699 115,08			
Plan dofinansowania		95%	1 614 159,33			
		5%	84 955,75			

Źródło: opracowanie własne

Całkowita wartość zadań inwestycyjnych w projekcie pn.:

Rewitalizacja przestrzeni publicznej i budynku cerkwi grekokatolickiej w Wielkich Oczach wynosi: 1 699 115,08 zł brutto.

Całkowita wartość zadań społecznych w projekcie pn.:

Rewitalizacja przestrzeni publicznej i budynku cerkwi grekokatolickiej w Wielkich Oczach wynosi: 240 000,00 zł brutto.

5.1. Harmonogram realizacji planowanych zadań

Tabela nr 73. Harmonogram realizacji planowanych zadań

L.p.	Nazwa zadania	Okres realizacji zadania			
		2019	2020	2021	2022
1	Z/S/1/2019	X	X	X	X
2	Z/S/2/2019	X	X	X	X
3	Z/S/3/2019	X	X	X	X
4	Z/I/1/2019	X	X	X	
5	Z/I/2/2019	X	X		
6	Z/I/3/2019	X	X		

Źródło: opracowanie własne

5.2. Źródło finansowania planowanych zadań

Najważniejszym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych w okresie programowania 2014-2020 są środki europejskie, wydatkowane przede wszystkim w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020. Dotyczy to głównie działania 6.3 Rewitalizacja Przestrzeni Regionalnej – dedykowanemu projektom rewitalizacyjnym. Zadania rewitalizacyjne Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 lokują się w

następujących Osiach Priorytetowych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014 - 2020¹⁷:

1. Oś Priorytetowa I – Konkurencyjna i Innowacyjna Gospodarka
2. Oś Priorytetowa III – Czyta Energia
3. Oś Priorytetowa IV – Ochrona Środowiska Naturalnego i Dziedzictwa Kulturowego
4. Oś Priorytetowa VI – Spójność Przestrzenna i Społeczna
5. Oś Priorytetowa VII – Regionalny Rynek Pracy
6. Oś Priorytetowa VIII – Integracja Społeczna
7. Oś Priorytetowa IX – Jakość Edukacji i Kompetencji w Regionie

Ponadto zgodnie z Wytycznymi¹⁸ projekty rewitalizacyjne winny obejmować jak najwięcej różnych sfer w ramach różnych priorytetów inwestycyjnych i celów tematycznych. W Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 są to:

1. Cel Tematyczny 3 Wzmacnianie konkurencyjności MŚP
  - a) 3a promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości
2. Cel Tematyczny 6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami
  - a) 6c zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
  - b) 6e podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych(w tym terenów powojсковych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszeniu hałasu
3. Cel Tematyczny 8 Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników
  - a) 8i dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników
  - b) 8ii praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw w tym innowacyjnych mikro, małych i średnich przedsiębiorstw
4. Cel Tematyczny 9 Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem
  - a) 9b wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich
  - b) 9i aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans uczestnictwa i zwiększeniu szans na zatrudnienie
  - c) 9iv ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
  - d) 9v wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej

---

¹⁷ Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 372/7795/17 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 28 listopada 2017 r.

¹⁸ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020, Ministerstwo Rozwoju, Warszawa 2 sierpnia 2016 r.

Głównym celem tych działań jest wyeliminowanie lub maksymalnie możliwe ograniczenie występowania problemów społecznych na terenach zdegradowanych.

Środki prywatne

Środki prywatne w różnym stopniu oraz czasie będą angażowane na obszarze wsparcia. Zależne to będzie od możliwości samych inwestorów jak i uwarunkowań zewnętrznych, np. preferencji w określonych instrumentach finansowych i programach społeczno-gospodarczych na poziomie lokalnym i krajowym. Spośród przedsiębiorców obecnych podczas spotkań konsultacyjnych było zgłaszane zainteresowanie nowymi inicjatywami w przestrzeni publicznej. Ich propozycje i wizje związane z aktywnością gospodarczą na obszarze rewitalizowanym związane były z usługami oraz handlem.

5.3. Analiza ryzyka i zaplanowane środki zaradcze

Analizę ryzyka w kontekście przyjętego w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023 (na poziomie celów rewitalizacji) w zakresie niezbędnych interwencji gminy wynika z przeprowadzonej diagnozy. Wskazano w niej czynniki, które występują oraz uwarunkowania, w jakich powstają i w jakich uwarunkowaniach gmina będzie realizować przyjęte założenia rewitalizacji. Z uwagi na ponad czteroletni okres realizacji Programu mogą się zmienić warunki lokalne i zewnętrzne, które będą mieć wpływ na wdrożenie Programu. Dlatego też zostały zaplanowane ścieżki postępowania na wypadek pojawienia się takich okoliczności.

Na poziomie ogólnym realizacji Programu mogą powstać sytuacje problemowe:

1. Nagła zmiany w sytuacji ekonomicznej kraju i sytuacji ekonomicznej w gminie:

- Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 został przygotowany bez perspektywy przedłużenia jego realizacji do kolejnych lat,
- Realizacja zadań rewitalizacyjnych zostanie w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Wielkie Oczy rozpisana w okresie do 2023 roku,
- Planuje się przygotować przyszły budżet Gminy Wielkie Oczy pod kątem koncentracji się na realizacji zadań rewitalizacyjnych (w tym przygotowanie samorządu gminy na ewentualne kredytowanie zadań),
- Szczegółowe zapoznanie (forma warsztatowo – szkoleniowa) odpowiednich pracowników Urzędu Gminy Wielkie Oczy z założeniami Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023,
- Zakłada się również możliwość korzystania, w trakcie realizacji Programu z ekspertów zewnętrznych.

- Rozszerzenie katalogu ofert konkursowych dla organizacji pozarządowych o zjawiska kryzysowe wynikające ze sporządzonej diagnozy, finansowanych z budżetu Gminy Wielkie Oczy w ramach corocznie uchwalanych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi.

2. Zmiany we władzach samorządowych gminy, odmienne zdanie, co do zasadności realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

- Przeprowadzona została szeroka akcja informacyjno – konsultacyjna podczas stosunkowo długiego okresu przygotowywania Programu (spotkania, dyskusje, debaty, prezentacje, wizyty studyjne, duże zaangażowanie ze strony interesariuszy, zaangażowanie się jednostek organizacyjnych gminy, osób fizycznych, publikacje na stronach internetowych informacji o celach i szansach wynikających z rewitalizacji, rozmowy)
- Samorząd gminy uwzględnił taką sytuację i w Programie została zastrzeżona opcja jego aktualizacji polegającej na opracowaniu i wpisaniu nowych projektów do rodzajów zadań. Takie ewentualne zmiany zgodnie z regulaminem Komitetu Rewitalizacji w Gminie Wielkie Oczy będą przez niego opiniowane i zatwierdzane przez Radę Gminy w Wielkich Oczach. Aspekty poglądów politycznych nie będą brane pod uwagę przy ewentualnej aktualizacji.
- Katalog zadań rewitalizacyjnych, tuż po zaakceptowaniu Programu zostanie ponownie upubliczniony w celu identyfikacji się interesariuszy rewitalizacji z planowanymi zadaniami mającymi mocny wymiar społeczny.

Na poziomie indywidualnych zadań Programu mogą powstać sytuacje problemowe:

- Wdrożenie alternatywnego zadania, który niweluje dane zjawisko kryzysowe,
- Osoby odpowiedzialne będą zobowiązane do rzetelnego monitorowania wdrażania Programu i monitorowania realizacji zaplanowanych do realizacji zadań,
- Częstsze posiedzenia Komitetu Rewitalizacji w przypadku pojawienia się zagrożeń dla realizacji danego zadania,
- Bieżące monitorowanie procedur administracyjnych,
- W planie prac Komisji Stałych Rady Gminy Wielkie Oczy na lata 2019 do 2022 umieszczenie punktu dotyczącego oceny przebiegu realizacji Programu,
- W przypadku trudności i przeszkód dużego stopnia (np. zdarzenia losowe, klęski żywiołowe, kataklizmy) możliwość wprowadzenia zmian poprzez usunięcie zadania z Programu przez Radę Gminy w Wielkich Oczach w porozumieniu i uzgodnieniu z IZ RPO WP 2014 – 2020. (zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym).

6. Wdrażanie LPR Gminy Wielkie Oczy na lata 2018–2023, monitoring, ewaluacja, promocja i informacja

6.1. Organizacja procesu wdrażania

Programy Rewitalizacji mają charakter operacyjny i jako takie winne są identyfikować organizacyjne struktury wdrażające ustalone cele, rodzaje działań, zadania oraz ustalenia. Wśród struktur organizacyjnych wymienić należy dwa typy podmiotów:

- Podmiot zarządzający, czyli jednostka koordynująca wdrażanie Programu i jednocześnie prowadząca jego aktualizację, monitoring i ewaluację
- Podmiot wykonawczy, czyli jednostka sektora publicznego, prywatnego lub pozarządowego realizujący poszczególne zadania

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018-2023, jest dokumentem wieloletnim zaplanowanym do wdrożenia na przełomie dwóch kadencji samorządowych. Określa on cele i plany działań na kilka lat, dlatego ważnym elementem decydującym o skuteczności realizacji jego założeń jest skuteczny i zintegrowany system wdrażania. Dla zagwarantowania, że przyjęte postanowienia będą konsekwentnie realizowane, zapewnione zostały warunki organizacyjne i instytucjonalne do ich wdrażania i weryfikacji.

6.2. Struktura zarządzania

Rada Gminy w Wielkich Oczach – odpowiada za uchwalanie Programu i jego głównych kierunków, oraz może opiniować, dokonywać aktualizacji i zmian Programu.

Wójt Gminy Wielkie Oczy – podmiotem zarządzającym Programem będzie Wójt, który odpowiada za bieżący nadzór nad realizacją Programu, w tym dbałość o zaplanowanie w budżecie gminy środków na jego skuteczną realizację oraz pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania, a także inicjowanie decyzji o potrzebie dokonania korekt w Programie (w przypadkach powstania okoliczności wymienionych w analizie sytuacji ryzykownych).

Komitet Rewitalizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 – zostanie powołany po przyjęciu Programu do realizacji (jest forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji, pełni również funkcję opiniodawczą Wójta Gminy Wielkie Oczy). Komitet zajmuje i wyraża swoje stanowisko w formie opinii. W skład Komitetu Rewitalizacji wchodzi przedstawiciele lokalnych stowarzyszeń i organizacji, przedsiębiorcy i osoby zamierzające prowadzić działalność gospodarczą, mieszkańcy, przedstawiciele osób prawnych. Udział w pracach zespołu ma charakter społeczny. Obsługę administracyjno – organizacyjną zapewniają wyznaczeni pracownicy Urzędu Gminy w Wielkich Oczach.

Komitet Rewitalizacji reprezentuje interesariuszy rewitalizacji. Komitet uczestniczy w sporządzaniu i opiniowaniu uchwał Rady Gminy oraz zarządzeń Wójta Gminy Wielkie Oczy w sprawach dotyczących wdrażania Programu. Proces wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018-2023 będzie realizowany w oparciu o schemat wdrażania pomocy Unii Europejskiej. Konkretnie projekty będą implementowane zgodnie z zasadami wydatkowania środków, według źródeł ich pochodzenia, co w niektórych sytuacjach może oznaczać konieczność sprostania wielu wymogom formalnym przez podmiot korzystający z różnych źródeł finansowania (dotyczy to w szczególności odmiennych zasad wykorzystywania środków pochodzących ze źródeł krajowych oraz środków pochodzących ze źródeł Unii Europejskiej).

6.3. Zadania Urzędu Gminy w Wielkich Oczach

- Realizacja Programu, w rozumieniu koordynowania i animowania działań administracji i beneficjentów, w kierunku przestrzegania zasad wdrożenia, wymagań wewnętrznych i zewnętrznych (np. RPO WP), a także spójności Programu,
- Monitorowanie realizacji Programu,
- Aktualizacja i kontynuacja procesu planowania,
- Planowanie dalszych procesów rozwojowych, wykraczających poza okres realizacji niniejszego Programu (tj. rok 2023),
- Organizacja procesu upowszechniania Programu i komunikacji społecznej(opp, inne podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorcy, mieszkańcy, instytucje, osoby prawne,
- Opracowanie sprawozdań i dokonywanie oceny realizacji Programu,
- Obsługa administracyjno – organizacyjna.

W przypadku przedsięwzięć, w których bezpośrednim beneficjentem będzie Gmina, przygotowanie wniosków oraz odpowiedzialność za pełen nadzór nad realizacją zadań leżała będzie w zakresie obowiązków pracowników Urzędu Gminy w Wielkich Oczach. Zgodnie z przyjętą praktyką przez Urząd Gminy w Wielkich Oczach, w przypadku realizacji własnych projektów pracownicy merytoryczni będą odpowiedzialni za m.in. następujące obszary:

- Przygotowanie wniosków wg obowiązujących wytycznych oraz złożenie ich w odpowiednim terminie i właściwej instytucji finansującej,
- Przygotowanie dokumentacji technicznej(nadzór nad pracami projektowymi terminami uzgodnień), w tym wszystkich załączników niezbędnych w celu realizacji danego zadania,
- Współpraca z instytucjami finansującymi wdrażania zadań,
- Współpraca z samorządem wojewódzkim i powiatowym,
- Przygotowanie odpowiedniej dokumentacji w przypadku rozpoczęcia kontroli realizacji Programu(uprawnione organy UE, instytucje państwowe i instytucje samorządowe),
- Nadzór nad właściwym przebiegiem wdrażania Programu,

- Przygotowanie i wykonanie procedury zamówień publicznych w celu wykonania zadań,
- Archiwizacja dokumentacji dla poszczególnych zadań Programu zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie zadania,
- Opracowanie okresowych, rocznych i końcowych raportów monitoringu i ewaluacji wdrażanych działań,
- Zapewnienie właściwej promocji Programu i realizowanych zadań.

Ponadto pracownicy działu finansowego odpowiedzialni będą za opracowanie harmonogramów wniosków o płatności, właściwe opisywanie dokumentów księgowych, obsługę kont, składanie wniosków o płatność, dokonywanie płatności na rzecz wykonawców robót lub usług, wyliczanie wkładu własnego interesariuszy Programu. Zakłada się również możliwość korzystania, w zakresie opracowania dokumentacji aplikacyjnej i technicznej, z ekspertów zewnętrznych.

Dla sprawnego zarządzania większymi zadaniami inwestycyjnymi, wymagającymi współpracy i wiedzy fachowej, Wójt Gminy Wielkie Oczy będzie mógł powoływać Zespoły Zadaniowe. W ich skład będą wchodzić przedstawiciele poszczególnych komórek odpowiedzialnych za częściowe funkcje zarządzania projektem.

Złożoność problemów wymagających kompleksowych i całościowych rozwiązań to podstawowe przyczyny wzrostu znaczenia oraz coraz częstszego wykorzystywania zespołów zadaniowych w administracji samorządowej.

Celem powołania Zespołów jest właściwe przygotowanie projektu od strony technicznej i sprawne nim zarządzanie począwszy od przygotowania specyfikacji istotnych warunków zamówienia, poprzez przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, podpisanie umowy, wykonanie, kontrolę i nadzór nad postępem realizacji danego zadania, opiniowanie sposobu realizacji danego zadania, wnoszenie uwag i propozycji korekt podczas wykonywania danego zadania, monitorowanie i ocenianie stopnia realizacji danego zadania na danym etapie.

6.4. Promocja i informacja

Promocja i informacja o Programie i o danym zadaniu będzie obligatoryjnie spełniać wymogi umowy/umów o dofinansowanie na wykonanie zadania/zadań, realizację Programu przez Gminę Wielkie Oczy. Urząd Gminy w Wielkich Oczach, jako aktywny uczestnik wdrażania do realizacji poszczególnych zadań będzie na bieżąco umieszczał informacje o postępach wraz z dokumentacją multimedialną. Ponadto w umowach z Wykonawcą/Wykonawcami zostanie zawarta klauzula dotycząca obowiązku Wykonawcy informowania, na jego stronie internetowej, o IZ WP RPO 2014 -2020, JST, Programie, wykonywanym zadaniu, źródle jego finansowania, poziomie jego dofinansowania, oraz osiągniętych rezultatach.

Działania promocyjno – informacyjne zostaną dostosowane do ewentualnych korekt Programu.

Za podejmowanie konkretnych działań promocyjnych odpowiadać będzie Operator Programu (Gmina Wielkie Oczy), który określi:

- cele działań informacyjnych i promocyjnych;
- potencjalne grupy docelowe działań informacyjnych i promocyjnych;
- strategie informowania i promocji.

Podstawowymi celami działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych, w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 -2023, powinno być podniesienie świadomości opinii publicznej o przebiegu realizacji Programu i jego rezultatach oraz angażowanie społeczeństwa do podwyższenia stopnia zainteresowania i zaangażowania się mieszkańców i interesariuszy Gminy Wielkie Oczy w proces wdrażania Programu.

Ze względu na zintegrowany charakter Programu, zasięg terytorialny, zaangażowanie interesariuszy, oraz zaplanowane efekty jego realizacji, do grup docelowych działań LPR zaliczyć należy:

- Społeczeństwo, z uwzględnieniem specyficznych narzędzi kierowanych do mieszkańców obszarów rewitalizowanych oraz kierowanych do mieszkańców obszarów gminy nieobjętych Programem,
- Beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Programu,
- Partnerów społeczno-gospodarczych,
- Organizacje pozarządowe/podmioty ekonomii społecznej,
- Samorządy gospodarcze, instytucje otoczenia biznesu, przedstawiciel przedsiębiorców i osoby zainteresowane podjęciem własnej działalności gospodarczej,
- Właściwe władze publiczne (władze regionalne województwa podkarpackiego, administracja rządowa szczebla wojewódzkiego, władze publiczne gmin i powiatów, grupy inicjatywne,
- Media (prasa, radio, telewizja o zasięgu lokalnym, media elektroniczne, portale społecznościowe),
- Innych potencjalnych interesariuszy Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 –2023, nieaktywnych w trakcie opracowania Programu, ale mogących zgłosić swój akces, w trakcie realizacji Programu (praca Komitetu Rewitalizacji, monitoring, ewaluacja, aktualizacja, zmiany w lokalnym i krajowym programowaniu kolejnych perspektyw finansowych). W Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018-2023 zostały zamieszczone wzory wniosków aktualizacyjnych.

Samorząd Gminy Wielkie Oczy akcje promocyjno – informacyjne budował będzie w formie dwukierunkowej, tj. informowanie odbiorców przekazu, ale również stworzeni możliwości przekazywania informacji zwrotnych i wyrażania własnych opinii.

Plan Promocji uwzględnia zarówno bierne, jak i czynne prawo obywateli do informacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami i standardami. Dla potrzeb realizacji Programu zostanie opracowany Plan

Informacyjno – Promocyjny(PIR). I tak, wśród instrumentów realizacji działań PR w tych sferach wymienić należy:

- Korzystanie z oficjalnych stron internetowych gminy i jednostek organizacyjnych do publikacji informacji o rewitalizacji,
- Prowadzenie serwisu internetowego Programu Rewitalizacji, w którego skład wejść powinny:
- Opis problematyki związanej z podjętymi działaniami w obszarze rewitalizacji,
- Informacje pisemne o Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023,
- Informowanie mieszkańców i interesariuszy o bieżącym stanie wdrażania Programu,
- Inne informacje(BIP): ogłoszenia, ocena ofert, wyniki,
- Bieżąca informacja o możliwościach pozyskania środków na projekty/konkursy związane z - baza przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- Bieżące informacje o możliwości pozyskania środków na wsparcie i wzmocnienie potencjału gospodarczego Gminy Wielkie Oczy, które wpisują się w Program,
- Utworzenie na stronie internetowej Gminy Wielkie Oczy zakładki poświęconej inicjatywom dedykowanym podmiotom ekonomii społecznej,
- Publikacje statystyk i raportów dotyczących realizacji Programu,
- Galeria fotografii: przed realizacją i po realizacji,
- Lokalne audycje radiowo – telewizyjne dotyczące Programu,
- Opracowanie krótkiego filmu podsumowującego realizację Programu i umieszczenie go na stronie internetowej Gminy Wielkie Oczy,
- Regularne przedstawianie informacji Wójta Gminy Wielkie Oczy i Stałych Komisji Rady Gminy podczas Sesji Rady Gminy w Wielkich Oczach.

6.5. *Monitoring i ewaluacja*

Gwarancją powodzenia wdrażania wieloletniego procesu rewitalizacji, w tym prawidłowej i efektywnej realizacji założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 jest system monitoringu skuteczności działań oraz w wprowadzania modyfikacji adekwatnych w reakcji na zmiany w treści dokumentu.

Gmina Wielkie Oczy prowadzić będzie monitoring polegający na systematycznym zbieraniu i analizie ilościowych i jakościowych informacji w zakresie wdrażanych zadań oraz realizacji całego programu, mający tym samym na celu zapewnienie zgodności z uprzednio zatwierdzonymi założeniami i celami. W monitorowaniu brać będą udział wszystkie podmioty zaangażowane we wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023. Zaliczyć do nich należy:

1. Radę Gminy w Wielkich Oczach,
2. Wójta Gminy Wielkie Oczy,
3. Urząd Gminy w Wielkich Oczach, jako Operator LPR Wielkie Oczy,
4. Zespół ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023,
5. Komitet Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023,
6. Centrum Kultury w Gminie Wielkie Oczy,
7. Podmioty będące beneficjentami LPR Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023.

Podstawowym celem monitoringu jest dostarczenie informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania zadań w ramach LPR Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 i całego Programu. Zakłada się, że głównym podmiotem monitorującym wdrażanie LPR Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 będzie Urząd Gminy w Wielkich Oczach, jako Operator Programu.

Podmiotem odpowiedzialnym za wdrożenie przyjętych założeń Programu będzie Wójt Gminy Wielkie Oczy, dysponujący aparatem wykonawczym merytorycznych pracowników z poszczególnych jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy w Wielkich Oczach, w tym wchodzących w skład Zespołu ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023.

Ewaluacja, jako narzędzie oceniania realizacji przedsięwzięć jest skutecznym i potrzebnym narzędziem wspomagającym proces wdrażania. Użycie tego narzędzia, jako elementu zarządzania Programem ma na celu poprawę jakości, skuteczności i spójności realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018-2023 w odniesieniu do konkretnych problemów obszaru rewitalizowanego z jednoczesnym uwzględnieniem celu strategicznego podejmowanych działań.

Ocena wszystkich projektów i zadań rewitalizacyjnych zostanie dokonana przy współudziale wszystkich interesariuszy rewitalizacji oraz w oparciu o opracowanie ewaluacji ex-post, czyli na zakończenie realizacji Programu. Ewaluacja w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018-2023 będzie prowadzona w oparciu o kryteria ewaluacyjne:

1. SKUTECZNOŚĆ (ang. *effectiveness*) – kryterium pozwalające ocenić, w jakim stopniu osiągnięte zostały cele dokumentu zdefiniowane na etapie planowania,
2. EFEKTYWNOŚĆ (ang. *efficiency*) – kryterium pozwalające ocenić poziom „ekonomiczności” zrealizowanych projektów, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów,
3. UŻYTECZNOŚĆ (ang. *utility*) – kryterium pozwalające ocenić do jakiego stopnia oddziaływanie programu odpowiada zdiagnozowanym potrzebom grupy docelowej,
4. TRAFNOŚĆ (ang. *relevance*) – kryterium pozwalające ocenić do jakiego stopnia cele programu odpowiadają potrzebom i priorytetom wskazanym w odniesieniu do obszaru rewitalizowanego,
5. TRWAŁOŚĆ (ang. *sustainability*) – kryterium pozwalające ocenić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem programu będą nadal widoczne po zakończeniu jego realizacji.

Ewaluację Programu i archiwizowanie dokumentacji ewaluacyjnej jest przypisana do Operatora Programu Rewitalizacji.

6.6. Aktualizacja Programu

Realizacja procesu rewitalizacji w Gminie Wielkie Oczy będzie trwać min. 4 lata. Program zakłada, że mogą zaistnieć okoliczności opisane w punkcie „Analiza sytuacji ryzykownych i zaplanowane środki zaradcze” wymagające okresowej aktualizacji LPR oraz aktualizacji, w razie zaistnienia takich nowych i dynamicznych okoliczności.

Aktualizacja, o ile zaistnieją ku niej odpowiednie przesłanki, dokonywana będzie, co najmniej raz w roku wraz z przedłożeniem Radzie Gminy Wielkie Oczy sprawozdania z stanu realizacji Programu. Procedura okresowej aktualizacji LPR obejmuje następujące kroki:

- Zainteresowane podmioty, działające na obszarach wskazanych do rewitalizacji w ramach Programu lub zainteresowane podjęciem takiej działalności, w zakresie przyczyniającym się do realizacji celów rewitalizacji, zgłaszają swoje propozycje w formie pisemnej do Urzędu Gminy w Wielkich Oczach,

- Wójt Gminy Wielkie Oczy, po konsultacjach z właściwymi wydziałami Urzędu Gminy, oraz po zapoznaniu się z opinią Komitetu Rewitalizacji i Zespołu ds. Rewitalizacji, dokonuje weryfikacji zgłoszonych propozycji i wydaje opinię odnośnie włączenia lub odmowy włączenia zgłoszonego działania bądź innej proponowanej zmiany do Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018-2023,
- Zespół ds. Rewitalizacji, dwa razy w pełnym roku kalendarzowym przedkłada Wójtowi i Radzie Gminy Wielkie Oczy informację o stanie realizacji programu oraz ewentualne propozycje aktualizacyjne Programu,
- Jeżeli planowane zmiany wymagają włączenia do Programu nowych projektów, modyfikacji założonych celów bądź też wyznaczonych kierunków działań warunkujących powodzenie rewitalizacji – Wójt Gminy Wielkie Oczy podejmuje decyzję o przystąpieniu do aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018-2023,
- Każdorazowa aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018-2023 wymaga podjęcia Uchwały przez Radę Gminy w Wielkich Oczach.

6.6.1. Aktualizacja wzór wniosku – zadania społeczne

Tabela nr 74. Wzór wniosku do LPR – zadanie społeczne.

Wniosek o umieszczenie zadania społecznego w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023	
Data wpływu	
Miejsce składania wniosku	Urząd Gminy w Wielkich Oczach, 37- 627 Wielkie Oczy, ul. Leśna 2
A. Dane dotyczące Wnioskodawcy	
1. Nazwa Wnioskodawcy	
2. Adres wnioskodawcy	Dane teleadresowe(nr tel., e-mail):
3. Status beneficjenta	
☐ Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia	
☐ Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną	
☐ Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne	
☐ Partnerzy sfery społecznej i gospodarczej	
☐ Jednostki naukowe/ placówki oświatowe	
☐ Szkoły wyższe	

☐ Instytucje kultury
☐ Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych
☐ Spółdzielnie wspólnoty mieszkaniowe, TBS
☐ Podmioty ekonomii społecznej
☐ Grupy Inicjatywne
☐ Przedsiębiorstwa komunalne/Skarbu Państwa
☐ Porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera
4. Realizacja zadania z partnerami (jeżeli tak to prosimy podać ich Nazwę i dane kontaktowe)

B. Dane dotyczące zadania		
5. Nazwa zadania		
5.1 Lokalizacja zadania	Obszar rewitalizacji	Dokładny adres
5.2 Proponowany termin realizacji	Termin rozpoczęcia	Termin zakończenia
5.3 Opis zadania		
5.4 Typy zadania w odniesieniu do celów działań rewitalizacyjnych		
	☐ działania skierowane na rozwój zasobów ludzkich	
	☐ działania związane z podniesieniem poziomu bezpieczeństwa	
	☐ działania związane z sytuacją na rynku pracy	
	☐ działania związane z podwyższaniem ocen wyników egzaminacyjnych w szkołach prowadzonych przez Gminę Wielkie Oczy	
	☐ działania związane z zwiększaniem liczby i roli organizacji pozarządowych	
	☐ działania związane ze wsparciem istniejących podmiotów ekonomii społecznej oraz tworzeniem nowych podmiotów ekonomii społecznej	
	☐ działania dotyczące walki z patologiami i uzależnieniami	
	☐ działania związane z tworzeniem nowych miejsc pracy	
	☐ działania związane z oferta dla osób w wieku senioralnym	
	☐ działania związane z ofertą dla dzieci i młodzieży	
	☐ działania związane z integracją mieszkańców Gminy Wielkie Oczy	

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023

	☐ inne działania
--	---

C. Finansowanie zadania			
6. Szacunkowa wartość zadania wyrażona w PLN			
6.1 Podział źródeł finansowania	Kapitał własny	Dotacja(inne źródło)	Inne(jakie)

Źródło: opracowanie własne

6.6.2. Aktualizacja wzór wniosku – zadanie inwestycyjne

Wnioski dotyczące zgłaszania aktualizacji dostępne będą w Urzędzie Gminy Wielkie Oczy, oraz na stronie internetowej Urzędu Gminy Wielkie Oczy. Także Komitet Rewitalizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018-2023, będzie dysponował wersjami papierowymi.

Tabela nr 74. Wzór wniosku do LPR - zadanie inwestycyjne.

Wniosek o umieszczenie zadania inwestycyjnego w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023			
Data wpływu			
Miejsce składnia		Urząd Gminy Wielkie Oczy, 37- 627 Wielkie Oczy, ul. Leśna 2	
A. DANE DOTYCZĄCE PROJEKTU			
1. Tytuł projektu			
1.1. Lokalizacja projektu, nr ewidencyjny działki:	Obszar rewitalizacji:	Adres projektu:	
.....	.....	.....	
1.2. Przewidywany termin rozpoczęcia i zakończenia prac	Termin rozpoczęcia:	Termin zakończenia:	
	.....	.....	
1.3. Stopień zaawansowania prac (analizy, zezwolenia, dok. techniczna)			
2. Opis projektu (max. 4000 znaków) - cel projektu, realizacja działań			
Cel projektu/ uzasadnienie :			
Stan aktualny:			
Stan projektowany:			
Najważniejsze zadania rzeczowo -techniczne do wykonania			
3. Typ projektu:			
A. przebudowa,	B. przebudowę,	C. roboty	

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023

rozbudowa, nadbudowa, remont budynków użyteczności publicznej		remont obszaru przestrzeni publicznej		restauratorskie i konserwatorskie budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej	
D. budowa, przebudowa, rozbudowa infrastruktury drogowej		E. budowa, przebudowa, rozbudowa, podstawowej infrastruktury komunalnej		F. przebudowa części wspólnych budynków mieszkalnych	
G. przebudowa i zakup systemów poprawy bezpieczeństwa publicznego		H. realizacja zakupu sprzętu i wyposażenia bezpośrednio związanego z funkcją, jaka będzie pełniona przez budynek/ przestrzeń publiczną			
G. INNE:					
4. Wskaźniki osiągnięte w wyniku realizacji projektu					
Powierzchnia odnowionych budynków [m ²]: □			Liczba utworzonych miejsc pracy [szt.]:		
Powierzchnia zagospodarowanego obszaru[ha]:			Liczba założonych przedsiębiorstw [szt.]:		
B. FINANSOWANIE PROJEKTU					
5. Budżet projektu (w zł): Minimalna wartość wydatków kwalifikowanych projektu : 400 000,00 PLN					
6. Maksymalny % poziom dofinansowania: 95%					
6.1 Udział środków własnych:	Kapitał własny	Kredyt	Inny (jaki)		
C. DANE DOTYCZĄCE WNIOSKODAWCY					
7. Nazwa Wnioskodawcy		7.1. Adres wnioskodawcy: (kod, miejscowość, ulica, nr lokalu)			
7.1 Dane osoby upoważnionej do kontaktu	(imię, nazwisko, telefon, e-mail)				

7.2 Status beneficjenta	☐ Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia	
	☐ Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną	
	☐ Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną	
	☐ Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne	
	☐ Partnerzy społeczni i gospodarczy	
	☐ Jednostki naukowe	
	☐ Szkoły wyższe	
	☐ Instytucje kultury	
	☐ Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych	
	☐ Spółdzielnie / wspólnoty mieszkaniowe, TBS	
	☐ Podmioty ekonomii społecznej	
	☐ Grupy Inicjatywne	
	☐ Przedsiębiorstwa komunalne / Skarbu Państwa	
☐ Porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera		

7. Partycypacja społeczna w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023

Samorząd Gminy Wielkie Oczy w czasie opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 -2023 uwzględnił i podkreślił znaczenie partycypacji społecznej i partnerstwa min. poprzez:

- Podjęcie przez Radę Gminy Wielkie Oczy Uchwały NR XXX/19/2018 z dnia 24 maja 2018 r. w sprawie przystąpienia do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 -2023,
- Obwieszczenie przez Wójta Gminy Wielkie Oczy o rozpoczęciu opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 -2023,

- Zaproszenie mieszkańców Gminy przez Wójta Gminy Wielkie Oczy do udziału w konsultacjach społecznych w sprawie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 -2023,
- Zarządzenie NR 50/2018 Wójta Gminy Wielkie Oczy z dnia 4 czerwca 2018 r. w sprawie powołania Zespołu ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023,
- Upublicznieniem i udostępnieniem Ankiety dotyczącej opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 -2023,
- Upublicznieniem i udostępnieniem Formularza zgłaszania przedsięwzięcia rewitalizacyjnego w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 -2023,
- Przeprowadzenie konsultacji społecznych w sprawie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023, w dniach od 12 czerwca 2018 roku do 25 czerwca 2018 roku,
- Przeprowadzenie badań ankietowych w dniach od 12 czerwca 2018 roku do 19 czerwca 2018 roku,
- Przeprowadzenie debaty podsumowującej konsultacje społeczne w sprawie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 -2023.

Prace związane z przygotowaniem Programu, jego wdrażaniem i aktualizacją oparte są na zasadzie współpracy ze wszystkimi grupami osób zainteresowanych, w tym z uwagi na liczbę mieszkańców Gminy Wielkie Oczy, z jej mieszkańcami, użytkownikami gruntów i nieruchomości, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami, grupami nieformalnymi, związkami wyznaniowymi.

Bardzo ważnym elementem opracowania i realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023 jest udział lokalnej społeczności w formach:

- przygotowanie programu,

- wdrażanie programu,

- ocena wdrażania programu

Do udziału w pacach związanych z opracowaniem i wdrożeniem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 zostali zaproszeni:

- mieszkańcy Gminy Wielkie Oczy,

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji w Gminie Wielkie Oczy oraz właściciele, użytkownicy wieczystych nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na obszarze rewitalizacji,

- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić własną działalność gospodarczą na terenie Gminy Wielkie Oczy,

- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na terenie Gminy Wielkie Oczy działalność społeczną, w tym podmioty ekonomii społecznej,

- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne oraz pomocnicze,

- jednostki administracyjne władzy publicznej,

- oraz inne podmioty, które na terenie obszaru rewitalizacji sprawują uprawnienia Skarbu Państwa.

7.1. Wzór ankiety

ANKIETA - wzór

Dotyczy opracowania

„Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 -2023”

Szanowni Państwo

W oparciu o wyniki niniejszej ankiety chcielibyśmy poznać Państwa opinii w zakresie aktualnych potrzeb i oczekiwań związanych z możliwością reagowania na problemowe sytuacje społeczno – gospodarcze, przestrzenno- funkcjonalne, techniczne i środowiskowe na terenie Gminy Wielkie Oczy. Niniejsza ankieta jest przeprowadzana w związku z podjęciem przez Radę Gminy Wielkie Oczy, Uchwały Nr XXXIII/19/2018, z dnia 24 maja 2018 r., w sprawie przystąpienia do sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wielkie Oczy.

Lokalny Program Rewitalizacji, to wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej ukierunkowany na wyprowadzenie obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenie warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnych aktywności w ramach rewitalizacji (Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 3 lipca 2015 r.).

Liczymy, że wyniki tej ankiety pozwolą na poznanie Państwa opinii dotyczących problemów, które powinny zostać podjęte w opracowywanym dokumencie. Wyniki niniejszej ankiety będą miały wpływ na wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz wytypowania projektów, które zostaną wykazane we wniosku do Departamentu Rozwoju Regionalnego w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego.

Ankieta jest anonimowa, a jej wyniki posłużą wyłącznie do celów opracowania „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023”.

Bardzo zapraszam Mieszkańców Gminy Wielkie Oczy do wyrażenia własnych opinii i określenia wyborów w oparciu o załączoną ankietę.

WYPEŁNIONĄ ANKIETĘ można przekazać:

drogą elektroniczną na adres: krzywiak@wielkieoczy.info.pl

drogą korespondencyjną na adres: Urząd Gminy Wielkie Oczy ul. Leśna 2, 37 – 627 Wielkie Oczy „Konsultacje społeczne – rewitalizacja”,

Lub osobiście do Urzędu Gminy. (pok. Nr 9)

w terminie od 12.06.2018 r. do 19.06.2015 do godziny 15:¹⁵

Tomasz Lorenc

Wójt Gminy Wielkie Oczy

WYBÓR OBSZARÓW i PROBLEMÓW

1. Prosimy wymienić 3 najważniejsze atuty/silne strony Gminy Wielkie Oczy:

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....

2. Prosimy wymienić 3 najważniejsze problemy/słabe strony Gminy Wielkie Oczy:

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....

3. Prosimy wskazać miejscowość, która wymaga według Pani/Pana podjęcia działań rewitalizacyjnych (proszę wskazać maksymalnie 1 miejscowość, poprzez wstawienie znaku X):

L.p.	Miejscowości Gminy	Wskazanie
1	Bihale	
2	Kobylnica Ruska	
3	Kobylnica Wołoska	
4	Łukawiec	
5	Majdan Lipowiecki	
6	Potok Jaworowski	
7	Skolin	
8	Wielkie Oczy	
9	Wólka Żmijowska	
10	Żmijowiska	

4. Prosimy określić, jaki jest Pani/Pana związek z wybranym powyżej obszarem

Wybrana miejscowość ..... (prosimy o zaznaczenie)
jest:

- miejscem zamieszkania
- miejscem pracy
- miejscem prowadzenia działalności gospodarczej
- miejscem uznawanym jako lokalne centrum
- miejscem spędzania wolnego czasu
- inne, proszę uzupełnić.....

W dalszej części ankiety bardzo prosimy o Państwa ocenę stopnia nasilenia kryzysowych problemów na następujących obszarach:

Społeczny, Gospodarczy, Środowiskowy, Przestrzenno –Funkcjonalny, Techniczny

5. Obszar Społeczny - prosimy o dokonanie oceny poziom natężenia możliwych **problemów społecznych, w skali od 1 do 5, co oznacza:** (1-brak problemu, 2- niski poziom problemu, 3 - średni poziom problemu, 4 - duży poziom problemu, 5 – bardzo wysoki poziom problemu):

Problem i ocena jego poziomu	Miejscowość					
Alkoholizm i inne uzależnienia	<table border="1" style="display: inline-table; margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		
Ubóstwo i bezrobocie	<table border="1" style="display: inline-table; margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		
Przemoc w rodzinie	<table border="1" style="display: inline-table; margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		
Emigracja	<table border="1" style="display: inline-table; margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		
Niezadawalający poziom edukacji	<table border="1" style="display: inline-table; margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		
Brak wolontariatu, inicjatyw samopomocowych oraz inicjatyw integrujących środowisko gminy	<table border="1" style="display: inline-table; margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		
Rosnąca liczba przestępstw i rosące poczucie zagrożenia bezpieczeństwa,	<table border="1" style="display: inline-table; margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		
Brak ofert integrujących , aktywizujących i wspomagających dla osób w wieku senioralnym	<table border="1" style="display: inline-table; margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		
Niewystarczająca ilość wydarzeń kulturalnych oraz miejsc na ich organizowanie	<table border="1" style="display: inline-table; margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		

6. Obszar Gospodarczy - prosimy o dokonanie oceny poziom natężenia możliwych **problemów gospodarczych, w skali od 1 do 5, co oznacza:** (1-brak problemu, 2- niski poziom problemu, 3 - średni poziom problemu, 4 - duży poziom problemu, 5 – bardzo wysoki poziom problemu):

Problem i ocena jego poziomu	Miejscowość					
Mała liczba lokalnych przedsiębiorstw	<table border="1" style="display: inline-table; margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		
Słabo rozwinięty sektor usług	<table border="1" style="display: inline-table; margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		
Niski poziom dochodów mieszkańców	<table border="1" style="display: inline-table; margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		
Niewykorzystany potencjał turystyczny, krajobrazowy, brak miejsc na promocję lokalnych produktów	<table border="1" style="display: inline-table; margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		
Brak lub mała ilość gospodarstw agroturystycznych,	<table border="1" style="display: inline-table; margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		

7. **Obszar Środowiskowy** - prosimy o dokonanie oceny poziom natężenia możliwych **problemów środowiskowych, w skali od 1 do 5, co oznacza:** (1-brak problemu, 2- niski poziom problemu, 3 - średni poziom problemu, 4 - duży poziom problemu, 5 – bardzo wysoki poziom problemu):

Problem i ocena jego poziomu	Miejscowość					
Poziom zanieczyszczenia powietrza	..... <table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">1</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">2</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">3</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">4</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		
Koncentracja hałasu komunikacyjnego	<table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">1</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">2</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">3</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">4</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		
Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia	<table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">1</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">2</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">3</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">4</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		
Gospodarka wodno - ściekowa	<table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">1</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">2</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">3</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">4</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		

8. **Przestrzenno - Funkcjonalny** - prosimy o dokonanie oceny poziom natężenia możliwych **problemów przestrzenno - funkcjonalnych, w skali od 1 do 5, co oznacza:** (1-brak problemu, 2- niski poziom problemu, 3 - średni poziom problemu, 4 - duży poziom problemu, 5 – bardzo wysoki poziom problemu):

Problem i ocena jego poziomu	Miejscowość					
	.....					
Mało atrakcyjnych miejsc wspólnych spotkań, zgromadzeń (np. skwer, place handlowe, świetlica itp.)	<table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">1</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">2</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">3</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">4</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		
Bariery architektoniczne w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych	<table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">1</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">2</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">3</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">4</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		
Brak terenów rekreacyjno - wypoczynkowych (np. place zabaw, tereny zielone, ścieżki rowerowe, itp.)	<table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">1</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">2</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">3</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">4</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		
Niewystarczająca ilość lub brak stałych miejsc noclegowych	<table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">1</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">2</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">3</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">4</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		

9. **Techniczny** - prosimy o dokonanie oceny poziom natężenia możliwych **problemów technicznych, w skali od 1 do 5, co oznacza:** (1-brak problemu, 2- niski poziom problemu, 3 - średni poziom problemu, 4 - duży poziom problemu, 5 – bardzo wysoki poziom problemu):

Problem i ocena jego poziomu	Miejscowość					
	.....					
Brak dostępu do szybkich łączy internetowych, brak internetowego punktu informacji, z możliwością doładowania telefonów komórkowych i innych urządzeń mobilnych)	<table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">1</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">2</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">3</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">4</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		
Brak monitoringu na miejscach publicznych	<table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">1</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">2</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">3</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">4</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		
Stan techniczny budynków mieszkalnych	<table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">1</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">2</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">3</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">4</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		
Stan techniczny obiektów i terenów zabytkowych	<table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">1</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">2</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">3</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">4</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		

Infrastruktura techniczna: kanalizacja, wodociągi, gaz, zaopatrzenie w wodę, sieć energetyczna	<table border="1"><tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr></table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		
Mała liczba i niski standard mieszkań społecznych	<table border="1"><tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr></table>	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5		

Inne wnioski i uwagi (wraz z przypisaniem znaczenia/wagi problemu, w skali od 1 do 5):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

7.2. Wyniki konsultacji społecznych

Podsumowanie konsultacji społecznych w sprawie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2023

Konsultacje społeczne dotyczące opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 zostały rozpoczęte Ogłoszeniem Wójta Gminy Wielkie Oczy z dnia 4 czerwca 2018 r. Informacja o konsultacjach społecznych została zamieszczona na stronie internetowej Gminy Wielkie Oczy oraz upubliczniona na tablicy informacyjnej Urzędu Gminy.

Zarządzeniem NR 50/2018 Wójta Gminy Wielkie Oczy z dnia 4 czerwca został powołany Zespół ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023.

Konsultacje prowadzone były w następujących formach:

- 1. Zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej**
- 2. Spotkanie** informacyjno - konsultacyjne w dniu 12 czerwca 2018 roku, w Sali Narad Urzędu Gminy Wielkie Oczy.
- 3. Wizja lokalna w terenie obszaru zdegradowanego** w dniu 15 czerwca 2018 roku.
- 4. Debata podsumowująca wyniki ankiet i zgłaszanych przedsięwzięć** w dniu 25 czerwca 2018 r. w Sali Narad Urzędu Gminy Wielkie Oczy.

W okresie trwania konsultacji społecznych zostały zgłoszone trzy przedsięwzięcia do ujęcia w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023. Są to:

- **Budowa elementów małej architektury w ramach rewitalizacji skweru przy rynku w Wielkich Oczach;**
- **Budowa zbiorników rekreacyjnych w Wielkich Oczach wraz z infrastrukturą towarzyszącą;**
- **Remont konserwatorski cerkwi grekokatolickiej pw. Mikołaja Cudotwórcy w Wielkich Oczach.**

5. **Badania ankietowe.** Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w dniach 12.06.2018 r. do 19.06.2018 r.

W wyznaczonym terminie wpłynęło 26 ankiet. Wyniki badań ankietowych.

- **Analiza wyników ankiet**

Ankiety dotyczące opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 - 2013 były udostępnione mieszkańcom Gminy Wielkie Oczy i interesariuszom gminy na stronie internetowej Urzędu Gminy i Urzędzie Gminy Wielkie Oczy. Ankiety zbierane były w dniach od 12.06.2018 r. do 19.06.2018 r. W wyznaczonym czasie wpłynęło 26 wypełnionych ankiet. Z analizy punktu 1 ankiety (atuty/silne strony) i punktu 2 ankiety (problemy/słabe strony) powstał obszerny katalog, który głównie jest związany z Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023, ale jednocześnie może posłużyć Samorządowi Gminy Wielkie Oczy do podejmowania innych decyzji uwzględniających oceny zawarte w ankietach. W ocenach słabych i mocnych stron Ankietowani w kilku przypadkach określania słabych i mocnych stron Gminy Wielkie Oczy podali kolidujące ze sobą oceny. Spośród wymienionych w ankietach mocnych stron najczęściej powtarzającymi się są: przyroda, lesistość czyste powietrze, zabytki. Po stronie słabych stron najczęściej wymieniane to: brak kanalizacji, bezrobocie, emigracja, brak zakładów pracy, brak komunikacji zbiorowej.

Tabela nr 62. Analiza wyników ankiet

Mocne strony	Słabe strony
Walory przyrodnicze	Zła jakość dróg
Dobrze rozwinięta oświata	Bezrobocie
Duża liczba zabytków	Brak oczyszczalni ścieków, kanalizacji
Duża lesistość	Bardzo słaba organizacja wydarzeń kulturalnych
Świeże i zdrowe powietrze	Brak stomatologa
Odnowione i wyposażone place szklone, boiska sportowe	Brak kanalizacji
Piękne lasy, stawy	Emigracja mieszkańców gminy
Dobrze wyposażona straż pożarna	Słabe zarobki
Dobrze działające kluby sportowe i koła gospodyń	Słaba infrastruktura techniczna
Odnowione szkoły	Słabo rozwinięty sektor usług
Dobra sieć dróg	Słaby rozwój przedsiębiorczości
Walory turystyczne	Brak dużych zakładów pracy
Lokalizacja przy przejściu granicznym	Brak perspektyw dla młodzieży
Dobry stan dróg	Brak komunikacji autobusowej
Duża emigracja zarobkowa	Słaba organizacja pracy instytucji pozarządowych
Możliwość zobaczenia dzikich zwierząt na wolności	Brak dobrej bazy edukacyjnej
Pozyskiwanie funduszy unijnych	Wykluczenie cyfrowe
Doświadczenie oraz otwartość pracowników na	Słaba baza hotelowo - turystyczna
	Brak infrastruktury przemysłowej
	Brak miejsc rekreacyjnych np. parku, placu za-

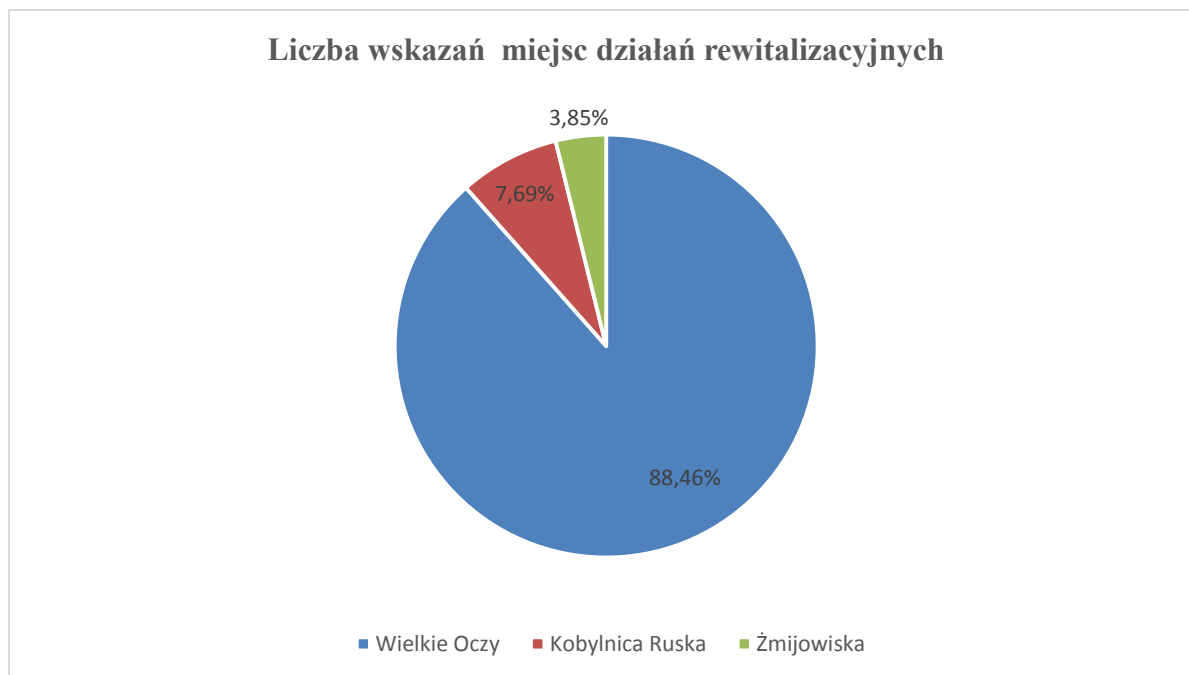
potrzeby mieszkańców Gminy Wielkie Oczy Dziedzictwo kulturowe- przydrożne krzyże, kapliczki, drewniane kościoły Wolne tereny pod ewentualne inwestycje Mała liczba przestępstw, poczucie bezpieczeństwa Zadowalający poziom edukacji w gminie Małe zanieczyszczenie powietrza, potencjał krajobrazowy, turystyczny Przygraniczne położenie Istniejące szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe Bliskość do węzła autostrady A4 w Korczowej Atrakcyjne tereny inwestycyjne Przychylność miejscowych władz Korzystne położenie Nowe place zabaw dla dzieci, hala sportowa Organizacja imprez dla dzieci Możliwość rozwoju agroturystyki	baw Brak zainteresowania gminą przez inwestorów Daleki dostęp do szkół wyższych Brak bazy turystycznej Duża odległość od aglomeracji miejskich Brak zakładów produkcyjnych, przetwórczych Zły stan nawierzchni dróg gminnych Problemy alkoholowe Zbyt mała ilość wydarzeń kulturalnych w Wielkich Oczach Nadużywanie alkoholu Niskie zarobki Mało inicjatyw społecznych
---	--

Wskazania miejscowości podjęcia działań rewitalizacyjnych:

Tabela nr 2 ankiety

L.p.	Miejscowość	Liczba wskazań
1	Bihale	
2	Kobylnica Rуска	1,1,
3	Kobylnica Wołoska	
4	Łukawiec	
5	Majdan Lipowiecki	
6	Potok Jaworowski	
7	Skolin	
8	Wielkie Oczy	1,
9	Wólka Żmijowska	
10	Żmijowiska	1,

Wielkie Oczy są miejscowością, na którą wskazało 23 ankietowanych(88,46%), jako miejsce do podjęcia działań rewitalizacyjnych. Dwie osoby(7,69%) wskazały na Kobylnicę Ruską, a jedna osoba(3,85%) wskazała Żmijowiska.

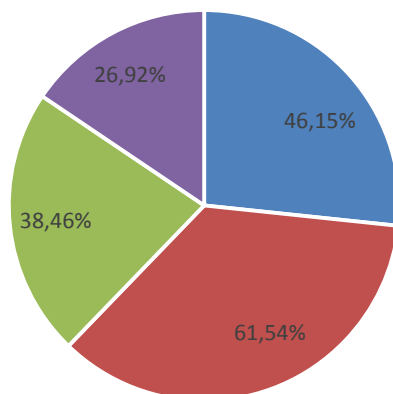
Związek osoby ankietowanej z miejscem wskazanym jako obszar rewitalizacji

Tabela nr 3 ankiety

Miejsce zamieszkania	1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,
Miejsce pracy	1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,
Miejsce prowadzenia działalności gospodarczej	
Miejsce uznawane, jako centrum lokalne	1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,
Miejsce spędzania wolnego czasu	1,1,1,1,1,1,1,
Inne	

Dla 12 ankietowanych(46,15%) Wielkie Oczy są miejscem zamieszkania. Dla 16 osób(61,54%) miejscowość Wielkie Oczy są miejscem pracy. Dla 10 osób(38,46%) wskazana miejscowość jest lokalnym centrum. Dla 7 osób(26,92%) Wielkie Oczy są miejscem spędzania wolnego czasu.

Związek osoby ankietowanej z miejscem wskazanym jako obszar rewitalizacji

■ miejsce zamieszkania ■ miejsce pracy ■ lokalne centrum ■ miejscem spędzania wolnego czasu

Ocena stopnia nasilenia kryzysowych problemów

Obszar społeczny

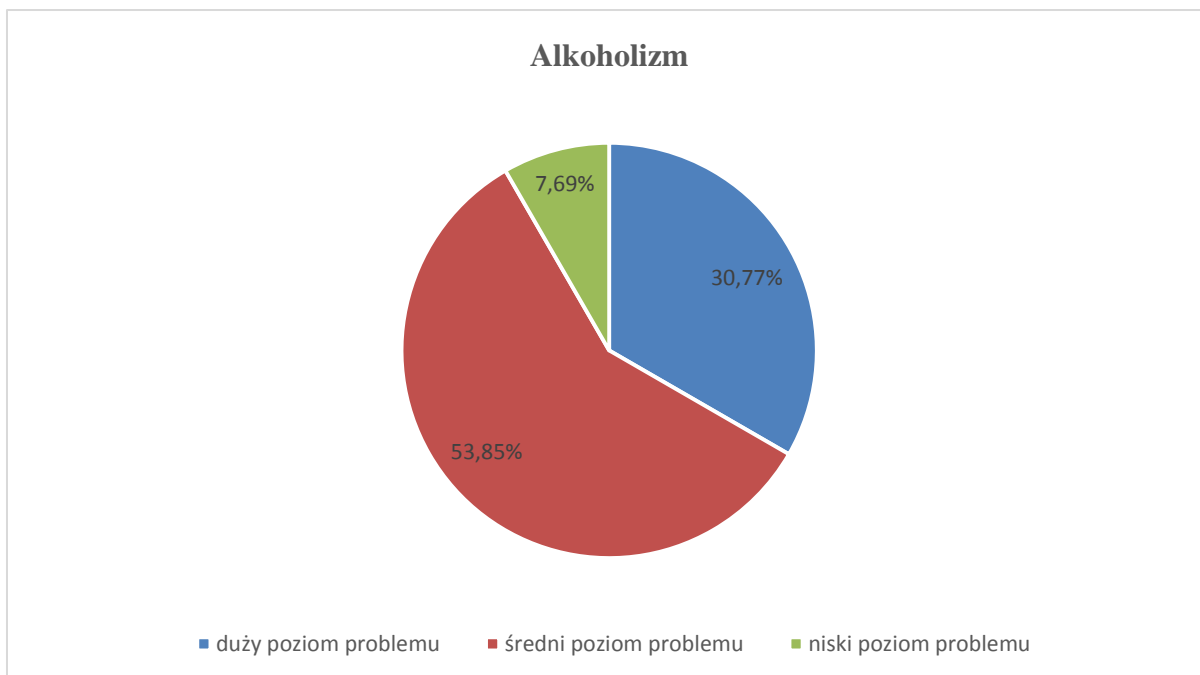
Tabela nr 4 ankiety

L.p.	Rodzaj problemu	Ocena stopnia nasilenia problemów
1	Alkoholizm	4,3,2,3,3,3,2,3,3,4,4,4,2,3,3,3,4,3,4,3,4,3,3,3,2,4,
2	Ubóstwo i bezrobocie	4,2,2,3,5,3,4,4,4,4,4,2,3,3,3,4,4,4,4,3,4,3,3,2,3,
3	Przemoc w rodzinie	3,2,1,3,3,2,2,4,2,3,3,3,2,3,2,2,2,2,2,3,2,3,2,3,
4	Emigracja	4,2,4,1,4,4,4,5,5,5,5,4,3,2,4,5,4,4,4,5,2,5,4,3,4,5,
5	Niezadawalający poziom edukacji	2,5,1,2,2,2,1,4,4,4,2,2,1,1,1,4,1,3,3,1,3,3,4,3,4,
6	Brak wolontariatu, inicjatyw samopomocowych integrujących środowisko gminy	2,5,2,3,2,3,1,5,2,5,4,3,2,3,2,2,3,2,2,3,3,4,2,3,5,
7	Rosnąca liczba przestępstw i rosnące poczucie zagrożenia bezpieczeństwa	1,2,1,2,1,2,1,4,1,5,2,2,2,2,2,3,2,2,2,1,1,2,3,2,2,4,
8	Brak ofert integrujących, aktywizujących i wspomagających dla osób w wieku senioralnym	3,5,4,3,4,3,5,5,3,4,4,4,4,2,4,5,4,2,3,4,3,5,4,4,5,4,
9	Niewystarczająca ilość wydarzeń kulturalnych oraz miejsc na ich organizowanie	4,5,1,3,4,2,2,4,3,5,4,3,2,1,2,2,2,1,2,5,4,4,3,4,3,5,

P5. Brak wyboru: 1, P6. Brak wyboru: 1

Alkoholizm stanowi:

duży poziom problemu wg 30,77% ankietowanych(8 osób),
 średni poziom problemu wg 53,85% ankietowanych (14 osób)
 niski poziom problemu wg 7,69% ankietowanych(2 osoby)

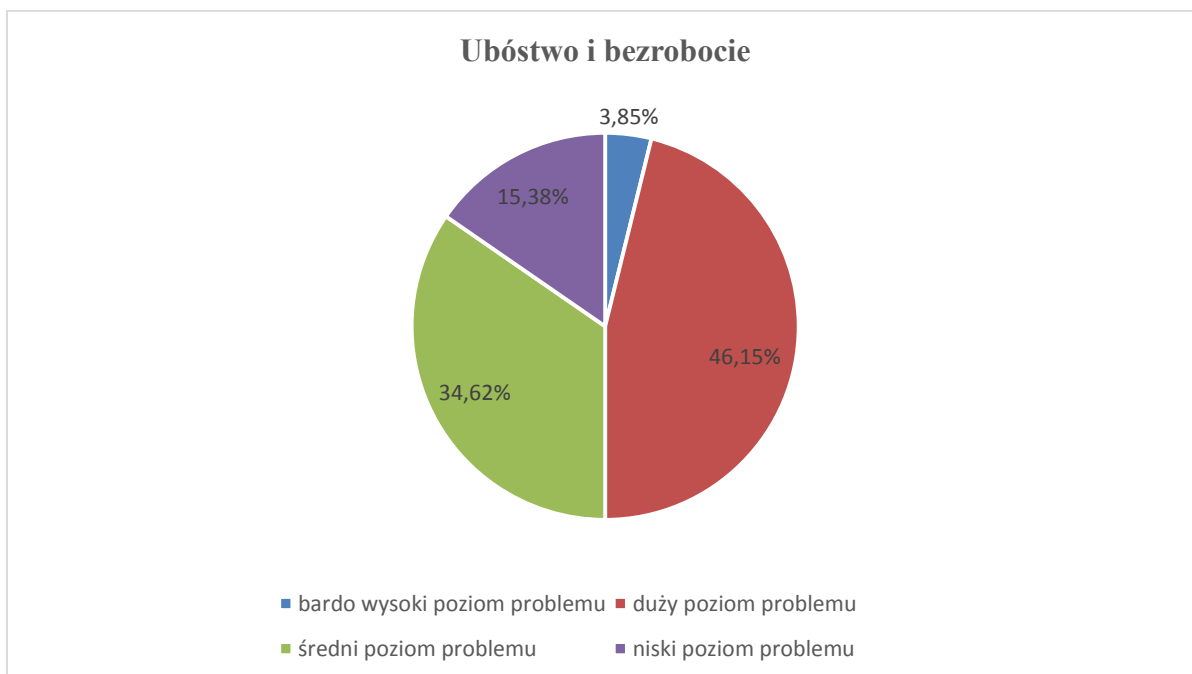
Ubóstwo i bezrobocie stanowi:

bardzo wysoki poziom problemu wg 3,85% ankietowanych(1 osoba)

duży poziom problemu wg 46,15% ankietowanych(12 osób)

średni poziom problemu wg 34,62% ankietowanych(9 osób)

niski poziom problemu wg 15,38% ankietowanych(4 osoby)

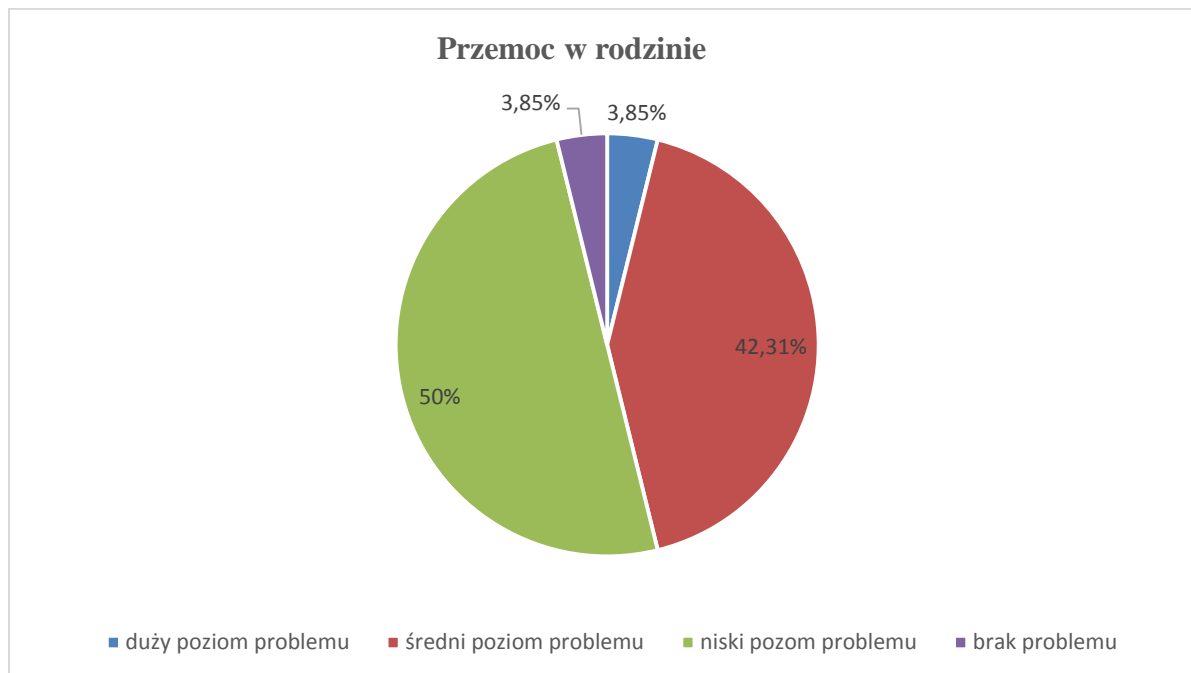
Przemoc w rodzinie stanowi:

duży poziom problemu wg 3,85% ankietowanych(1 osoba)

średni poziom problemu wg 42,31% ankietowanych(11 osób)

niski poziom problemu wg 50,00% ankietowanych(13 osób)

brak problemu wg 3,85% ankietowanych(1 osoba)

Emigracja stanowi:

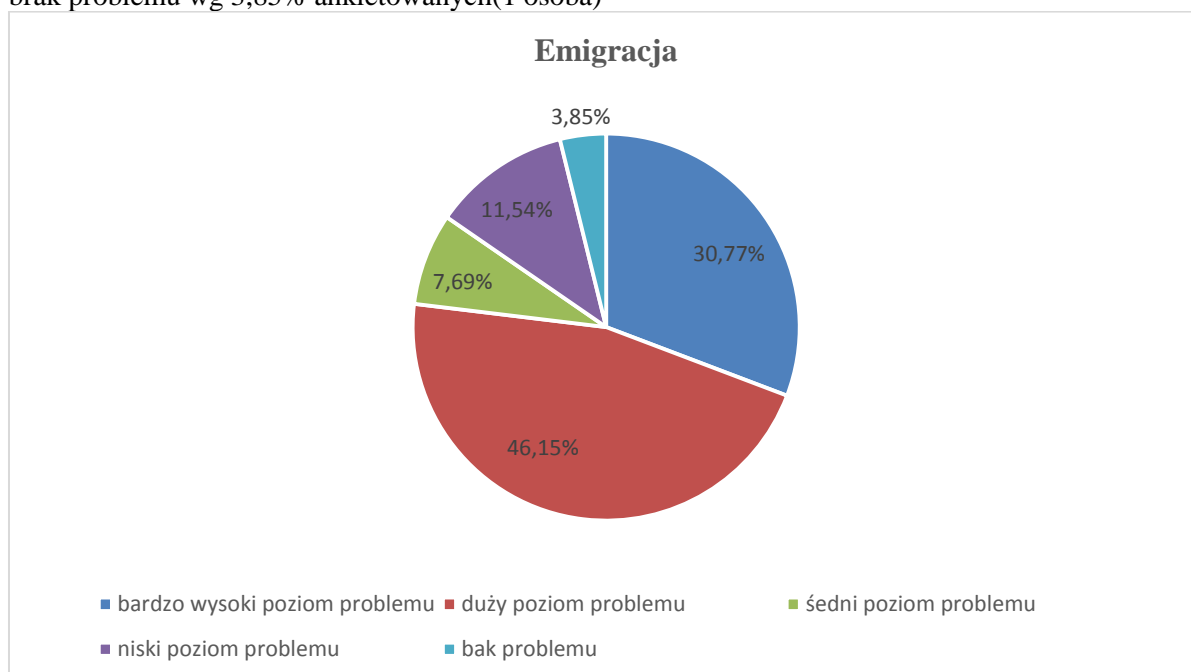
bardzo wysoki poziom problemu wg 30,77% ankietowanych(8 osób)

duży poziom problemu wg 46,15% ankietowanych(12 osób)

średni poziom problemu wg 7,69% ankietowanych(2 osoby)

niski poziom problemu wg 11,54% ankietowanych(3osoby)

brak problemu wg 3,85% ankietowanych(1 osoba)

Niezadowolający poziom edukacji stanowi:

bardzo wysoki poziom problemu wg 3,85% ankietowanych(1 osoba)

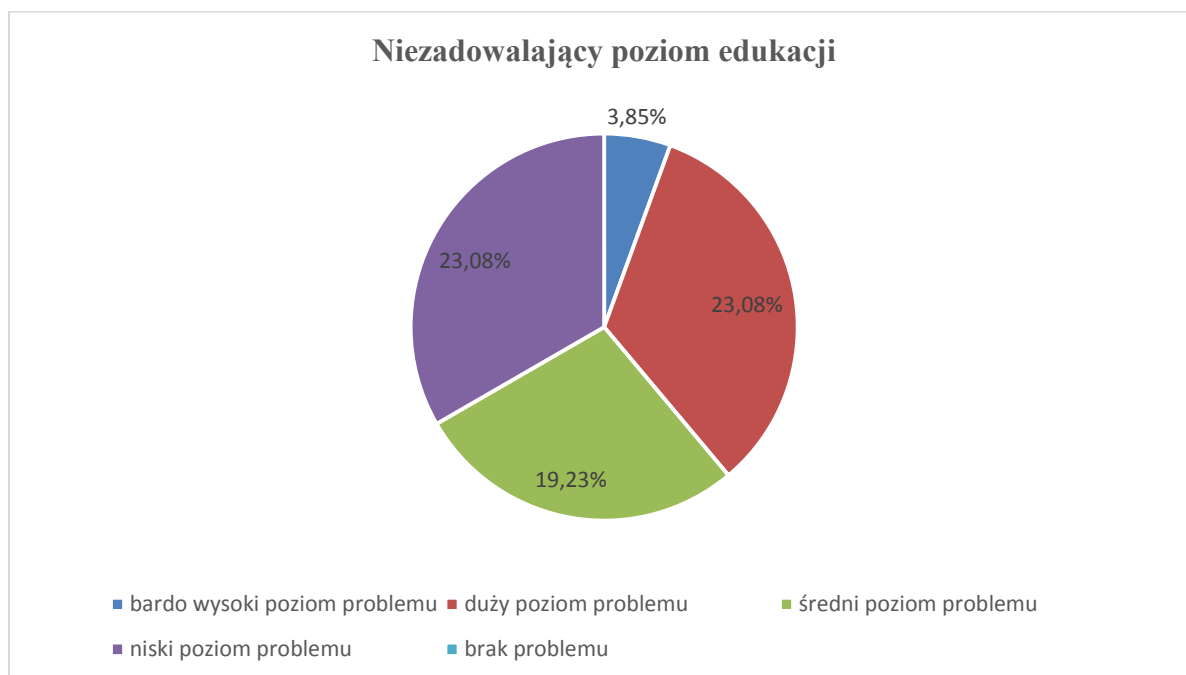
duży poziom problemu wg 23,08% ankietowanych(6 osób)

średni poziom problemu wg 19,23% ankietowanych(5 osób)

niski poziom problemu wg 23,08% ankietowanych(6 osób)

brak problemu wg 26,92% ankietowanych(7 osób)

- brak jednego zaznaczenia w ankiecie

Brak wolontariatu, inicjatyw samopomocowych oraz inicjatyw integrujących środowisko gminy stanowi:

bardzo wysoki poziom problemu wg 15,38% ankietowanych(4 osoby)

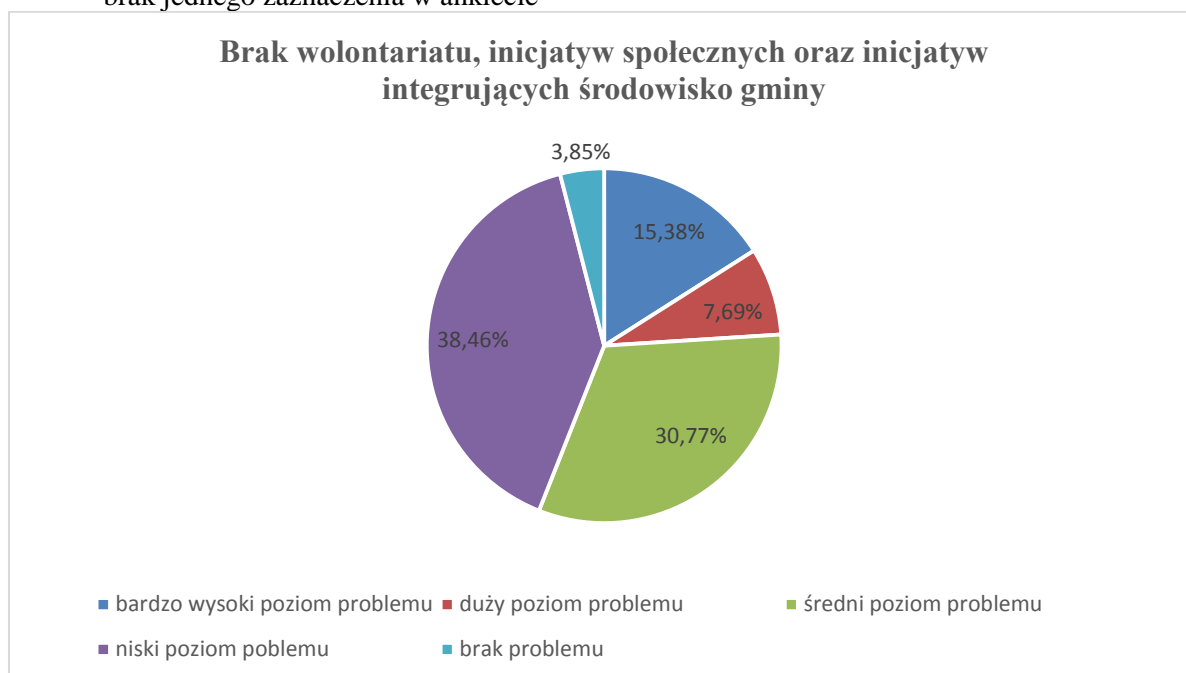
duży poziom problemu wg 7,69% ankietowanych(2 osoby)

średni poziom problemu wg 30,77% ankietowanych(8 osób)

niski poziom problemu wg 38,46% ankietowanych(10 osób)

brak problemu wg 3,85% ankietowanych(1 osoba)

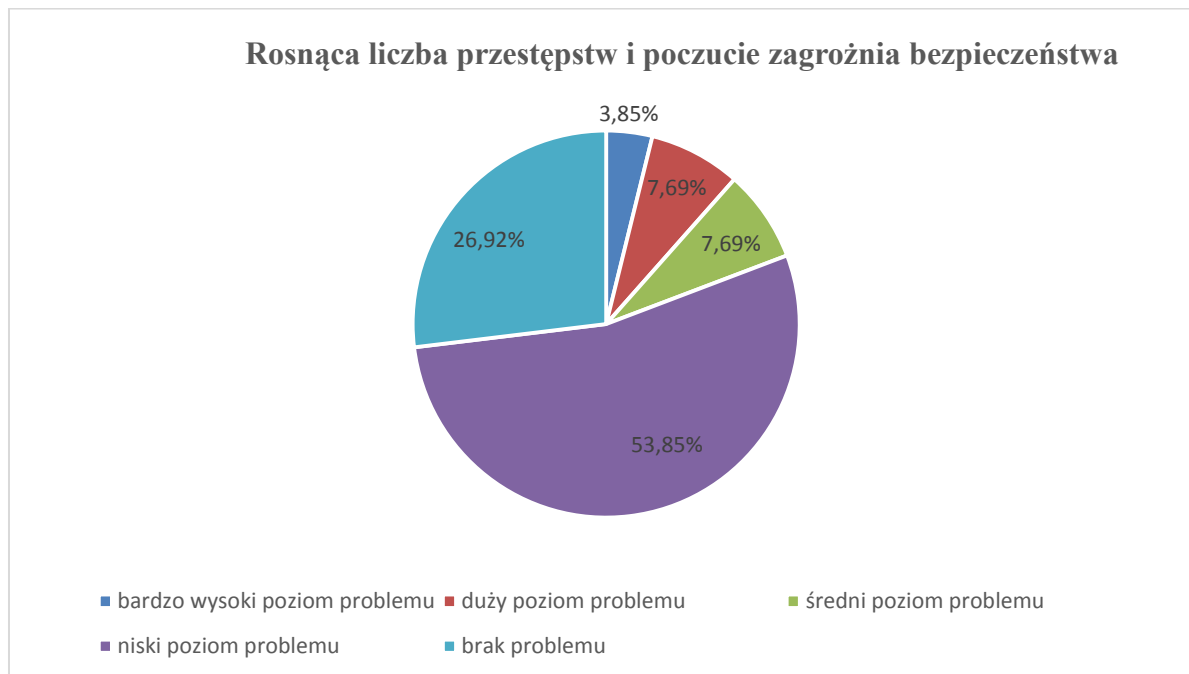
- brak jednego zaznaczenia w ankiecie

Rosnąca liczba przestępstw i rosnące poczucie zagrożenia bezpieczeństwa stanowi:

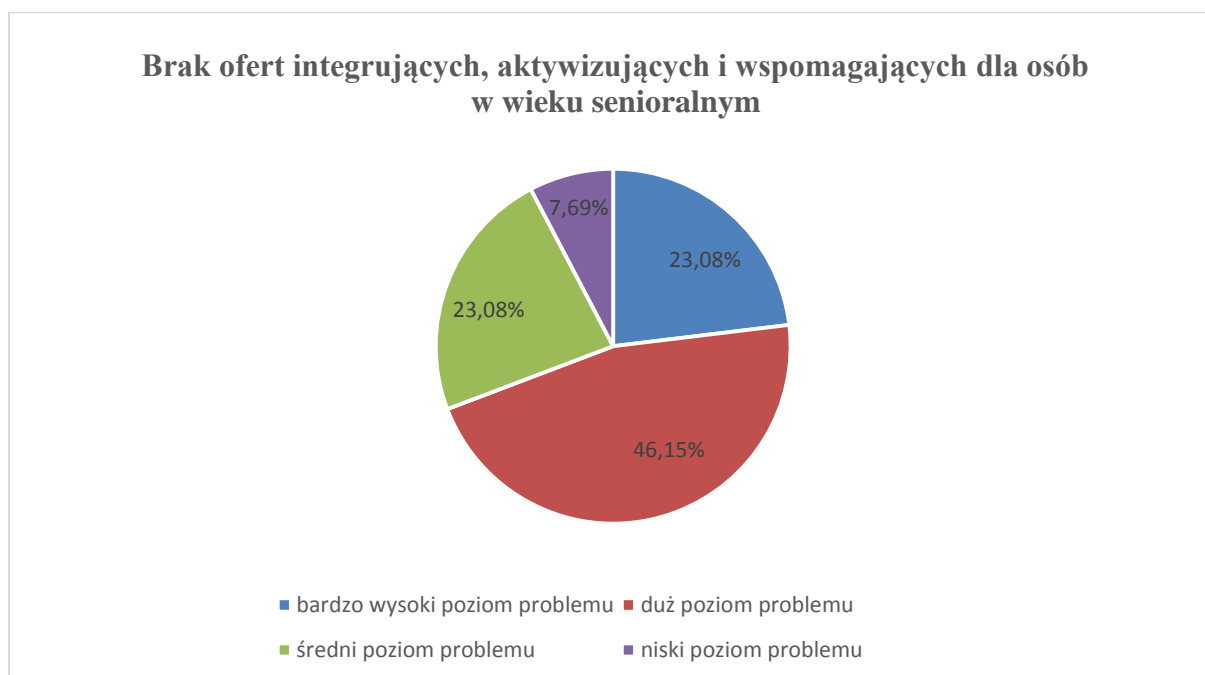

bardzo wysoki poziom problemu wg 3,85% ankietowanych(1 osoba)
duży poziom problemu wg 7,69% ankietowanych(2 osoby)
średni poziom problemu wg 7,69% ankietowanych(2 osoby)
niski poziom problemu wg 53,85% ankietowanych(14 osób)
brak problemu wg 26,92% ankietowanych(7 osób)

Brak ofert integrujących, aktywizujących i wspomagających dla osób w wieku senioralnym sta-
nowi:

bardzo wysoki poziom problemu wg 23,08% ankietowanych(6 osób)
duży poziom problemu wg 46,15% ankietowanych(12 osób)
średni poziom problemu wg 23,08% ankietowanych(6 osób)
niski poziom problemu wg 7,69% ankietowanych(2 osoby)

Niewystarczająca ilość wydarzeń kulturalnych oraz miejsc na ich organizowanie stanowi:

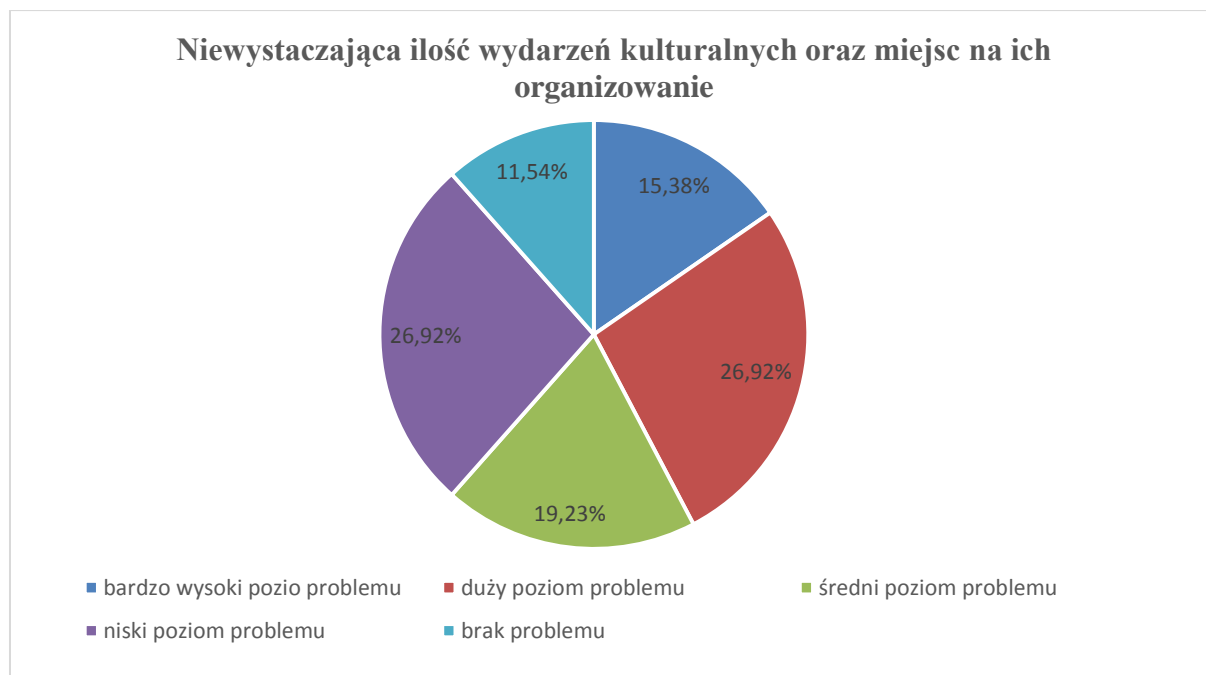
bardzo wysoki poziom problemu wg 15,38% ankietowanych(4 osoby)

duży poziom problemu wg 26,92% ankietowanych(7 osób)

średni poziom problemu wg 19,23% ankietowanych(5 osób)

niski poziom problemu wg 26,92% ankietowanych(7 osób)

brak problemu wg 11,54% ankietowanych(3 osoby)

Obszar gospodarczy

Tabela nr 5 ankiety

L.p.	Rodzaj problemu	Ocena stopnia nasilenia problemów
1	Mała liczba lokalnych przedsiębiorstw	4,3,5,3,5,4,4,5,5,5,3,4,3,3,4,5,4,4,3,3,3,3,3,3,3,5,
2	Słabo rozwinięty sektor usług	5,2,5,3,5,3,4,5,5,4,4,3,4,2,3,5,4,4,3,3,4,3,3,3,4,4
3	Niski poziom dochodów mieszkańców	4,4,3,2,4,4,5,5,5,5,5,3,3,4,3,5,5,5,4,5,4,5,4,4,3,5,
4	Niewykorzystany potencjał turystyczny, krajo- brazowy, brak miejsc na promocję lokalnych produktów	4,5,4,3,4,4,1,4,5,5,4,3,2,3,2,5,3,3,3,4,5,4,4,4,5,2,
5	Brak lub mała ilość gospodarstw agroturystycznych	4,5,4,3,3,3,1,4,5,4,3,5,3,3,3,5,4,5,3,3,4,4,4,4,4,4,

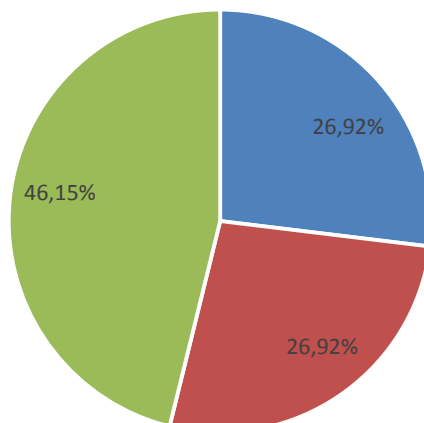
Mała liczba lokalnych przedsiębiorstw stanowi:

bardzo wysoki poziom problemu wg 26,92% ankietowanych(7 osób)

duży poziom problemu wg 26,92% ankietowanych(7 osób)

średni poziom problemu wg 46,15% ankietowanych(12 osób)

Mała liczba lokalnych przedsiębiorstw

■ bardzo wysoki poziom problemu ■ duży poziom problemu ■ średni poziom problemu

Słabo rozwinięty sektor usług stanowi:

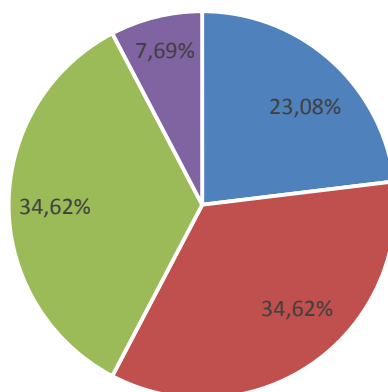
bardzo wysoki poziom problemu wg 23,08% ankietowanych(6 osób)

duży poziom problemu wg 34,62% ankietowanych(9 osób)

średni poziom problemu wg 34,62% ankietowanych(9 osób)

niski poziom problemu wg 7,69% ankietowanych(2 osoby)

Słabo rozwinięty sektor usług

■ bardzo wysoki poziom problemu ■ duży poziom problemu
■ średni poziom problemu ■ niski poziom problemu

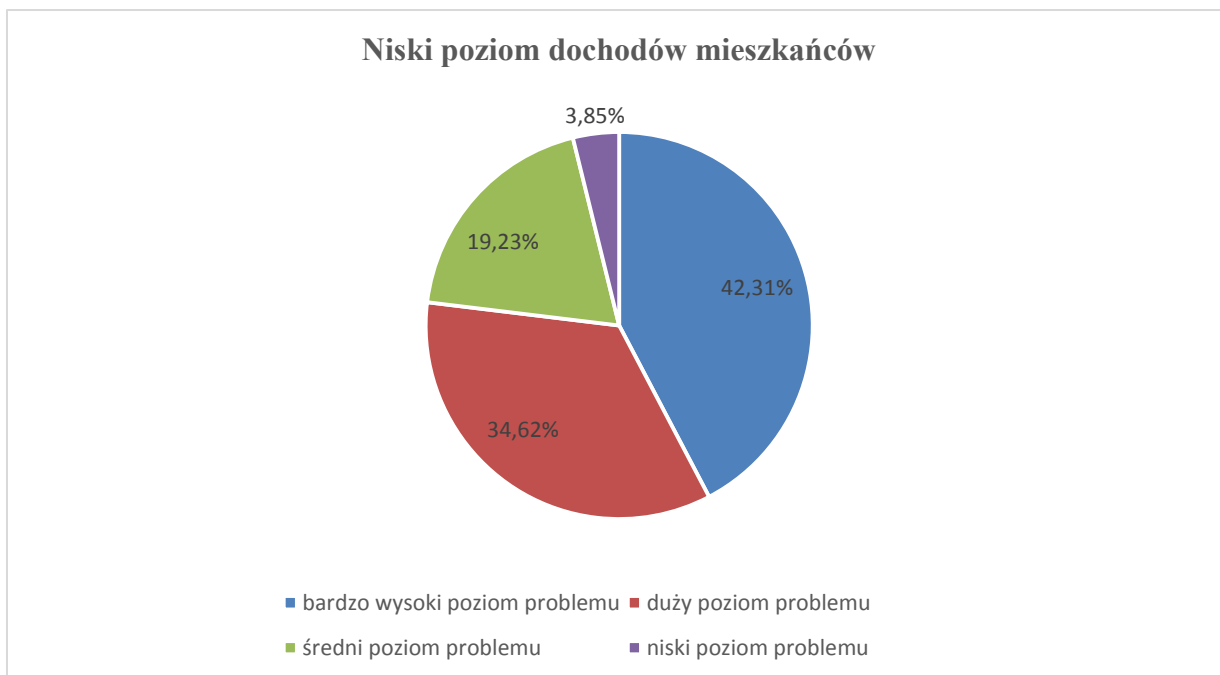
Niski poziom dochodów mieszkańców stanowi:

bardzo wysoki poziom problemu wg 42,31% ankietowanych(11 osób)

duży poziom problemu wg 34,62% ankietowanych(9 osób)

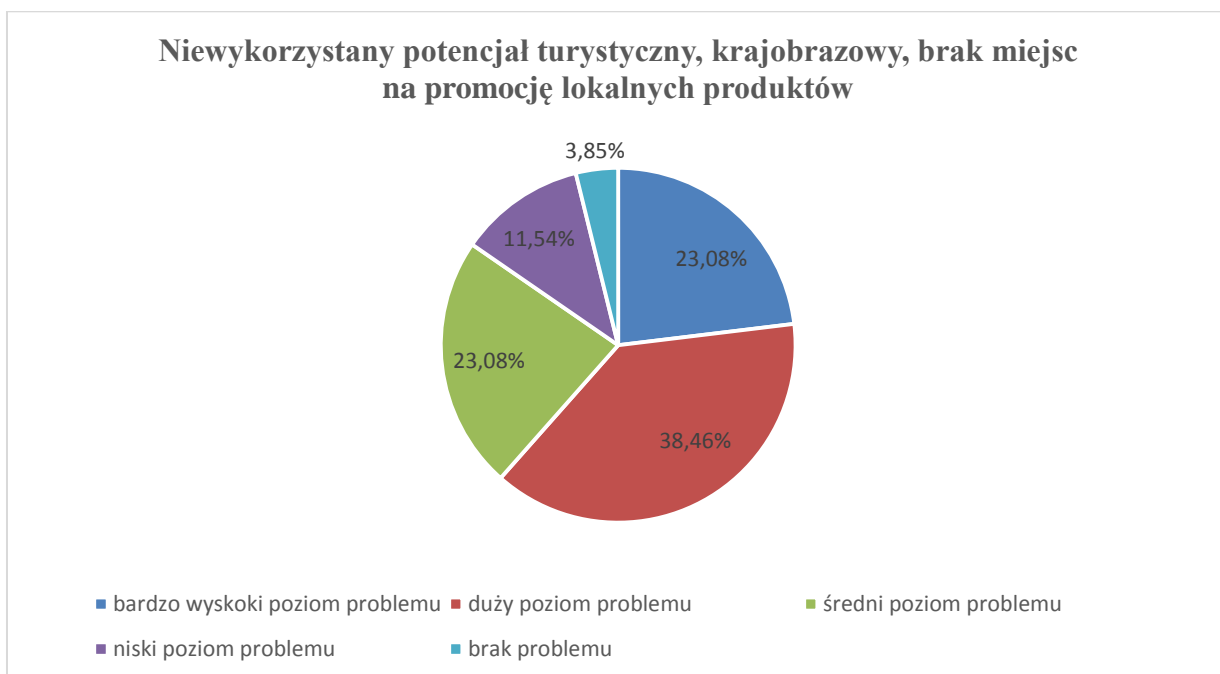
średni poziom problemu wg 19,23% ankietowanych(5 osób)

niski poziom problemu wg 3,85% ankietowanych(1 osoba)

Niewykorzystany potencjał turystyczny, krajobrazowy, brak miejsc na promocję lokalnych produktów stanowi:

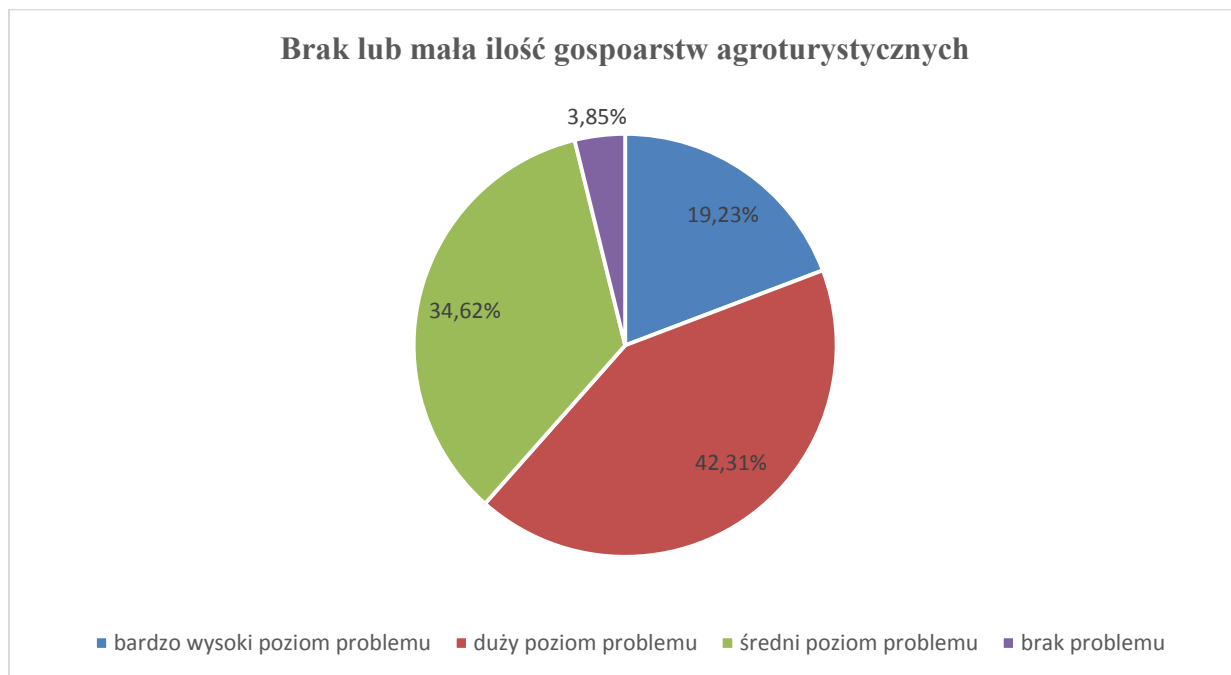
bardzo wysoki poziom problemu wg 23,08% ankietowanych(6 osób)
 duży poziom problemu wg 38,46% ankietowanych(10 osób)
 średni poziom problemu wg 23,08% ankietowanych(6 osób)
 niski poziom problemu wg 11,54% ankietowanych(3 osoby)
 brak problemu wg 3,85% ankietowanych(1 osoba)

Brak lub mała ilość gospodarstw agroturystycznych stanowi:

bardzo wysoki poziom problemu wg 19,23% ankietowanych(5 osób)
 duży poziom problemu wg 42,31% ankietowanych(11 osób)

średni poziom problemu wg 34,62% ankietowanych(9 osób)
brak problemu wg 3,85% ankietowanych(1 osoba)

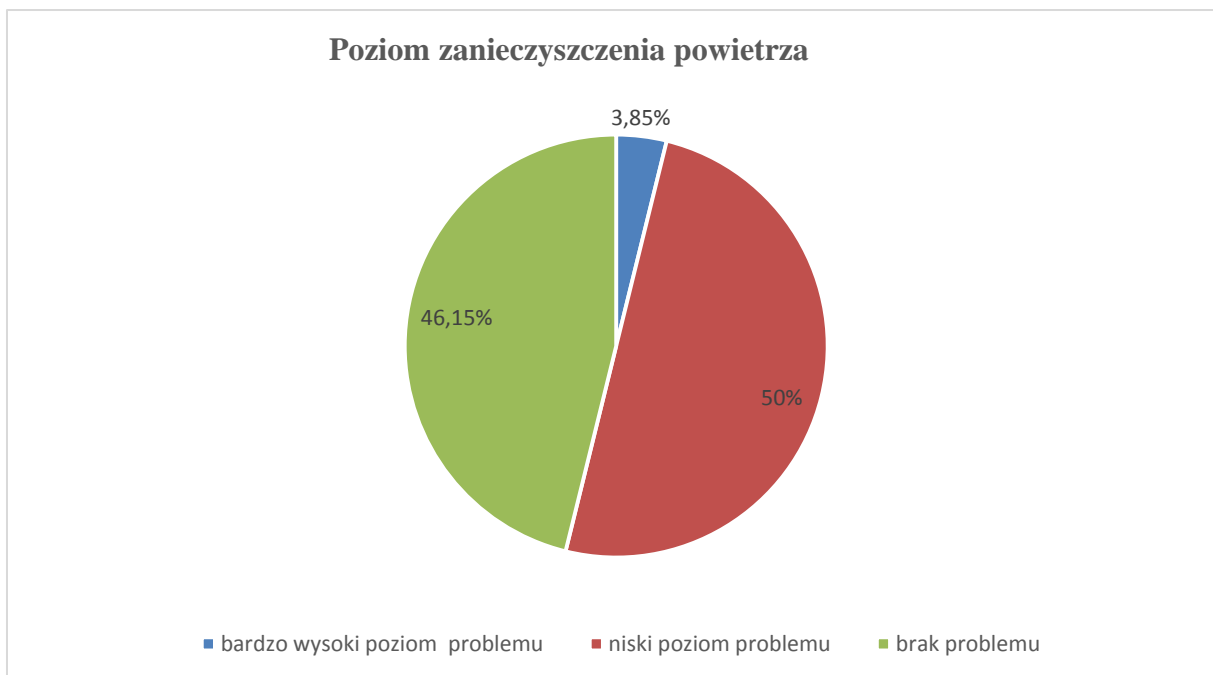
Obszar środowiskowy

Tabela nr 6 ankiety

L.p.	Rodzaj problemu	Ocena stopnia nasilenia problemów
1	Poziom zanieczyszczenia powietrza	1,5,1,2,2,2,1,1,1,2,1,1,1,2,2,1,2,2,2,1,2,2,2,2,1,1,
2	Koncentracja hałasu komunikacyjnego	1,2,1,2,1,2,1,2,1,2,1,1,1,2,1,1,2,2,2,1,2,1,2,2,1,2,
3	Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia	2,5,1,1,2,1,2,4,2,3,2,2,1,1,2,1,3,1,2,2,3,1,1,2,1,3,
4	Gospodarka wodno - ściekowa	5,5,5,3,5,3,5,3,5,5,4,5,3,4,4,5,5,4,3,5,5,3,4,3,4,5,

Poziom zanieczyszczenia powietrza stanowi:

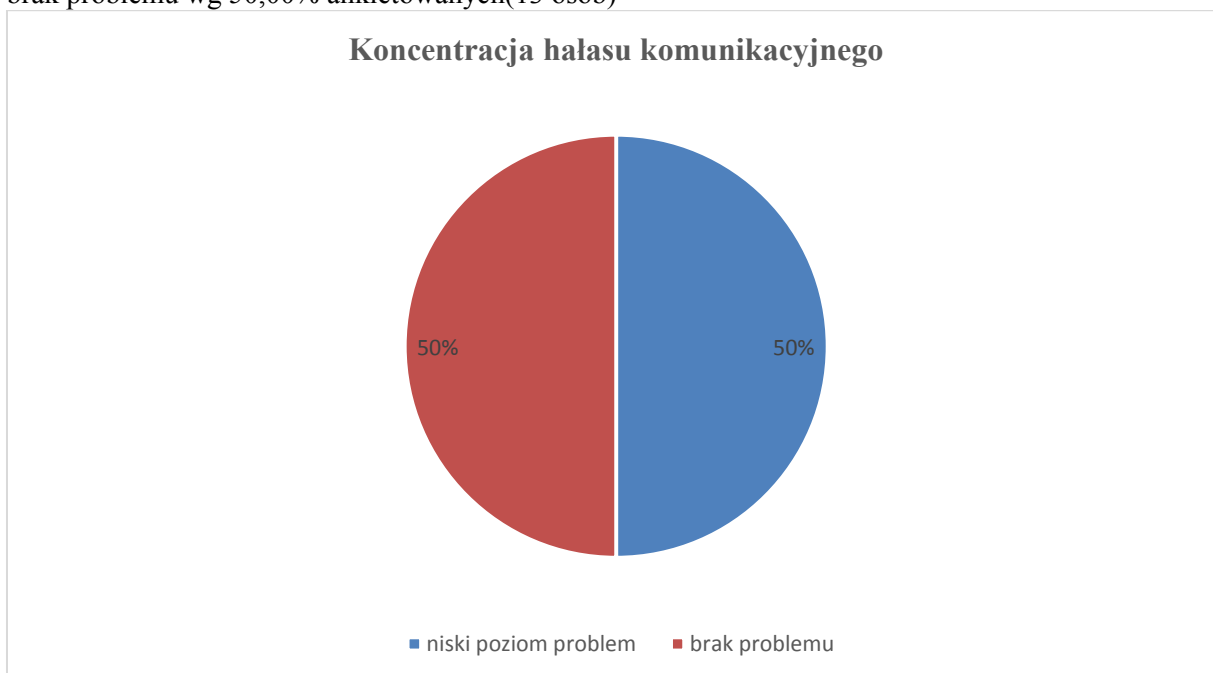
bardzo wysoki poziom problemu wg 3,85% ankietowanych(1 osoba)
niski poziom problemu wg 50,00% ankietowanych(13 osób)
brak problemu wg 46,15% ankietowanych(12 osób)

Koncentracja hałasu komunikacyjnego stanowi:

niski poziom problemu wg 50,00% ankietowanych(13 osób)

brak problemu wg 50,00% ankietowanych(13 osób)

Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia stanowi:

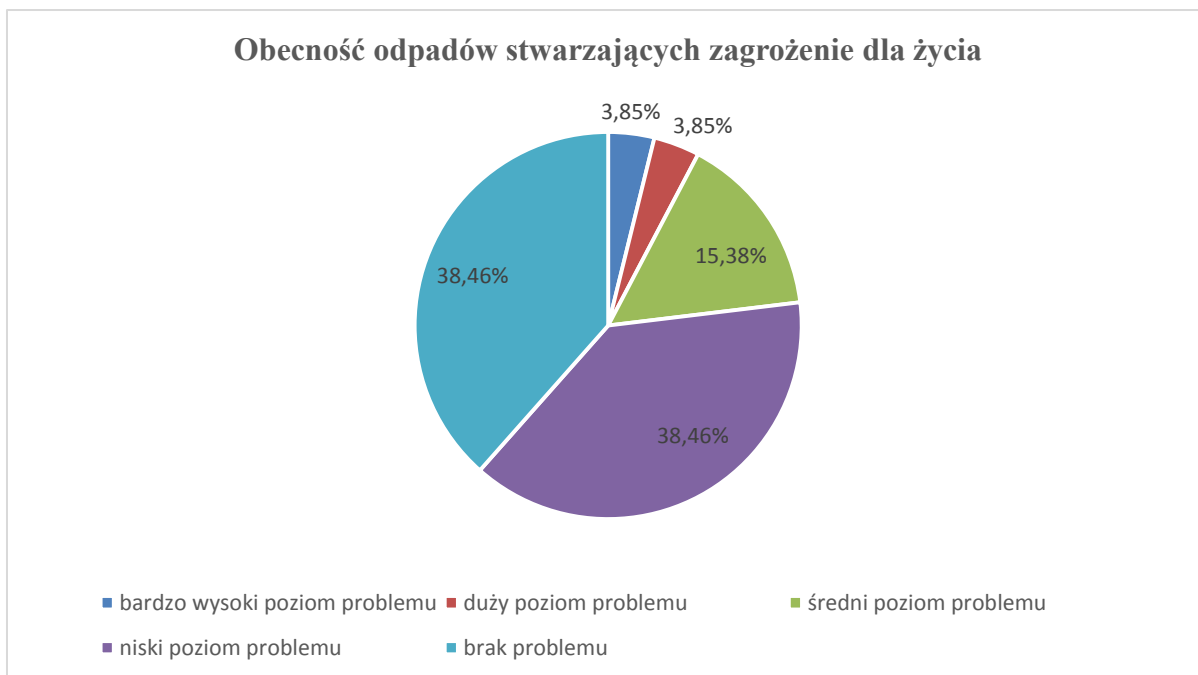
bardzo wysoki poziom problemu wg 3,85% ankietowanych(1 osoba)

duży poziom problemu wg 3,85% ankietowanych(1osoba)

średni poziom problemu wg 15,38% ankietowanych(4 osoby)

niski poziom problemu wg 38,46% ankietowanych(10 osób)

brak problemu wg 38,46% ankietowanych(10 osób)

Gospodarka wodno - ściekowa stanowi:

bardzo wysoki poziom problemu wg 50% ankietowanych(13 osób)

duży poziom problemu wg 23,08% ankietowanych(6 osób)

średni poziom problemu wg 26,92% ankietowanych(7 osób)

Obszar przestrzenno - funkcjonalny

Tabela nr 7 ankiety

L.p.	Rodzaj problemu	Ocena stopnia nasilenia problemów
1	Mało atrakcyjnych miejsc wspólnych spotkań, zgromadzeń(np. skwer, place handlowe, świetlica itp.)	4,5,1,3,4,2,1,4,3,5,5,4,3,3,3,5,2,3,3,5,4,4,4,4,1,5,

2	Bariery architektoniczne w zakresie dostępu dla osób niepełnosprawnych	4,5,1,2,3,3,2,4,4,5,4,3,3,2,3,3,4,4,3,3,4,4,3,2,4,5,
3	Brak terenów rekreacyjno – wypoczynkowych(np. place zabaw, tereny zielone, ścieżki rowerowe itp.)	3,4,4,3,5,2,2,5,3,4,5,1,2,3,1,5,3,2,2,5,5,2,4,4,4,4,
4	Niewystarczająca ilość lub brak miejsc noclegowych	2,4,4,3,4,3,2,4,4,4,3,3,2,3,2,5,4,2,4,3,3,3,4,4,4,4,

Mało atrakcyjnych miejsc wspólnych spotkań, zgromadzeń(np. skwer, place handlowe, świetlica itp.) stanowi:

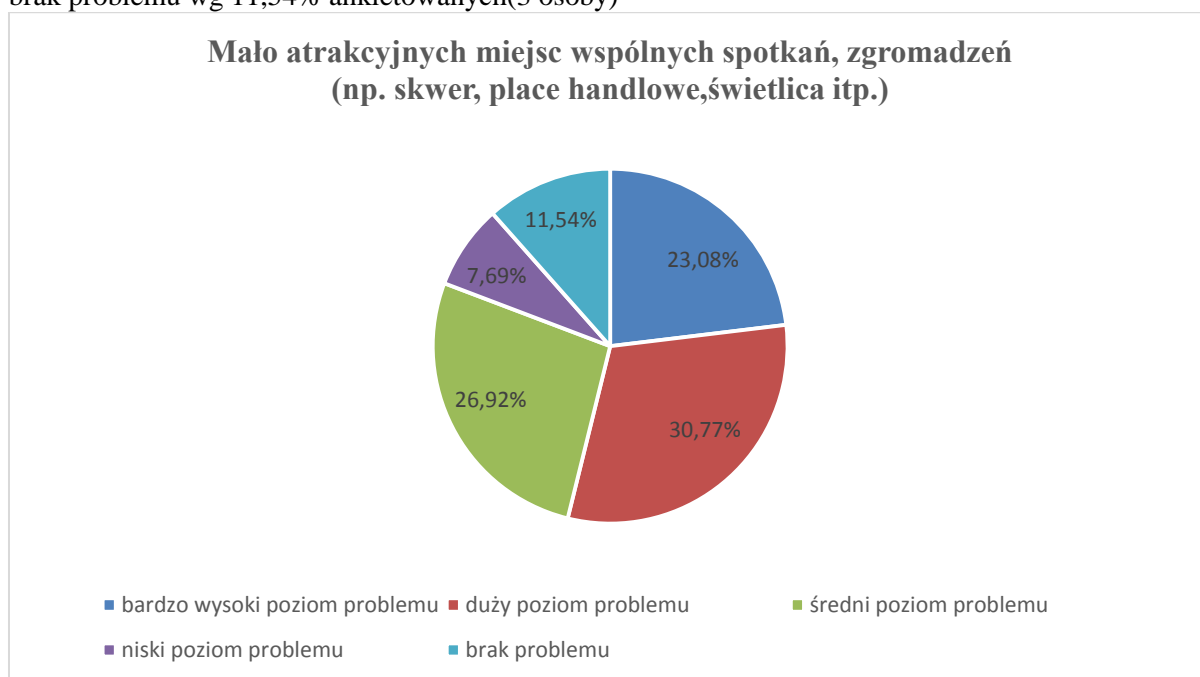
bardzo wysoki poziom problemu wg 23,08% ankietowanych(6 osób)

duży poziom problemu wg 30,77% ankietowanych(8 osób)

średni poziom problemu wg 26,92% ankietowanych(7 osób)

niski poziom problemu wg 7,69% ankietowanych(2 osoby)

brak problemu wg 11,54% ankietowanych(3 osoby)

Bariery architektoniczne w zakresie dostępu dla osób niepełnosprawnych stanowi:

bardzo wysoki poziom problemu wg 11,54% ankietowanych(3 osoby)

duży poziom problemu wg 34,62% ankietowanych(9 osób)

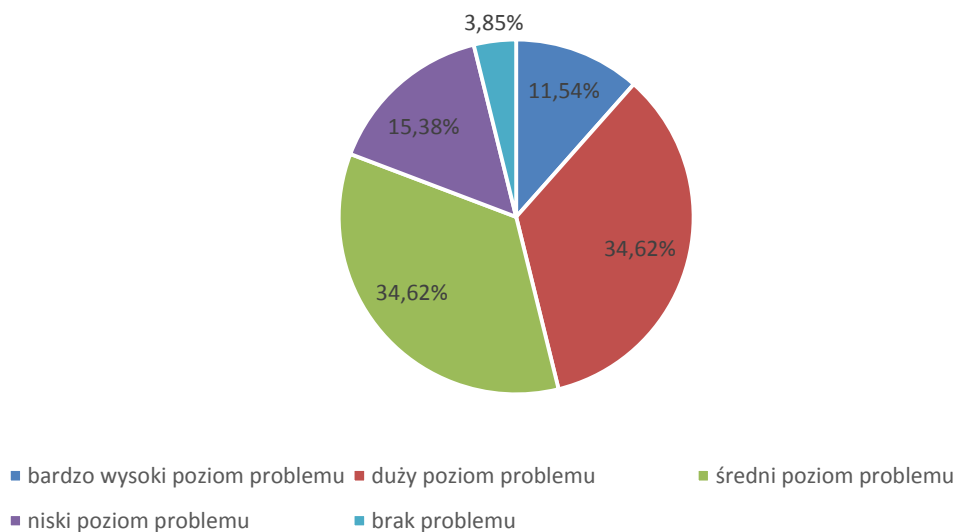
średni poziom problemu wg 34,62% ankietowanych(9 osób)

niski poziom problemu wg 15,38% ankietowanych(4 osoby)

brak problemu wg 3,85% ankietowanych(1 osoba)

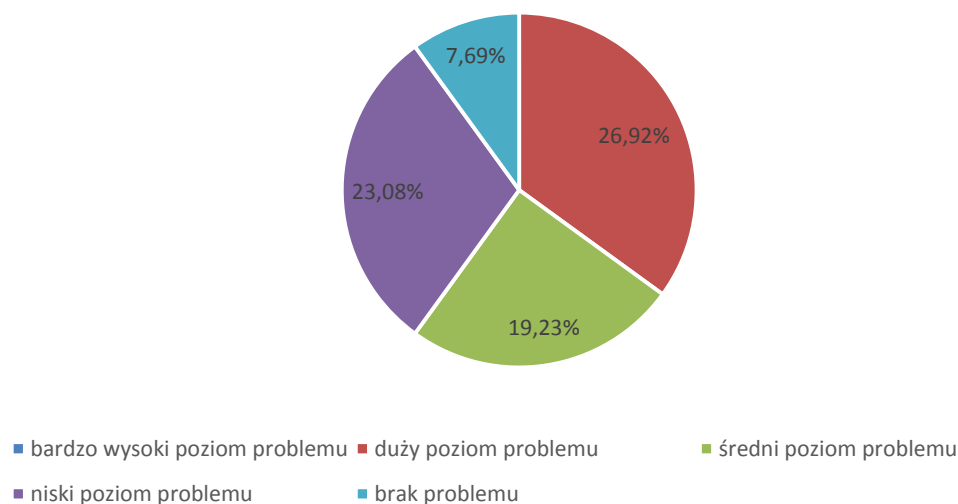
Bariery architektoniczne w zakresie dostępu dla osób niepełnosprawnych

Brak terenów rekreacyjno – wypoczynkowych(np. place zabaw, tereny zielone, ścieżki rowerowe itp.) stanowi:

bardzo wysoki poziom problemu wg 23,08% ankietowanych(6 osób)
 duży poziom problemu wg 26,92% ankietowanych(7 osób)
 średni poziom problemu wg 19,23% ankietowanych(5 osób)
 niski poziom problemu wg 23,08% ankietowanych(6 osób)
 brak problemu wg 7,69% ankietowanych(2 osoby)

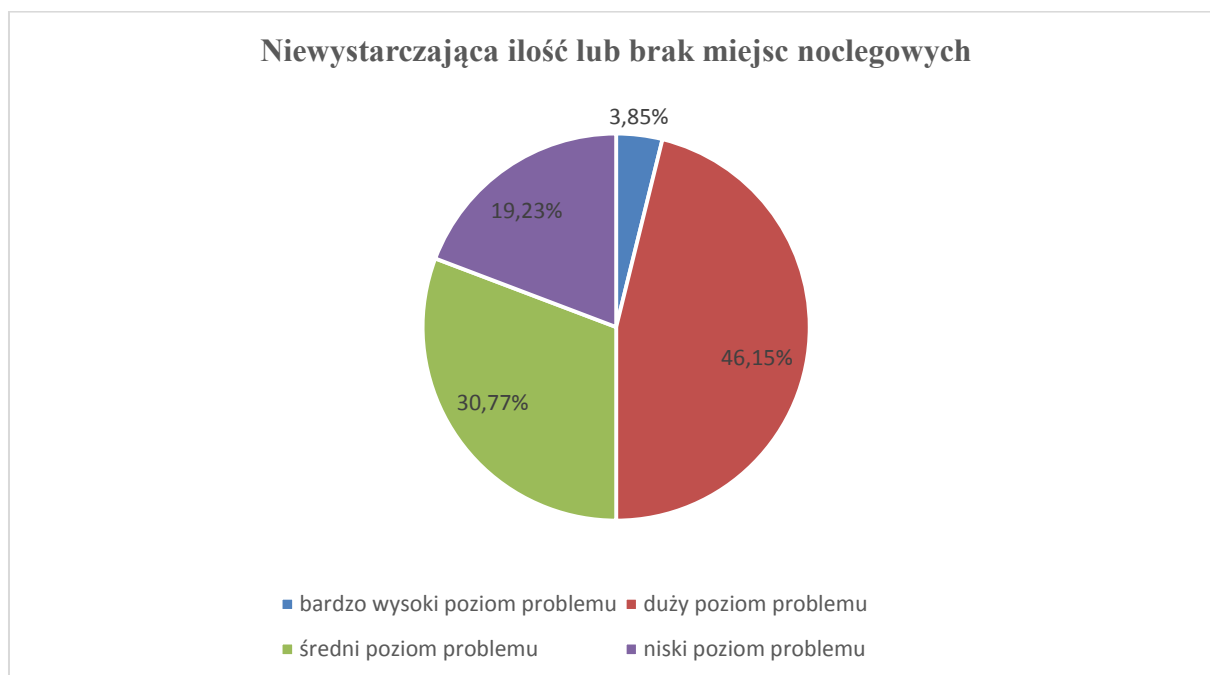
Brak terenów rekreacyjno-wypoczynkowych(np. place zabaw, tereny zielone, ścieżki rowerowe itp.)

Niewystarczająca ilość lub brak miejsc noclegowych stanowi:

bardzo wysoki poziom problemu wg 3,85% ankietowanych(1 osoba)
 duży poziom problemu wg 46,15% ankietowanych(12 osób)
 średni poziom problemu wg 30,77% ankietowanych(8 osób)

niski poziom problemu wg 19,23% ankietowanych(5 osób)

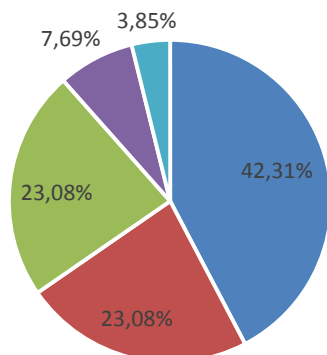
Obszar techniczny

Tabela nr 8 ankiety

L.p.	Rodzaj problemu	Ocena stopnia nasilenia problemów
1	Brak dostępu do szybkich łączy internetowych, brak internetowego punktu informacji, z możliwością doładowania telefonów komórkowych i innych urządzeń mobilnych,	3,5,1,3,5,3,5,5,5,5,5,4,3,3,4,3,2,4,2,5,5,5,4,4,4,5,
2	Brak monitoringu miejsc publicznych	5,3,2,2,5,4,5,4,5,5,3,5,3,3,3,5,2,4,2,2,3,3,3,3,3,4,
3	Stan techniczny budynków mieszkalnych	3,3,1,3,4,3,2,4,2,4,3,1,2,2,2,1,2,3,2,3,3,3,4,2,3,4,
4	Stan techniczny obiektów i terenów zabytkowych	4,3,1,2,5,2,2,4,2,3,2,3,2,2,2,4,3,2,3,4,3,2,3,3,3,3,
5	Infrastruktura techniczna: kanalizacja, wodociągi, gaz, zaopatrzenie w wodę, sieć energetyczna	3,5,5,2,3,2,3,5,3,5,5,1,2,2,3,3,3,4,2,5,4,5,4,3,4,5,
6	Mała liczba i niski standard mieszkań socjalnych	4,4,1,3,5,3,1,4,3,4,4,3,2,3,4,5,3,3,3,4,4,3,3,3,4,4,

Brak dostępu o szybkich łączy internetowych, brak internetowego punktu informacji, z możliwością doładowania telefonów komórkowych i innych urządzeń mobilnych stanowi: z
bardzo wysoki poziom problemu wg 42,31% ankietowanych(11 osób)
duży poziom problemu wg 23,08% ankietowanych(6 osób)
średni poziom problemu wg 23,08% ankietowanych(6 osób)
niski poziom problemu wg 7,69% ankietowanych(2 osoby)
brak problemu wg 3,85% ankietowanych(1osoba)

Brak dostępu o szybkich łączy internetowych, brak internetowego punktu informacji z możliwością doładowania telefonów komórkowych i innych urządzeń mobilnych

■ bardzo wysoki poziom problemu
 ■ duży poziom problemu
 ■ średni poziom problemu
■ niski poziom problemu
 ■ brak problemu

Inne problemy wraz ze skalą ocen

Tabela nr 9 ankiety

L.p.	Rodzaj problemu	Ocena stopnia nasilenia problemów
1	Słabe połączenia autobusowe(brak w soboty i niedziele)	4
2	Brak programów i działalności w zakresie zagospodarowania czasu wolnego młodzieży	4
3	Brak wystarczającej liczby chodników i ścieżek rowerowych	4
4	Brak wystarczającej liczby lamp oświetlenia ulicznego	4
5	Brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	4
6	Mała ilość miejsc parkingowych	4
7	Starzenie się społeczeństwa „odpływ” młodych ludzi z terenu gminy	5
8	Brak miejsc czynnego odpoczynku	5
9	Brak oferty zagospodarowania rynku	5

Z podanych w powyższej tabeli problemów za problemy o dużym znaczeniu ankietowani uznali:

- Słabe połączenia autobusowe(brak w soboty i w niedziele),
- Brak programów i działalności w zakresie zagospodarowania czasu wolnego młodzieży,
- Brak wystarczającej liczby chodników i ścieżek rowerowych,
- Brak wystarczającej liczby lamp oświetlenia ulicznego,
- Brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,

- Mała ilość miejsc parkingowych.

Za problemy o bardzo dużym znaczeniu ankietowani uznali:

- Starzenie się społeczeństwa „odpływ” młodych ludzi z terenu gminy,
- Brak miejsc czynnego odpoczynku,
- Brak oferty zagospodarowania rynku.

Inne bez oceny:

Palenie śmieci i kartonów, butelek plastikowych,
Bardzo niski poziom wydarzeń kulturalnych,
Niewykorzystanie potencjału turystycznego i krajobrazowego
Brak promocji lokalnych produktów
Brak zainteresowania gminą i rozwoju sportu w gminie
Mały nacisk na promocję gminy

Brak promocji agroturystyki, jako kierunku wykorzystania potencjału gminy i rozwoju przedsiębiorczości

Mało miejsc rekreacyjnych, deptaków, miejsc do gry w szachy (na stałe zamontowane), brak plaży, parków z ławeczkami, kwiatami i fontannami gdzie można byłoby odpocząć

Brak współpracy z podobnymi gminami, w których udało się rozwinąć agroturystykę.

Brak miejsc spędzania czasu dla młodzieży i dzieci

Brak terenów rekreacyjnych dla dorosłych np.: stawy rybne, korty tenisowe

Brak zagospodarowania Rynku w Wielkich Oczach

Mało inicjatyw organizacji pozarządowych (festyny, pikniki, koncerty)

Mało ozdobnych krzewów kwiatów rabatek, drzew ozdobnych

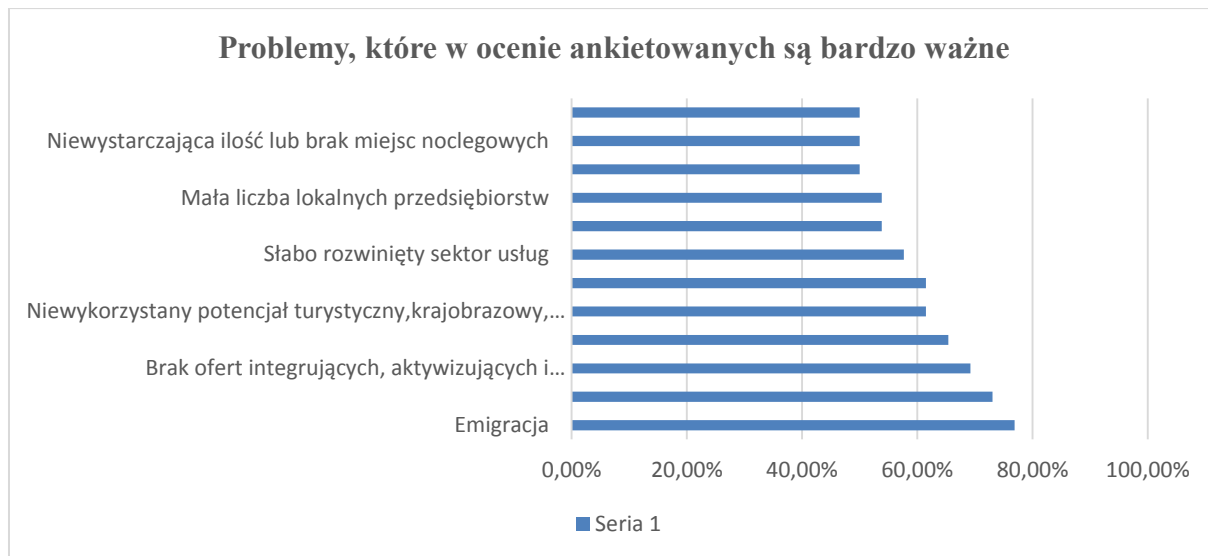
Do celów opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 przyjęto, że znaczącymi problemami w ocenie mieszkańców są te, których suma ocen 4 i 5 osiągają poziom, co najmniej 50,00% .

Problemy, które w ocenie ankietowanych są bardzo ważne to:

1. Emigracja – 76,92%,
2. Gospodarka wodno – ściekowa – 73,08%,
3. Brak ofert integrujących, aktywizujących i wspomagających dla osób w wieku senioralnym – 69,23%,
4. Brak dostępu do szybkich łącz internetowych, brak internetowego punktu informacji, z możliwością doładowania telefonów komórkowych i innych urządzeń mobilnych – 65,39%,
5. Niewykorzystany potencjał turystyczny, krajobrazowy, brak miejsc na promocję lokalnych produktów – 61,54%,
6. Brak lub mała ilość gospodarstw agroturystycznych – 61,54%,
7. Słabo rozwinięty sektor usług – 57,70%,
8. Mało atrakcyjnych miejsc wspólnych spotkań, zgromadzeń (np. skwer, place handlowe, świetlica itp.) – 53,85%,
9. Mała liczba lokalnych przedsiębiorstw – 53,84%,
10. Brak terenów rekreacyjno – wypoczynkowych (np. place zabaw, tereny zielone, ścieżki rowe itp.) – 50,00%,

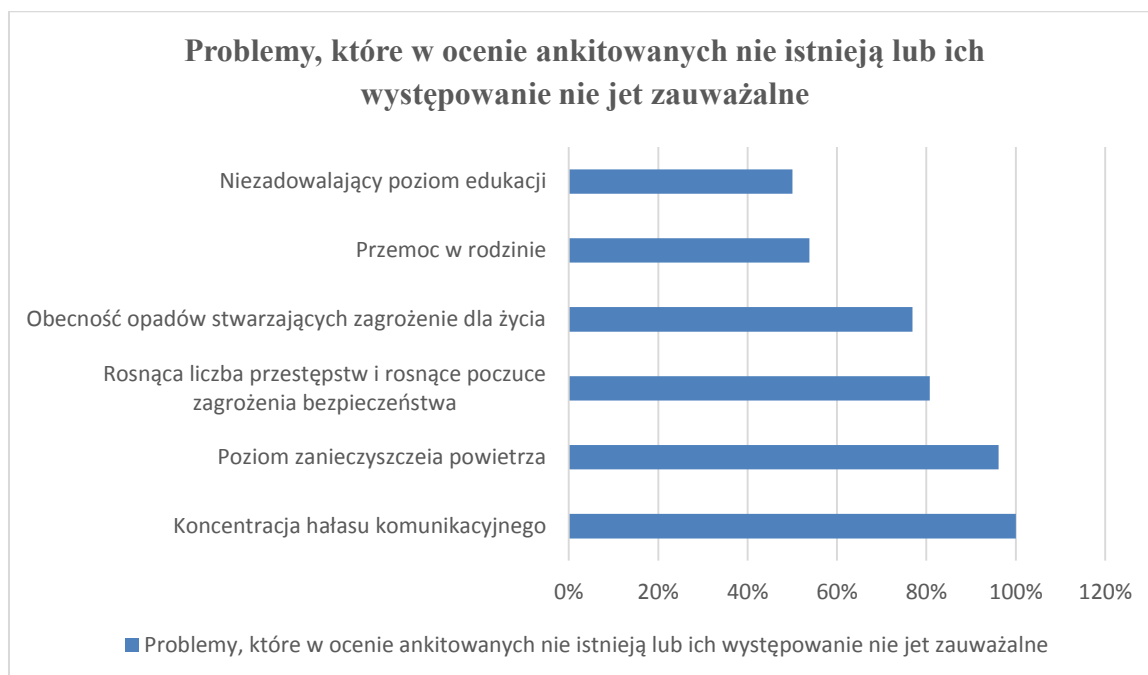
11. Niewystarczająca ilość lub brak miejsc noclegowych – 50,00%,

Ubóstwo i bezrobocie - 50,00%,

Problemy, które w ocenie ankietowanych nie istnieją lub ich występowanie nie jest zauważalne to:

1. Koncentracja hałasu komunikacyjnego – 100%,
2. Poziom zanieczyszczenia powietrza – 96,15%,
3. Rosnąca liczba przestępstw i rosnące poczucie zagrożenia bezpieczeństwa – 80,77%,
4. Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia – 76,92%,
5. Przemoc w rodzinie – 53,85%,
6. Niezadawalający poziom edukacji – 50,00%,

8. Oddziaływanie na środowisko zadań realizowanych w ramach LPR Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018-2023 jest dokumentem kierunkowym, opracowanym w celu ożywienia zdiagnozowanych, jako zdegradowane, obszarów objętych rewitalizacją na terenie gminy. Strefa rewitalizacji leży w granicach obszaru miejscowości Wielkie Oczy i tworzy jeden obszar rewitalizacji.

Działania przewidziane do podejmowania, a zapisane w Programie mają na względzie specyfikę miejscowości, a w tym przypadku także występowanie na obszarze Gminy Wielkie Oczy wymagających zdecydowanej interwencji w sprawach społecznych, gospodarczych i w przestrzeni publicznej.

W celu identyfikacji potencjalnych oddziaływań na środowisko będących wynikiem realizacji Lokalnego Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018-2023, raz oceny ich natężenia, a także określenia, czy w programie w należyty sposób został uwzględniony interes środowiska przyrodniczego i kulturowego rozpatrywano wpływ realizacji Programu na poszczególne komponenty środowiska:

- różnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny,
- ludzi,
- wodę,
- powietrze i środowisko akustyczne,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz i zabytki,
- klimat, zasoby naturalne.

Realizacja zadań zaproponowanych w niniejszym dokumencie jest zgodna z priorytetami ochrony środowiska określonymi w dokumencie strategicznym, jakim jest Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackie 2020 oraz Strategia Rozwoju Gminy Wielkie Oczy na lata 2015-2025. Wymienione dokumenty uwzględniają priorytety ochrony środowiska w aspekcie zrównoważonego rozwoju Województwa i Gminy. Program jest spójny jest z priorytetem 4 Środowisko i energetyka. Zadania zawarte w Gminnym Programie Rewitalizacji wpisują się w cele priorytetu 21: **Zabezpieczenie mieszkańców województwa podkarpackiego przed negatywnymi skutkami zagrożeń wywołanych czynnikami naturalnymi oraz wynikającymi z działalności człowieka oraz Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu środowiska oraz zachowanie bioróżnorodności poprzez zrównoważony rozwój województwa.**

Realizacja wyszczególnionych w Programie zadań wpływa na poprawę bezpieczeństwa ekologicznego i jakości środowiska, a także przyczyni się do zachowania różnorodności biologicznej i dziedzictwa kulturowego oraz wpłynie na ograniczenie zużywania zasobów środowiskowych, a zaniechanie realizacji działań określonych w programie prowadzić może do pogorszenia stanu środowiska i pogorszenia jakości życia mieszkańców gminy.

W perspektywie długoterminowej działania, które będą realizowane w ramach Programu korzystnie wpłyną nie tylko na znacząca poprawę warunków korzystania ze środowiska naturalnego, ale też na jakość życia mieszkańców Gminy Wielkie Oczy. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 pozwala na osiągnięcie w pełnym zakresie celów środowiskowych, szczególnie w wyniku realizowanych zadań infrastrukturalnych, których kierunki działań w sposób znaczący wiążą się z ochroną środowiska.

9. Podsumowanie

Podsumowując wypracowane w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 należy zauważyć, że cały Program jest zbieżny ze strategicznymi dokumentami gminy oraz jest uzupełnieniem. Poniżej wymienione cele strategiczne i obszary problemowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wielkie Oczy na lata 2016 – 2025 uzasadniają potrzebę interwencji w sferze życia społecznego i innych obszarach problemowych:

Cel główny: Nadrzędnym celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wielkie Oczy na lata 2016 – 2025 jest stworzenie mieszkańcom Gminy Wielkie Oczy możliwości rozwoju we wszystkich sferach życia społecznego oraz skuteczne przeciwdziałanie zjawiskom marginalizacji i wykluczenia społecznego.

Obszar problemowy I: Infrastruktura społeczna

Cel strategiczny: wsparcie infrastruktury społecznej

Obszar problemowy II: Bezrobocie

Cel strategiczny: przeciwdziałanie bezrobociu

Obszar problemowy III: Przemoc w rodzinie

Cel strategiczny: przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Obszar problemowy IV: Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych

Cel strategiczny: odbudowanie prawidłowych relacji i umacniania prawidłowych postaw rodzicielskich

Obszar problemowy V: Opieka medyczna, w tym niepełnosprawność i długotrwała choroba

Cel strategiczny: zapewnienie wsparcia i opieki

Obszar problemowy VI: Alkoholizm

Cel strategiczny: przeciwdziałanie alkoholizmowi

Obszar problemowy VII: Migracje zewnętrzne i wewnętrzne

Cel strategiczny: przeciwdziałanie negatywnym skutkom migracji

Obszar problemowy VIII: Bezpieczeństwo publiczne

Cel strategiczny: przeciwdziałanie niebezpieczeństwu publicznemu

Obszar problemowy IX: Potrzeba ochrony macierzyństwa

Cel strategiczny: wsparcie społeczne rodzin wielodzietnych

Obszar problemowy X: Bieda i ubóstwo

Cel strategiczny: przeciwdziałanie biedzie i ubóstwu.

Zaplanowane do realizacji zadania społeczne i inwestycyjne ujęte w Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023 korespondują z poniższymi zapisami Strategii Rozwoju Gminy Wielkie Oczy na lata 2015 – 2025:

Cel główny: Strategia rozwoju gminy Wielkie Oczy opierać się będzie na czterech wymiarach, którymi są:

- społeczeństwo, rolnictwo, turystyka, infrastruktura i środowisko

Priorytet strategiczny społeczeństwo: rozwój zasobów ludzkich poprzez otwarcie na zmiany oraz innowacje jak również pobudzenie aktywności mieszkańców, aktywizacja rynku pracy oraz integracja społeczna i gospodarcza.

Priorytet strategiczny rolnictwo: modernizacja poprzez rozwój rolnictwa towarowego jak i ekologicznego oraz produkcji zdrowej żywności, tworzenie nowych miejsc pracy w przetwórstwie rolno-spożywczym, obsłudze rolnictwa, produkcji, usługach i handlu.

Priorytet strategiczny turystyka: pobudzenie ruchu turystycznego poprzez wzrost zainteresowania miejscowymi zabytkami architektury oraz tradycją.

Priorytet strategiczny infrastruktura i środowisko: rozwój systemów telekomunikacyjnych, systematyczne zwiększanie efektywności systemów energetycznych oraz udziale odnawialnych źródeł energii(OZE) w dywersyfikacji wykorzystywania źródeł energii.

Kolejnym z dokumentów planistycznych potwierdzających dążenia do rewitalizacji życia społecznego i gospodarczego w Gminie Wielkie Oczy jest opracowany w 2011 roku Plan Odnowy Miejscowości Wielkie Oczy, w którym cel główny został określony w następujący sposób:

Cel główny: Podniesienie standardu życia mieszkańców w miejscowości Wielkie Oczy, zaspokojenie potrzeb społecznych a także lepsze wykorzystanie przestrzeni wokół obiektów istotnych w punktu widzenia życia społeczno – kulturalnego mieszkańców.

Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno - przestrzenne.

Dotychczasowe starania i wysiłki związane budowanie potencjału Gminy Wielkie Oczy i jej mieszkańców uzasadniają potrzebę ich kontynuowanie poprzez wykonanie zadań zaplanowanych do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielkie Oczy na lata 2018 – 2023.

10. Spis tabel

Tabela nr 1. Dokumenty strategiczne, programowe, planistyczne i inne na poziomie UE, Państwa, Regionu, Subregionu, Gminy	9
Tabela nr 2. Inwestycje zrealizowane w ramach Planu Odnowy Miejscowości Wielkie Oczy(2010 – 2017)	20
Tabela nr 3. Dochody budżetu Gminy Wielkie Oczy w latach 2011 – 2014	21
Tabela nr 4. Wydatki budżetu Gminy Wielkie Oczy w latach 2011 - 2014	21
Tabela nr 5. Podstawowe informacje dotyczące miejscowości poddanych diagnozie na terenie Gminy Wielkie Oczy	24
Tabela nr 6. Liczba mieszkańców Gminy Wielkie Oczy w poszczególnych sołectwach w latach 2011 – 2014	27

Tabela nr 7. Zestawienie i porównanie powierzchni i ludność Gminy Wielkie Oczy, stan na 31.12.2014 r.	28
Tabela nr 8. Przyrost naturalny w Gminie Wielkie Oczy w latach 2011 – 2014 wg miejscowości ...	29
Tabela nr 9. Współczynnik dynamiki demograficznej w 2014 r.	29
Tabela nr 10. Saldo migracji w Gminie Wielkie Oczy w latach 2011 – 2014 r.	29
Tabela nr 11. Mediana wieku mieszkańców Gminy Wielkie Oczy, stan na dzień 31.12.2016 r.	30
Tabela nr 12. Przyrost naturalny w Gminie Wielkie Oczy w latach 2011 – 2014 r.	30
Tabela nr 13. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Wielkie Oczy w latach 2011-2014 r.	31
Tabela nr 14. Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem wg miejsca zamieszkania, stan na dzień 31.12.2014 r.	32
Tabela nr 15. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania, stan na dzień 31.12.2014 r.	32
Tabela nr 16. Pracujący wg sektorów ekonomicznych w Gminie Wielkie Oczy, stan na dzień 31.12.2015 r.	33
Tabela nr 17. Przestępstwa na terenie Gminy Wielkie Oczy w latach 2011 – 2014 r.	34
Tabela nr 18. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej stan na dzień 31.12.2014 r.	35
Tabela nr 19. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności, stan na dzień 31.12.2014 r.	36
Tabela nr 20. Wydatki budżetu Gminy Wielkie Oczy na pomoc społeczną wg działów klasyfikacji budżetowej	36
Tabela nr 21. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto(PLN) w Gminie Wielkie Oczy w latach 2011 – 2014	36
Tabela nr 22. Liczba uczniów i nauczycieli w placówkach edukacyjnych na terenie Gminy Wielkie Oczy w roku szkolnym 2014/2015	37
Tabela nr 23. Wyniki egzaminów 6 – klasisty, stan na 31.12.2014 r.	38
Tabela nr 24. Liczba organizacji pozarządowych w Gminie Wielkie Oczy, stan na 31.12.2014 r. ...	38
Tabela nr 25. Liczba wydarzeń kulturalno-rozrywkowych i liczba osób w nich uczestniczących w latach 2011 – 2014	39
Tabela nr 26. Kluby sportowe w Gminie Wielkie Oczy w okresie 2008 – 2014	40
Tabela nr 27. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON, stan na 31.12.2014 r.	40

Tabela nr 28. Podmioty gospodarcze w Gminie Wielkie Oczy w latach 2011 – 2014	41
Tabela nr 29. Podmioty gospodarcze w powiecie lubaczowskim 2011 – 2014	41
Tabela nr 30. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania – ogółem, stan na 31.12.2014 r.	42
Tabela nr 31. Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej, stan na 31.12.2014 r.	42
Tabela nr 32. Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej, stan na 31.12.2014 r.	43
Tabela nr 33. Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej, stan na 31.12.2014 r.	43
Tabela nr 34. Infrastruktura drogowa w Gminie Wielkie Oczy, stan na 31.12.2014 r.	44
Tabela nr 35. Wykaz dróg powiatowych na terenie Gminy Wielkie Oczy	44
Tabela nr 36. Wykaz dróg gminnych na terenie Gminy Wielkie Oczy	45
Tabela nr 37. Długość sieci dróg gminnych	45
Tabela nr 38. Infrastruktura publiczna, stan na 31.12.2014 r.	50
Tabela nr 39. Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych, stan na 31.12.2014 r.	50
Tabela nr 40. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Wielkie Oczy w latach 2011 – 2014	51
Tabela nr 41. Gminne zasoby mieszkaniowe, stan na 31.12.2014 r.	51
Tabela nr 42. Zasoby mieszkaniowe Gminy Wielkie Oczy w latach 2012 – 2014	51
Tabela nr 43. Zasoby mieszkaniowe w powiecie lubaczowskim w latach 2012 – 2014	52
Tabela nr 44. Zasoby mieszkaniowe w województwie podkarpackim w latach 2012 – 2014	52
Tabela nr 45. Zestawienie i porównanie powierzchni i ludność Gminy Wielkie Oczy, stan na 31.12.2014 r.	55
Tabela nr 46. Podstawowe informacje dotyczące miejscowości na terenie Gminy Wielkie Oczy ...	55
Tabela nr 47. Wskaźniki oceny negatywnych zjawisk społecznych wskazujących obszary zdegradowane	58
Tabela nr 48. Wskaźniki oceny negatywnych zjawisk gospodarczych, przestrzenno – funkcjonalnych, środowiskowych i technicznych wskazujących obszary zdegradowane	60
Tabela nr 49. Zestawienie wskaźników w kategorii demografia	62
Tabela nr 50. Zestawienie wskaźników w kategorii rynek pracy	63
Tabela nr 51. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych, stan na koniec 31.12.2014 r.	63
Tabela nr 52. Zestawienie wskaźników w kategorii pomoc społeczna	63

Tabela nr 53. Zestawienie wskaźników w kategoriach: integracja społeczna, bezpieczeństwo publiczne	64
Tabela nr 54. Zestawienie wartości wskaźników w kategorii: podmioty gospodarcze	64
Tabela nr 55. Zestawienie wartości wskaźników w kategorii: uwarunkowania przestrzenno – funkcjonalne	65
Tabela nr 56. Zestawienie wartości wskaźników w kategorii: uwarunkowania przestrzenne, techniczne	66
Tabela nr 57. Liczba zabytków, stan na 31.12.2014 r.	66
Tabela nr 58. Zestawienie wartości wskaźników w kategorii: ochrona środowiska	66
Tabela nr 59. Sumaryczna ocena występowania zjawisk negatywnych w sferze społecznej, w Gminie Wielkie Oczy	68
Tabela nr 60. Sumaryczna ocena występowania zjawisk negatywnych w sfer: gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej w Gminie Wielkie Oczy	69
Tabela nr 61. Łączna ocena występowania zjawisk negatywnych we wszystkich z badanych sfer w Gminie Wielkie Oczy z uwzględnieniem wagi punktowej dla sfery społecznej	70
Tabela nr 62. Wskaźniki zjawisk kryzysowych w obszarze rewitalizacji w Gminie Wielkie Oczy	72
Tabela nr. 63 Opis celu strategicznego LPR nr 1, ...	75
Tabela nr. 64 Opis celu strategicznego LPR nr 2	76
Tabela nr 65. Zadania społeczne	81
Tabela nr 66. Zadania infrastrukturalne	81
Tabela nr 67. Zadania społeczne – powiązania z celami rewitalizacji	82
Tabela nr 68 Zadania infrastrukturalne – powiązania z celami rewitalizacji	83
Tabela nr 69. Inne przedsięwzięcia planowane do realizacji na terenie gminy Radomyśl Wielki mające na celu eliminowanie zjawisk skutkujących negatywnymi sytuacjami.	85
Tabela nr. 70 Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych	88
Tabela nr 71. Inwestycje zrealizowane w ramach Planu Odnowy Miejscowości Wielkie Oczy(2010 – 2017)	90
Tabela nr 71. Plan finansowy: zadania społeczne	91
Tabela nr 72. Plan finansowy: zadania inwestycyjne	92
Tabela nr 73. Harmonogram realizacji planowanych zadań	92
Tabela nr 74. Wzór wniosku do LPR – zadanie społeczne	102
Tabela nr 75 Wzór wniosku do LPR - zadanie inwestycyjne.	104

